

BLAŽENI
ALOJZIJE STEPINAC

ISSN 1331-9124

»Što su nevolje veće, tim čvršće mora biti naše pouzdanje u Boga.«
(BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC)

God. 7 (2000.) 11. listopada GLASNIK POSTULATURE Broj 3–4 Cijena 5 kn

Blaženi Alojzije Stepinac, moli za nas!

PAPINA RIJEČ

U nedjelju, 3. rujna 2000. papa Ivan Pavao II. proglasio je blaženima dvojicu papa, Pia IX. i Ivana XXIII., zatim Guglielma Giuseppea Chaminadea, utemeljitelja Marijanista, Tommasa Reggioa, nadbiskupa Genove i Dom Columba Marmiona, opata benediktinaca u Maredsousu.

U Misi proglašenja novih blaženika, na Trgu Sv. Petra u Rimu, Sveti je Otac istaknuo njihovu duhovnu veličinu i značenje za Crkvu i svijet današnjeg vremena. Donosimo glavne misli iz papine propovijedi:

Ivan Pavao II. prigodom beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca, u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

'Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji.' (Jk 1,22)

»Slušajući riječi navještaja iz Evanđelja: 'Gospodine, upravljaj nas pravim putem', misao se sponatno upravila na ljudska i vjernička zbivanja povezana uz Papu Pia IX., Giovannia Maria Mastai Ferrettia. Usred nemirnih i tragičnih događaja svoga vremena, on je bio primjer neuvjetovanog prijanjanja uz nepromijenljiv poklad objavljenih istina. Vjeran u svakoj prigodi zahtjevima svoje službe, poznavao je uvijek posvemašnju predanost Bogu i duhovnim vrijednostima. Njegov dugi pontifikat nije nipošto bio lagan i morao je ne malo trpjeti u vršenju svog poslanja u službi Evanđelja. Bio je vrlo ljubljen, ali i mržen i klevetan.

No, upravo je u tim suprotnostima najživlje sjalo svjetlo njegovih kreposti: produljene kušnje usmjerile su njegovo pouzdanje u božansku Providnost, u čije vrhovno vodstvo u ljudskim zbivanjima on nikad nije posumnjao. Tu se rađala duboka vedrina Pia IX., premda usred neshvaćanja i brojnih napada prema njemu od neprijateljski raspoloženih osoba. Tko mu je bio blizu rado bi rekao: 'U ljudskim stvarima treba se zadovoljiti činiti najbolje što se može, a u ostalom se prepustiti Providnosti koja će izliječiti manjkavosti i ljudske nedostatke.'

Blaženi Pio IX.

Učvršćen tim unutarnjim uvjerenjem sazvao je Prvi vatikanski koncil koji je učiteljskom vlašću pojasnio neka pitanja koja su tada bila u žiži rasprava, potvrđujući sklad između vjere i razuma. U trenucima kušnje Pio IX. je našao potporu u Mariji, kojoj je bio vrlo pobožan. Proglašujući dogmu o Bezgrešnom začeću, svima je dozvao u svijest da u olujama ljudskoga života u Djevici svijetli svjetlo Kristovo, jače od grijeha i smrti.

'Ti si dobar i spreman na opraštanje.' (Ul. antif.) Promatramo danas u slavi Gospodinovoj jednog drugog Prvosvećenika, papu koji je osvojio svijet gestom iz koje zrači jedinstvena dobrota duše. Božanski je naum htio da beatifikacija objedini dvojicu papâ koji su živjeli u vrlo različitim povijesnim okolnostima, ali ujedinjeni, osim svake pojavnosti s ne malo sličnosti na ljudskom i duhovnom planu. Poznato je duboko poštivanje koje je papa Ivan imao za Pia IX., čiju je beatifikaciju želio. Za vrijeme duhovne obnove, 1959., zabilježio je u svojem Dnevniku:

***Na naslovnici:** Blaženi Alojzije Stepinac podijeljuje sakrament krizme na Duhove 1940. u dvorištu između nadbiskupskog dvora i katedrale.*

'Ja uvijek mislim na Pia IX. svete i slavne uspomene i želim ga nasljedovati u njegovim žrtvama. Želio bih biti dostojan proslaviti njegovu kanonizaciju.' (*Giornale dell' Anima*, str. 560.)

U sjećanju sviju ostaje vedar lik pape Ivana i dvije ruke raširene da zagrle cijeli svijet. Kolike su osobe bile osvojene jednostavnošću njegove duše, srodne širokom iskustvu ljudi i stvari! Vjetar novina koje je on donio ne odnosi se sigurno na nauk, već na način kako ga izlagati. Novi je bio stil govora i djelovanja, novi naboj privlačnosti kojom je on približavao sve ljude i moćnike zemlje. Upravo tim duhom on je najavio II. vat. sabor kojim je otvorio novu stranicu povijesti Crkve: kršćani su se osjetili pozvanima da naviještaju Evanđelje obnovljenom hrabrošću i s puno većom pozornošću na 'znakove' vremena. Koncil je uistinu bio proročko naslućivanje ovoga starog Prvosvećenika koji je započeo, premda u ne malim teškoćama, razdoblje nade za kršćane i za čovječanstvo.

Ivan XXIII. sudjeluje u bazilici sv. Petra, u obredima »papinske kapele«, za blagopokojnog kard. A. Stepinca, sedmi dan nakon njegove smrti

U zadnjim trenucima svojega života on je Crkvi povjerio svoju oporuku: 'To što najviše vrijedi u životu je blagoslovljeni Isus Krist, njegova Sveta crkva, njegovo Evanđelje, istina i dobrota.' Tu bismo oporuku htjeli prihvatiti i mi danas dok zahvaljujemo Bogu koji nam ga je dao kao pastira.

'Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji.' (Jk 1,22) Ove riječi apostola Jakova prizivaju nam u svijest osobu i apostolat Tommasa Reggioa, svećenika i novinara, koji je postao biskupom u biskupiji Ventimiglia i napokon nadbiskupom Genove. Bio je čovjek vjere i kulture i, kao pastir, znao se uvijek učiniti pozornim vođom vjernika u svim prigodama. Osjetljiv na mnogostruka trpljenja i siromaštvo svojega naroda učinio se djelatnim za hitnu pomoć svima i u svim situacijama u kojima su se nalazili potrebnici. Upravo je u tom vidu dao začetak redovničkoj obitelji ss. Svete Marte, povjeravajući im zadaću pružanja svoje pomoći pastirima Crkve, osobito na karitativnom i odgojnom polju.

Njegova poruka može se svesti na dvije riječi: istina i ljubav. Istina prije svega, koja znači pozorno slušanje riječi Božje i odvažni stav u obrani i širenju evanđeoskog nauka. A onda ljubav, koja potiče ljubiti Boga i, zbog svoje ljubavi, zagrliti sve, jer su braća u Kristu. Ako je bilo čemu Tommaso Regio u svojim izborima davao prednost, onda je to bila pomoć onima koji su se nalazili u teškoći i trpljenju. Eto zbog čega danas on biva predložen kao uzor biskupima, svećenicima i laicima, osim onima koji tvore dio njegove duhovne obitelji.

Danas se benediktinski red raduje zbog beatifikacije jednoga od svojih najslavnijih sinova, Dom Columba Marmiona, monaha i opata iz Mardesousa. Dom Marmion, predao nam je izvorno blago duhovnog nauka za Crkvu našega vremena. U svojim spisima on naučava put svetosti, jednostavan i toliko više zahtjevan, za sve vjernike, koje je Bog u svojoj ljubavi odredio da budu njegova posinjena djeca u Isusu Kristu (usp. Ef 1,5). Isus Krist, naš Otkupitelj izvor je svih milosti, on je središte našeg duhovnog života, naš uzor svetosti. (...)

Nove blaženike: Pia IX., Ivana XXIII., Tommasa Reggioa, Guglielma Giuseppea Chaminadea, i Columba Marmionea, s pouzdanjem molimo da nam pomognu živjeti na način što sličniji Kristovome duhu. Njihova ljubav prema Bogu i braći neka bude svijetlo na našem hodu u ovoj zori trećeg milenija!«

Pio IX. – Giovanni Maria Mastai Ferretti rodio se u mjestu Senigallia 13. svibnja 1792. iz vrlo ugledne obitelji. Postao je svećenikom nakon hvalevrijednog iskustva dobrovoljnog djelovanja u ustanovi za odbačene dječake »Tata Giovanni« u Rimu i već u 35. godini života posvećen za biskupa nakon vrlo uspješne dvogodišnje diplomatske zadaće u Čileu. Vrlo je mudro i uspješno upravljao biskupijama Spoleto i Imola. S 48 godina imenovan je kardinalom, a u 54. godini života izabran je za papu (1846.). Zauzeo se za posuvremenjenje papinske države i radije prihvatio izgnanstvo nego da bude izravno uključen u prvi rat između Austrije i Piemonta za talijansku nezavisnost. Branio je i druge ugnjetavane narode, među kojima i poljski, i, uprkos teškim međunarodnim političkim prilikama, proglasio istinu Bezgrešnog Začeća Blažene Djevice Marije (1854.) i otvorio Prvi vatikanski koncil, koji će proglasiti papinsku nepogrešivost *ex cathedra*. Njegov pontifikat za sada je u povijesti Crkve najduži nakon pontifikata svetoga Petra. Upravljao je Crkvom 32 godine, sve do 7. veljače 1878.

— • —

Ivan XXIII. rođen je 25. studenoga 1881. u vrlo siromašnoj obitelji u mjestu Sotto il Monte. Ljubav i skromnost dvije su najprepoznatljivije sastavnice njegove duhovnosti. Bio je vojni kapelan, tajnik biskupa u Bergamu, duhovnik u sjemeništu i predsjednik talijanskog Djela za širenje vjere. Kroz 10 godina bio je apostolski pohoditelj malene katoličke zajednice u Bugarskoj i isto toliko godina proveo je kao apostolski delegat u Turskoj i Grčkoj. Nakon izvrsno obavljene službe nuncija u Parizu Pio XII. ga je 1953. imenovao kardinalom i nadbiskupom patrijarhom u Veneziji. Nakon smrti Pia XII. izabran je za papu (1958.). Kardinali su mislili da će njegov pontifikat biti kratak i »prolazan«. To je on u stvari i bio, ali u posve drugom smislu, jer je kroz svojih 5 godina upravljanja (umro je 3. lipnja 1963.) papa Ivan XXIII. pripremio veliki »prolazak« Crkve iz prošloga vremena u ovo današnje. Najavio je i predsjedao prvom razdoblju Drugog vatikanskog sabora i prosvjetljivao duše svojstvenom evanđeoskom radošću.

— • —

Guglielmo Giuseppe Chaminade (Perigueux 1761. – Bordeaux 1850.) odbio je dati zakletvu vjernosti civilnoj vlasti koju je kleru nametnula francuska revolucija. Zbog toga je morao svoju svećeničku službu vršiti u potajnosti, a onda u izgnanstvu.

Bl. Guglielmo Giuseppe Chaminade

Vrativši se u Francusku u Napoleonovo vrijeme, 8. prosinca 1800. utemeljio je marijansku kongregaciju za evangelizaciju novih vremena na novi način. Tako su nastale zajednice marijanista, laika i redovnika, muških i ženskih, prožetih duhom snažne misijske gorljivosti i bezbrojnih dobrih djela. Ubrzo se obitelj marijanista proširila sve do SAD-a. Duhovnost oca Chaminadea sadrži mnoge sastojnice koje su danas vrlo aktualne, osobito imajući u vidu nakanu Crkve i potrebu nove evangelizacije, sučeljujući se s izazovima svijeta koji, čini se, odbacuje kršćansku baštinu.

— • —

Tommaso Reggio (Genova 1818. – Triora 1901.) je svećenik duboke kulture i velike ljudskosti. Nakon što je desetljeće proveo u vodstvu sjemeništa u Genovi i Chiavariu proslijedio je pastoralnu djelatnost kao novinar, upravljajući od 1861. do 1864. novine »Stendardo Cattolico« koje su u velikome utjecale na formiranje i sazrijevanje katoličanstva u Liguriji. Ta je njegova djelatnost uskoro zamijenjena biskupskom službom u biskupijama Ventimiglia i Genova. Tu je službu vršio »pobožnošću, ljubavlju i razboritošću«. Utemeljio je redovničku zajednicu sestara Svete Marte s dužnošću pomoći Isusu prisutnome u najsiromašnijoj braći. Jer su ga prosuđivali kao vrlo otvorenog pastira, više je puta bio prisiljen na šutnju i odricanje. I zbog tih činjenica danas je prethodnik i uzor suvremenih biskupa.

— • —

Dom Columba Marmion (Dublin 1858. – Maredsous 1923.) rodio se u Irskoj. Za svećenika je zaređen u Rimu, a redovnikom postao u Belgiji. Za njega kažu da je »mistik bez granica«. Dragovoljno se odrekao obećavajuće crkvene karijere da bi se posvetio studiju, propovijedanju i poučavanju. Njegovi duhovni nagovori objavljeni su u tri velika sveska i, premda je bio zauzet vođenjem velike monastičke zajednice, postao je duhovni oslonac za premnoge duše, koje su mu još za života pripisivale glas svetosti. Učitelj duhovnog života, osobito za Bogu posvećene duše, Columba Marmion pridonio je da su za jačanje svoje vjere mnogi katolički vjernici počeli vrednovati Bibliju i liturgijske izvore.

UREDNIKOVA RIJEČ

U enciklici »Redemptor hominis – Otkupitelj čovjeka«, koju je Ivan Pavao II. objelodanio 4. ožujka 1979., nalazimo vrlo značajnu misao. U broju 17. Papa je ustvrdio: »Naše je stoljeće sve do sada bilo stoljeće velikih nesreća za čovjeka, stoljeće velikih pustošenja ne samo materijalnih nego i moralnih, možda ponajviše moralnih.« U vremenu kad je Sveti Otac pred 21 godinu ukazivao na zle posljedice moralnog pustošenja, hrvatski se narod još nalazio u diktaturi komunističkog bezboštva. Možda zbog toga nismo uočili ovu Papinu misao: »Dobro osobe u zajednici, kao osnovni čimbenik zajedničkog dobra, mora pretpostavljati bitno mjerilo svih programa, sistema i režima. Ne bude li tako, ljudski život, također i u vrijeme mira, osuđen je na različita trpljenja, u isto se vrijeme zajedno s tim patnjama razvijaju različiti oblici gospodovanja nad čovjekom, totalitarizma, neokolonijalizma, imperijalizma, koji ugrožavaju suživot među narodima (...). Zaista, znakovita je činjenica više puta iznova potvrđena povijesnim iskustvom, da gaženje ljudskih prava ide u korak s gaženjem prava naroda.«

Potom je Sveti Otac ukazao na činjenicu kako je narod gospodar vlastite sudbine. Reče: »Bitni smisao države kao političke zajednice jest u tome da je društvo, odnosno oni koji to društvo sačinjavaju, a to je narod, gospodar vlastite sudbine. Taj pak smisao ne biva ostvaren ako umjesto vršenja vlasti uz moralno sudjelovanje društva odnosno naroda doživljavamo kako određena skupina nameće svoju vlast svim članovima toga društva.« (isto mj.)

Vrlo su znakovite, ali i aktualne ove Papine riječi.

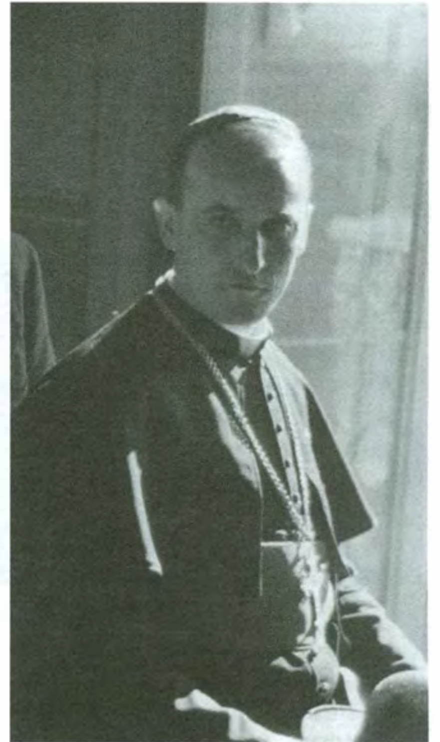
Prošlih mjeseci bili smo svjedoci da si je upravo jedna skupina ljudi uzela za pravo, a protiv općih normi kulturnoga nasljeđa, i protiv vjerskih osjećaja najvećeg broja stanovnika, promicati psovku »kao dio nove kulture«, »kao umjetnički izričaj«, dio »novog duha« koji je postao dio »nove kulture«. Možda i jest psovka, gledana očima književnika, mislilaca, »kombinacija najrazličitijih jezičnih iskaza kojima se obavlja simboličko nasilje nad pojedincima ili pak nekim normama«. Oni »s prevlasti prirodne reakcije, spontano iz sebe izbacuju ljutnju ili bijes na sve ono što ih sputava..., na sve ono što stoji na putu njihova 'slobodnog' iskazivanja.«

Da li je doista psovka toliki kulturni domet, i za naš životni prostor toliko presudan, da može gaziti katoličku baštinu, koja je najvećim dijelom utkana u tkivo hrvatske kulture, te savjesti onih koji u skladu sa svojim vjerskim ispovijedanjem ne prihvaćaju psovku kao izraz umjetničkog doživljavanja, pa i dobar ukus svih građana, a to je najbrojniji dio društva, koji na psovku i prostotu reagira s gnušanjem i potiranjem.

Nije jasno je li tu samo riječ o pojavku, usputnom ili nasilnom, nekulture u »kulturi«, ili je to doista nametanje psovke i prostačkog uličnog govora, dostignuće onih koji iz međunarodnih fondova dobivaju novac za »promicanje kulture« i brigu za »odgoj« u Republici Hrvatskoj. Svakako bi bilo potrebno obrazložiti tko i s kojom nakanom promiče taj »novi oblik kulture«? Odakle mu pravo vrijeđati one koji u ime svoje građanske dužnosti i slobode savjesti traže zaštitu javnog reda i morala, proglašavajući ih »ignorantima seoskog mentaliteta«?

Blaženi je Alojzije Stepinac u propovijedi na završetku uskrsnih konferencija, 14. travnja 1940., rekao studentskoj mladeži: »U Vama, vjernoj akademskoj omladini, gledam u ovim danima neizvjesnosti najsolidarniji zalog sretne budućnosti hrvatskog naroda. Vi ste kroz bure i oluje današnjice sačuvali u sebi neoštećene moralne i vjerske vrednote, koje su u krvavoj i slavnoj prošlosti sačuvale životnu snagu i neslomljivu otpornost našeg naroda. Vi ste pozvani, da te vrednote razvijate te ih kao tajne vječne mladosti i besmrtnosti predate kasnijim naraštajima.

Upravo zato rado dolazim kao natpastir svake godine među vas. Sretan sam da vas u dane kad opća raskalašenost i nemoral izjedaju narode, nalazim gdje srcem i ustima govorite: 'Poći ću k oltaru Božjem – k Bogu, koji je radost mladosti moje!'

Nadbiskup Alojzije Stepinac za pohoda grobu bl. Augustina Kažotića u Luceri 17. studenoga 1939.

(Ps 43, 4) Sretan sam, kad vas mogu nahraniti kruhom, iz kojeg niču čisti i neokaljani ljiljani. Sretan sam, što vam za velike i teške zadatke budućnosti mogu pružiti hranu jakih i nesavladivih. Sretan sam, da vam pred katastrofom, koja prijeti svima, mogu staviti u srce klicu uskrsnuća i besmrtnosti. Ali osobito se veselim, što u tamnoj noći opasnih zabluda, kad Otac naš nebeski svojim svemoćnim prstom piše po zemlji ozbiljnu opomenu: 'Jao si ga vama, što velite dobru zlo, a zlu dobro!' (Iz 5, 20), i kad Istinu neprestano prati zabluda kao sjena, ne bi li se 'prevarili, kad bi bilo moguće, i izabrani' (Mk 13, 22), što mogu opet jednom u vaše mlade duše punom pregršti baciti sjajne zrake nebeskog svjetla nauke.«

Ivan Pavao II. je u spomenutoj enciklici »Otkupitelj čovjeka« ustvrdio i ovo: »Poštivanje ljudskih prava je mjerilo zrelosti i pravednosti političkog sustava. A u ta prava uključena je vjerska sloboda zajedno s pravom na slobodu savjesti.« (RH, br. 17) Kao vjernici, ohrabreni i ovim riječima svoga vrhovnog pastira, smijemo prosvjedovati protiv svega što ugrožava našu vjersku slobodu i slobodu naše savjesti. Znamo, naime, da cilj slobode nije sama sloboda, »ona je dar za sve ono što je dobro«

Nadbiskup Alojzije Stepinac kao sudionik jedne križarske proslave

(RH, br. 21). Stoga svi oni koji viču i na tržište lansiraju »novo meso«, »novu kulturu«, »prostačenje«, sve oblike ubijanja i razaranja ljudske osobe, od izravnog ubojstva (abortus) do polaganog umiranja (sredstva ovisnosti), trebali bi se obazirati na dobro onih koji iz svog temeljnog ljudskog opredjeljenja žele čuti i u život primijeniti svoje vjersko osvjedočenje, u punoj slobodi od svake liberalističke diktature.

Poučeni iskustvom »da su prilike u kojima čovjek u suvremenom svijetu živi daleko od objektivnih zahtjeva moralnoga reda, još dalje od zahtjeva društvene ljubavi« (RH 16), imamo se pravo javno zauzimati da budu poštivana objektivna prava općepriznatoga moralnog reda.

Zastajući nad sve snažnijim razgolićenjem i poniženjem čovjeka, a koje se vrši u ime ideologije ili manipulacije, s pravom, vjerujem, možemo postaviti pitanje, da li napredak u kulturnom promicanju, na koje se pozivaju suvremeni pronosioci »kulture«, čini život čovječnijim? »Čini li čovjeka dostojnijim?« (RH 15)

»Da li nakon toga čovjek postaje bolji, duhovno zreliji, svjesniji dostojanstva svoje ljudske naravi, odgovorniji, otvoreniji prema drugima, osobito slabijima?« (RH 15) I javna polemika koja se pojavila ovog ljeta uz pokušaj promidžbe psovke kao »kulture« pokazala je osjetljivost javnosti i velikim dijelom zrelost katoličkih vjernika da se suprotstave tome zlu. Za ponadati se da će Katolička crkva u Hrvata pronaći način kako u suvremeni život ukvasati duh Evanđelja i promicati dostojanstvo čovjekove osobe u skladu s Božjim istinama i kršćanskom baštinom, kojoj je Katolička crkva na ovim prostorima dala nepobitan povijesni doprinos. Zlobnici joj i danas prigovaraju da je »zaglibila u nacionalističkom blatu«, predbacujući joj lažne objede i ishitrene optužbe. Kako li bi joj tek sud povijesti predbacivao kad bi zaglibila u »moralnom blatu«, koje stvaraju zahtjevi za urušavanjem dobra u općoj globalizaciji zla.

Na to nas, osim toga, obvezuje blaženi naš Alojzije Stepinac, koji se, videći kako zao crv zla pokušava ugroziti zdravo tkivo hrvatskog narodnog bitka i Katoličke crkve u njemu, borio protiv ideoloških zabluda proisteklih iz fašističke, nacističke, komunističke, liberalne i masonske kuhinje.

Njega su posebno boljeli poroci psovke i kletve. O tome je on govorio vrlo često. Tako je u Okružnici od 23. lipnja 1937. napomenuo: »Kao strašna bura i užasan vihor dižu se dnevice k Bogu kletve i psovke, one hoće da obore Božji prijestol, one najogavnije pogrde dobacuju u Božje lice, one najveću sramotu nanose Bogu, presv. Trojstvu, Bl. Djevici Mariji, anđelima, svecima i čitavom nebu, pa kako možemo pomisliti, da će Gospodin ostaviti neosvećena ova najsramotnija djela protiv njegova veličanstva i njegove svetosti?«

Ukazivao je na te narodne mane i poticao na njihovo iskorijenjenje. »Mi treba dakle«, reče, »da se i sami ostavimo psovke i da svim silama poradimo oko toga, da psovke i psovača nestane u našem hrvatskom narodu (...). Potrebno je da borbu protiv psovke i kletve ne provode samo pojedinci niti pojedina udruženja i bratovštine, nego čitavo društvo, svi oni koji u psovci osjećaju i gledaju neizmjernu uvredu Božju, gubitak sretne vječnosti i narodnu propast.«(Nav. mj.)

U cilju uspješnije borbe protiv psovke blaženi je Alojzije 7. srpnja 1937. uputio pismo predsjedniku HSS dr. Mačeku u kojem je istaknuo: »Uljudno Vas molim, da biste i Vi sa svoje strane preko brojnih seljačkih organizacija, 'Seljačkog Doma', odnosno, kako Vam se bude činilo najzgodnije poraditi, da se ta naša narodna sramota ako ne sasvim istrijebi, a ono barem svede na minimum. Mi dakako kletvu promatramo kao uvredu Božjeg veličanstva, zbog koje se mnogo nesreća ruši na naš narod. Ali svakako, iole kulturan čovjek mora priznati, da je psovka i kletva jedan nekulturan izljev srca, pa će već iz nacionalnog ponosa učiniti što može, da se ovo zlo istrijebi, pa da hrvatski narod bude uistinu plemenit i osjećajan, i riječju i djelom.«

U ljetnim je mjesecima 1937. Blaženik odaslao pisma ovoga ili sličnog sadržaja pojedinim kulturnim i hrvatskim društvima odnosno njihovim vodstvima u Zagrebu: Hrvatskom Radiši, Napredku, Hrvatskoj ženi, Hrvatskom Srcu, Katarini Zrinskoj i Hrvatskom Radničkom Savezu. O potrebi iskorijenjenja psovke iz naroda »pisao je Banu i komandantu Armije«.

Tjednik »Seljački Dom« prihvatio je Blaženikovu molbu te je u broju od 8. kolovoza 1937. donio poticaj i zaključak za svoje čitatelje i članove HSS: »Hrvatski narod koji si je postavio geslo 'Vjera u Boga...' kao i ideje pravde i poštenja, prezret će i odbaciti od sebe svaku kletvu, već zato, da kletvama i psovkom ne ruši sam svoje geslo i svoje ideale, kao i zato, da pokaže svoju punu svijest čovječnosti, kojoj ne dolikuje psovka i kletva.«

Blaženi je Alojzije hrabro stajao uz svoj vjernički i hrvatski narod. Želio mu je dobro na zemlji i u slavi neba. To ga je nukalo na obranu civilizacije ljubavi, na civilizaciju prožetu Evanđeljem. Tako doživljavamo i ove riječi što ih je izgovorio u propovijedi na otvorenju Euharistijskog

kongresa u Čazmi, 20. srpnja 1940.: »Mnogi se dive plodovima kršćanske civilizacije i rado bi dalje uživati njezine blagodati, ali se u isto vrijeme ne srame šurovati s razornim komunizmom, koji je čista negacija svega, što je lijepa i dobra stvorila kršćanska civilizacija. Mnogi kod nas uviđaju, što je značila Katolička crkva u hrvatskom narodnom životu, a nisu još smogli toliko odvažnosti da otpuhnu sekte, koje su stvorili oni, koji su se pomoću njih ponadali ako ne istrijebiti, a ono barem prepoloviti naš narod, kao recimo pomoću starokatolicizma. Mnogi žele bolju budućnost svome narodu i znadu vrijednost obitelji za narodni život, ali se u isto doba ne žacaju da riječju i perom izvrgnu ili dopuštaju izvrgavati ruglu obiteljski život i uzveličavati slobodnu ljubav i druge prljavštine. Svi znadu i osjećaju da nisu manji zločinci izvršioci direktnog pobačaja kao i oni, koji na cestama ubijaju nevine ljude. A ipak mnogi misle, da duh vremena traži da i dalje stanoviti ljudi u hrvatskom narodu živu od krvarine pomorene hrvatske dječice. Svi znadu, kolika zla uzrokuje zla štampa, a ipak mnogi misle, da nisu odgovorni pred Bogom, ako pomažu štampu, koja je kadra kaditi i Bogu i đavolu, već prema tome kako traže trgovački interesi.

Polovičnost u vjeri jedna je od najgorih zaraza naših dana.«

Članci, svjedočanstva, dokumenti te govori i misli blaženog Alojzija Stepinca i u ovom će broju Glasnika svakom čitatelju predočiti njegov jasan i odvažan stav u obrani prirodnog i Božjeg zakona, osobito na području moralnoga života.

Uz te teme spomenut ćemo se u Glasniku pokojne s. Branimire Horvat, djelatnice u Postulaturi, te prof. Josipa Berke, koji je svojim profesorskim radom i kršćanskim svjedočenjem kroz 50 godina odgajao navjestitelje kršćanskog morala, predavajući latinski i hrvatski jezik u gimnaziji Dječačkog sjemeništa u Zagrebu, te prof. Luke Perinića, tako prisnog Alojzijeva djelatnika u liječenju socijalne bijede i promicanju kulturne djelatnosti tiskanjem lijepoga štiva.

Zahvaljujem svima na prispjelim svjedočanstvima, Blaženikovim fotografijama, vijestima o uslišanjima na njegov zagovor. Molimo jedni za druge.

Dr. Juraj Batelja, postulator

S BLAŽNIM ALOJZIJEM

Kako je već u Glasniku najavljeno, Postulatura je za tisak pripremila i objavila knjigu: Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori i poruke od 1934. do 1940.* Knjiga će biti predstavljena javnosti uz treću obljetnicu njegova proglašenja blaženim. Knjigu ovih propovijedi preporučamo svakom čitatelju Glasnika.

Knjigu mogu dobiti na adresi Postulature.

Za ovaj broj Glasnika izabrali smo govor na temu:

Ne treba nam toliko učenih glava, koliko poštenih!,

koji je Blaženik održao novogradiškim gimnazijalcima prigodom posjeta, 21. svibnja 1938.

Draga mladeži!

Hvala vam na ovakovom srdačnom dočeku! Hvala vam i na ovakovom svečanom prijamu. Reći ću vam sada par riječi, koje primite duboko k srcu!

Upravo sada dolazi mi na pamet prizor Garcije Morena, predsjednika Republike Ekvadora. On je kao predsjednik znao često doći na univerzu i slušati ispite budućih vođa naroda. Jednoga dana prisustvovao je on ispitu jednoga kandidata prava. I kad je ovaj položio ispit s odličnim uspjehom, ustao je Garcia Moreno i čestitao mu na uspjehu. Pri tom mu je rekao otprilike slijedeće: »Odličan ste jurist! Čestitam Vam što tako dobro poznajete zakone ove zemlje! A pitam ja Vas, da li Vi isto tako dobro poznajete Božje zakone?«

I vi, dragi mladići, koji ste krenuli da danas-sutra budete vođe naroda, trebate znati najprije katekizam, najprije Božji zakon.

I vi ste došli ovamo da nakupite znanja, da danas-sutra iziđete van sa univerze kao suci, advokati, liječnici i. t. d. No, draga mladeži, nije narodu potrebno samo školovanih, koliko korisnih ljudi! Ljudi sa solidnim znanjem. A solidnom znanju treba poštenje i volje za rad! Jer danas narod ne treba ničega kao poštenih ljudi! A zato vam je osobito potrebno temeljito poznavanje vjerskih istina! Naglašujem, ne treba nam toliko učenih glava, koliko poštenih!

Vi ćete danas-sutra, kad stupite u život, naići na mnoge, mnoge zapreke, ali treba imati volje i te zapreke nadvladati! Govorit će vam možda, da znanost nema posla s religijom; da se znanost protivi religiji. No da li je uistinu tako? – Ne, nije! Neka mi oni koji to tvrde nađu jednoga učenjaka svjetskoga glasa koji je tvrdio da nema Boga. Tko to tvrdi? Ili to tvrde oni ljudi, koji su moguće samo malo primirisali znanost, ili ljudi pokvarena i nemoralna života!

A zašto je tako? Zašto se najveći učenjaci ne protive učenju kršćanstva, i zašto se ne protive Bogu? Ta tko je izvor znanja? Ta izvor znanosti je neprevarljivi Bog! A da Njega nema, tvrde oni bijedni ljudi, koji ne mogu prodrijeti u narav jednoga mrava ili pčele, a misle da su usisali svu mudrost svijeta u svoje prazne glave! Samo oni, koji nemoralno žive, koji se snize na životinju, nastoje da pustim frazama ušutkaju svoju savjest. Ti ljudi onda iznose najobičnije hipoteze kao znan-

Nadbiskup Stepinac slavitelj euharistijskog otajstva

stvene činjenice! Zato vam je potrebno, draga mladeži, da skupite što više zdravog i pravog znanja, da bi onima mogli dokazati i pokazati istinu.

No mnogi će vam govoriti da se Crkva kosi sa znanošću. Ne, predragi, Crkva se ne protivi znanosti! Dapače. Crkva je uvijek podupirala i njegovala znanost. Mnoga, gotovo sva svjetska sveučilišta mogu zahvaliti svoj postanak Katoličkoj crkvi! Nije potrebno da za ovo idemo daleko tražiti dokaze; evo i u našem Zagrebu je univerza djelo Katoličke crkve. A zar se je našao koji učenjak svjetskog glasa, koji je tvrdio da nema Boga? Ne, do sada nije! I opet ne treba tražiti boljih dokaza nego kod nas. Zar se možda protivio učenju Crkve jedan Ruđer Bošković, najveći matematičar, fizičar i astronom svoga vremena? Bio je redovnik! Ili se možda protivio učenju Crkve najveći svjetski arheolog dvadesetog vijeka, don Frane Bulić? Ili naš povjesničar Klaić i bezbroj drugih znamenitih ljudi? Pođite svuda, i ne ćete naći nijednog čovjeka učenjaka koji ne poštiva religiju! Zato vam je potrebno solidno znanje svete vjere, jer Crkva treba učenih i poštenih ljudi, i zato i goji znanost.

A uz solidno znanje treba vam i poštenje, jer će samo pošten čovjek služiti moralu i pravici. A vi, koji ćete danas sutra voditi narod, treba da budete pošteni, jer ako slijepac slijepca vodi, obadva će u jamu pasti! Ne smijete raditi po diktatu drugih, nego samo po diktatu vaše savjesti, koju vam je dao Bog!

Ne zgrtati novac, nego vjerno i pošteno služiti svomu narodu po diktatu svoje savjesti! Ta kada bi svi ljudi služili i radili po diktatu savjesti, tada bi bilo drugačije stanje u svijetu!!!

Vi, dragi mladići, ako hoćete biti pravi i vjerni vođe naroda, trebate skupiti solidnog znanja, trebate imati poštenje i volju, trebate biti pošteni i karakterni ljudi, jer o vama će ovisiti sreća naroda! Trebate slušati svoje roditelje, koji su vas ovamo poslali, da postanete ljudi, trebate slušati vaše profesore, koji vas odgajaju za vaš budući život.

Nadam se, da će ove riječi od srca k srcu, da će one pasti na plodonosno tlo. Pa kad dođete u život, nadam se, da ćete biti ljudi sa zdravim kršćanskim moralom, i da ćete znati voditi narod pravom stazom cvjetnijoj budućnosti. Jer naš narod treba sada, kao nikada prije, čestitih ljudi punih znanja i poštenja! Dao Bog da takvi ljudi budete i vi!

A sada svima podijeljujem biskupski blagoslov!

***Nedjelja*, 29. svibnja 1938.**
***br.* 22. *str.* 2–3.**

IZ KNJIGE DOJMOVA

Mili naš Kardinale, želim Vam danas čestitati Vaš zemaljski rođendan i zahvaliti na svim dobročinstvima koje dnevno činite, nama vašim moliteljima. Zahvaljujemo Svemogućem Bogu koji nam Vas je darovao preko ruku vaših roditelja. Bili ste svjetionik u teškim danima Vašeg uzništva, ostali ste to i danas u teškim časovima i danima i godinama naše povijesti. Hvala Vam na uslišanim molitvama. Zagovarajte nas i dalje preko srca Marijina srcu Isusovu i Presv. Trojstvu. Za sve zahvalna Vaša štovateljica od 1934. god.

U Zagrebu, 8. svibnja 2000. - Gabrijela i obitelj

* * * * *

Dragi naš Blaženiče! Danas smo imali divnu priliku susresti se s Tobom u ovom prostoru i Katedrali. Utječemo se Tvom moćnom zagovoru i zahvaljujemo na svemu dobru. - Zagreb, 11. svibnja 2000. (Slijede potpisi učenika i učenica te učiteljica 3. a razreda O.Š. Brezovica)

* * * * *

Hodočašće janjevačke djece iz Kistanja - »Stepinčevim stazama« 19-20. svibnja 2000. Obavljamo ovo hodočašće s djecom koja su redovito dolazila na »zornice« koje naša župa organizira u vrijeme Došašća. To su djeca osmogodišnje škole od prvog do osmog razreda. Hodočašće u Godini Velikog Jubileja, s nakanom slijediti put Blaženog Alojzija Stepinca, nadahnuti se njegovom osobom, ustrajati na putu Evanđelja i ljubavi prema bratu čovjeku po njegovom uzoru. Djecu na hodočašću prate ss. milosrdnice koje pastoralno djeluju na župi: s. Blaženka Delonga i s. Lambertina Dukić sa župnikom don Gašparom Dodićem. Zagreb, 19. svibnja 2000. (Slijede 23 potpisa mladih Janjevčana)

* * * * *

Uz Euharistijski kongres u Zagrebačkoj nadbiskupiji

Zagrebačka će nadbiskupija, proslavljujući svetu godinu Jubileja 2.000 obljetnice kršćanstva, 1. listopada ove godine proslaviti Euharistijski kongres u Zagrebu. Tom slavlju želi se priključiti i Glasnik Postulature s dva pisma blaženog Alojzija Stepinca o slavljenju i čašćenju Euharistije. On je prije uhićenja (1946.) proslavio 14 euharistijskih kongresa u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Pismo vlč. Vinku Komeričkom, župniku u Desiniću. Ovo pismo raspravlja o potrebi razmatranja i kontemplacije da se sačuva vjernost u svećeničkom životu.

Krašić, 1.VI.1957.

Carissime!

Primio sam Tvoje cijenjeno pismo, kojim me obavješćuješ, da ćete naskoro imati svećeničku rekolekciju. Bilo u sto dobrih časova! Kao što i sam vidiš, bezbožni komunizam ne odustaje od svoje nakane, zatrti svaki trag i spomen na Boga na zemlji i istrijebiti Crkvu Kristovu, a to je Katolička crkva. Nije dakle čudo, da i Vatikan ponavlja ono, što sam neki dan čuo na francu-skom jeziku iz Vatikana i dobro si zapisao: »De nouveau... Le communisme est absolument inconciliable avec la religion.«[1] Ponovno se dakle stavlja na srce svima, da se znadu ravnati: komunizam i religija su dva kontradiktorna pojma. Jednoga mora nestati, a to ne će biti Katolička crkva, jer Kristovo obećanje stoji i dalje: »*Et portae inferi non praevalebunt*.«[2] Komunizam je apsolutno nepomirljiv s vjerom.

No kako znadeš, može se desiti i desilo se, da tu i tamo sotona prisvoji vlast bar za neko vrijeme i Crkvu bar za neko vrijeme istrijebi iz kojeg kraja. Zar nije današnja Turska bila kula kršćanstva u vijeme svetoga Pavla, pa do dolaska Turaka? Egipat, Sirija, Palestina, kakvo cvatuće kršćanstvo za vrijeme onih velikih pustinjaka i stilita! A u Europi, dosta je sjetiti se samo Njemačke, Švedske, Danske, Finske, Norveške, Engleske etc. Danas su to kule hereza, kojima se već ne zna ni broja, ili bolje kule formalnog poganstva, ako stoji, što sam n.pr. čitao za Švedsku, da sedam pro mille[3] vjeruje u Boga ili prakticira vjeru. Kad pak stvari tako stoje, onda nema sumnje, da svećenik mora biti spreman na tešku borbu, dok Gospodin ne kaže »dosta« za ovu kugu (bez borbe ne će svećenik nikada biti na toj zemlji), jer ne veli uzalud Kempenac: »*Fili, nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.*«[4] Mislim pak, da Ti ne trebam posebno isticati, da među odlična *arma spiritualia*[5] svećenikova spada meditacija, razmatranje. I kad bi koji svećenik kušao podcijeniti važnost dnevnog razmatranja, stavio bi se iznad autoriteta proroka, koji govori: »*Desolatione desolata est terra, quia nullus est, qui recogitet corde.*«[6] Ako je meditacija potrebna redovniku unutar četiri samostanska zida, kud više nama svećenicima, koji smo izvrgnuti svim navalama svijeta i po danu i po noći. Kako možemo izbjeći ruševinama naše duše, ako živimo po svjetski, bez pravog poznavanja naših svećeničkih dužnosti, mlitavi? A kako su teške i velike dužnosti svećeničke! A kako će svećenik upoznati mnogostrukost svojih dužnosti i praktična sredstva prihvatiti za njihovo ostvarenje, ako nikada ne razmatra? Ne kaže uzalud i ne opominje uzalud mudri Sirah: »*Cogitatum tuum habe in praeceptis Dei et in mandatis Illius maxime assiduus esto et Ipse dabit tibi cor et concupiscentia sapientiae dabitur tibi.*«[7]

Sjećaš se iz Deuteronomiuma, kad je Bog preko Mojsija ponovio narodu izraelskom zapovijedi svoje. I jer je znao, kako će zemaljske brige i rastrešenost brzo baciti u zaborav te zapovijedi u svijesti naroda, zato mu govori: »*Eruntque verba haec in corde tuo et meditaberis in eis sedens in domo tua et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens et ligabis ea quasi signum in manu tua, eruntque et movebuntur inter oculos tuos, scribesque ea in limine et ostiis domus tuae.*«[8] Ako je to Bog naredio već priprostom puku, kud više vrijedi za nas, svećenike Gospodnje. Onda samo moći ćemo gorjeti kod prikazivanja svete Misne Žrtve, kod molitve brevira, *sancta sancte tractare*,[9] kao što je dijeljenje svetih sakramenata i sakramentalija, jer će nas upravo meditacija učiniti *ignem urentem*,[10] kao što veli Psalmist: »*Et in meditatione mea exardescet ignis.*«[11] U protivnom slučaju smrznut ćemo se i biti slični onome, za kojega kaže Sveto Pismo: »*Propter frigus piger arare nolui.*«[12]

Ja znam, da su svećenici danas preopterećeni poslom. Ali Ti se sjećaš, jer si bio svjedok žalosnih otpada iza Prvoga svjetskog rata, kako su pale neke *columnae*[13] katoličkog pokreta kod nas među svećenicima. Raditi, raditi, raditi bilo im je geslo. Da bude uspjeh što veći na oko, radili su, ali zanemarili meditaciju, ili bolje, vlastitu dušu, i rezultat je bila *ruina magna*.[14]

Stavi dakle toplo na srce braći svećenicima, da svi, napose mlađi, kojima predstoje još mnoge borbe i muke, budu ljudi meditacije, da uzmognu sve junački podnijeti i spasiti sebe i povjerene si ovce. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački[15]

Pismo vlč. Vinku Komeričkom, župniku u Desiniću, o pripravi za slavljenje sv. Mise i potrebi zahvale za dar Euharistijske žrtve.

Krašić, 2.VI.1957.

Carissime!

Primio sam Tvoje cijenjeno pismo i za drugu mjesečnu svećeničku rekolekciju. Upravo ovih dana či-

tao sam knjigu glasovitog apostola ne samo u Njemačkoj, nego poznatog već po svoj Europi, a i izvan, p. Leppicha S.J., koji u formi nagovora iznosi grozne mane našega vremena. Nije dakako mogao obići ni komunizam, najveću herezu današnjeg vremena, pa se obraća Kristu i kaže: »Herr Jesus Christus, angesichts der kommunistischen Weltpropaganda möchten wir fast jenen Stimmen glauben, die uns damit drohen, dass der Kommunismus die ganze Welt verbrennen wird. Aber Du hast Dein auserwähltes Volk auch durch das rote Meer geleitet. Führe uns, die Du mit Deinem Blute erlöst hast, durch diese rote Flut hindurch. Dein Vater hat nicht Karl Marx den Auftrag und die Gnade gegeben, das Angesicht der Erde zu erneuern, sondern uns Christen, sofern wir mit Deiner Lehre ernst machen.«[16]

Kao što znaš, lice zemlje se obnovilo dolaskom Kristovim na svijet i dovršenjem Njegove krvave žrtve na drvetu križa. »*Scientes*,[17] veli apostol sveti Petar, *quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis, sed pretioso Sanguine quasi agni immaculati Christi et incontaminati*.«[18] Ako je pak tako, a tako sigurno jest, onda moramo i mi svećenici »ernst machen«[19] s najsvetijim činom na zemlji, svetom Misom, po kojoj se u prvom redu obnavlja lice zemlje. A sigurno se ne može govoriti o »ernst machen«,[20] ako se svećenik brižno ne pripravlja na svetu Misu i dolično ne zahvaljuje za nju. Što naime kaže Mudrac u Svetome Pismu? »*Qui timent Dominum, praeparabunt corda sua et in conspectu Illius sanctificabunt animas suas*.«[21] Za Izraelce u pustinji čitamo, kad su prvi put opazili manu, da su pitali: »*Manhu? – Quid est hoc?*«[22] Koliko više mi, kad kanimo pristupiti k oltaru, moramo da se zamislimo i zapitamo, što kanimo činiti, kad ono, što nama dolazi u ruke nije obična mana u pustinji, nego Kruh života, Isus Krist. Mojsiju nije bilo dopušteno približiti se ni gorućem grmu: »*Ne appropies huc; solve calceamenta de pedibus tuis, locus enim, in quo stas, terra sancta est*.«[23] Nama je dano približiti se ne gorućem grmu, nego Kristu pod prilikama kruha i vina na oltaru. Zar ćemo s manje respekta pristupati nego Mojsije gorućem grmu? Jakov je nakon sna, u kojem je vidio silaziti i uzlaziti anđele Božje, povikao izvan sebe: »*Vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam. Quam terribilis est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei et porta coeli*.«[24] Što bismo istom morali reći mi, koji ne u snu, nego u zbilji, gledamo, ne ljestve s anđelima, nego Gospodara anđela, stvarno prisutnog na oltaru, kada obavljamo pretvorbu, ili bolje, On preko nas jadnih ljudi, kruha u Tijelo i vina u Krv Kristovu! Nije dakle potrebno trošiti više riječi, kako se dolikuje dolična priprava za svetu Misu svakom svećeniku, makar ne znam kako bio zaposlen, da ga ne bi možda stigao prijekor, izrečen preko proroka: »*Ne offeratis ultra sacrificium frustra; incensum abominatio est Mihi. Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum, quiescite agere perverse*.«[25] U protivnom slučaju bila bi neistina, što govorimo kod svake Mise: »*Ego in innocentia mea ingressus sum*.«[26]

A ako se dolikuje priprava, dolikuje se i zahvala. »*Benedic, anima mea, Dominum, et omnia quae intra me sunt, nomini sancto Ejus et noli oblivisci omnes retributiones Ejus*.«[27] Mojsije zadivljen govori Izraelcima u Deuterono-miu-mu: »*Nec est alias natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris*.«[28] Što bi rekao Mojsije danas, da mu je dano služiti svetu Misu? I ako se je Salomon okoristio pitanjem Gospodnjim ili ponudom:

Bl. Alojzije u razgledavanju prirodnih ljepota u okolici Zagreba

»*Postula quod vis, ut dem tibi*«,[29] zar ne bismo bili ludi, kad se ne bismo zaustavili u društvu Isusovu, onoga Isusa, »*de quo virtus exibat et sanabat omnes*«.[30] Ja ne kažem, da svećenik mora izmoliti ono, što je u breviru ili na tabli u sakristiji označeno kao *gratiarum actio*[31] (makar bi nerazborito bilo ne okoristiti se tolikim divnim i bogatim oprostima), ali otići bez usrdne zahvale od svete Mise, zaslužilo bi ukor: »*Domus mea deserta est et vos festinatis unusquisque in domum suam*.«[32] Zar se ne pristoji mnogo više ono: »*Inveni, quem diligit anima mea, tenui nec dimittam Eum*.«[33]

Ako se budemo Njega držali i Njega držali, onda, i samo onda, bit ćemo u stanju *renovare faciem terae*,[34] jer je samo On put, istina i život. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu Tebi i ostaloj braći svećenicima

+ *Alojzije kard. Stepinac*
nadbiskup zagrebački[35]

---

1 »Ponavljam... Komunizam je apsolutno nespojiv s religijom.«

2 »I vrata paklena neće je nadvladati.«, Mt 18, 18.

3 Od tisuće.

4 »Sine, nikada nisi siguran u ovom životu i dok god budeš živio, uvijek će ti trebati duhovno oružje.«

5 Duhovno oružje.

6 »Sva je zemlja pusta jer nikoga nema koji bi u srcu razmišljao.«, Jer 12, 11 (Vg).

7 »Razmišljaj o zapovijedima Gospodnjim i neprestano se drži njegovih naredaba, i Gospod će osnažiti tvoje srce, i steći ćeš mudrost koju želiš.«, Sir 6, 37.

8 »Riječi ove što ti ih danas naređujem, neka ti se urežu u srce. Napominji ih svo-

jim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ. Priveži ih na svoju ruku za znak, i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!«

9 Sveto vršiti svetinje.

10 »Žarkim ognjem«, usp. Ps 104, 4.

11 »I u razmatranju mojem buknuo bi oganj.«, usp. Ps 39, 4.

12 »Zbog zime lijenčina ne ore.«, usp. Izr 20, 4.

13 Stupovi.

14 Ruševina velika, usp. Mt 7, 27.

15 AP, sv. XIII, str. 491.

16 »Gospodine Isuse Kriste, naočigled komunističke svjetske propagande gotovo bismo povjerovali onim prijetećim glasovima da će komunizam sav svijet spaliti. Ali Ti si svoj izabrani narod proveo i kroz Crveno more. Provedi one, koje si svojom krvlju spasio, kroz tu crvenu bujicu. Tvoj Otac nije dao nalog i milost Karlu Marxu da obnovi lice zemlje, nego nama kršćanima, dok god smo vjerni tvome nauku.«

17 Ta znate.

18 »Niste otkupljeni nečim raspadljivim, srebrom ili zlatom, nego dragocjenom krvlju Krista, nevinoga i neokaljanoga Janjca.«, 1 Pet 1, 18.

19 »Svojski postupati«.

20 Svojskom činu.

21 »Koji se boje Gospodina, imaju pripravno sve i pred njim se posvećuju.«, Sir 2, 20 (Vg).

22 »Što je to?«, Izl 16, 15.

23 »Ne prilazi ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš, sveto je tlo!«, Izl 3, 5.

24 »Zaista se Jahve nalazi na ovome mjestu, ali ja nisam znao. Kako je strašno ovo mjesto! Zaista ovo je kuća Božja i vrata nebeska!«, Post 28, 16-17.

25 »Prestanite mi nosit ništavne prinose, kad mi omrznu ... Operite se, očistite. Uklonite mi s očiju djela opaka, prestanite zlo činiti.«, Iz 1, 13.16.

26 »Hodih u nedužnosti.«, Ps 26, 1.

27 »Blagoslivljaj Jahvu, dušo moja, i sve što je u meni sveto ime njegovo i ne zaboravi dobročinstava njegovih!«, Ps 103, 1–2.

28 »Jer, koji je to narod tako velik da bi mu bogovi bili tako blizu kao što je Jahve, Bog naš, nama, kad god ga zazovemo?«, Pnz 4, 7.

29 »Traži, što da ti dadem.«, 1 Kr 3, 5.

30 »Snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala.«, Lk 6, 19.

31 Zahvala.

32 »Dom moj je razvaljen dok se svaki od vas brine za dom svoj.«, Hag 1, 9.

33 »Nađoh onoga koga ljubi duša moja. Uhvatila sam ga i neću ga pustiti.«, Pj 3, 4.

34 »Obnoviti lice zemlje.«, usp. Ps 104, 30.

35 AP, sv. XIII, str. 492.

PISMA ČITATELJA

Poštovanom Uredništvu časopisa BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

Alojzije Ljupče Filić, Radničko naselje prilaz I/50, 43000 Bjelovar, Tel: 043/234-796

Župa sv. Terezije Avilske

Uvaženi i vrlo poštovani gospodine Batelja,

već odavno dugo imam namjeru napisati Vam pismo, u kojem želim opisati silno oduševljenje i radost u povodu proglašenja blaženim sluge Božjega Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa i metropolite, kardinala svete rimske Crkve.

Godinama intenzivno pratim događaje koji su predhodili tome uzvišenom činu, te sam i sam osobno prikupljao dokumente, literaturu, časopise, naučne radove i sve što danas čuvam u svojoj obiteljskoj arhivi.

Ne mogu opisati taj tajanstveni osjećaj koji me je zainteresirao da počnem prikupljati navedenu arhivsku građu, kao i da pratim sve događaje uključujući i Vaš rad na tome, kao i mnogih drugih angažiranih osoba.

Uvijek sam pred grobom Našeg blaženika osjećao unutarnje raspoloženje i oduševljenje koje je u meni tako raslo da sam se sav preporučio Njegovoj nebeskoj zaštiti.

Moje srce mi je govorilo godinama prije proglašenja blaženim da je istinski Svetac. Vjerujte mi, nutrina mog bića je to živo osjećala.

No moram Vam još nešto ispričati:

Rođen sam i školovao se u Gradu Smederevu, župa sv. Ivana Krstitelja, beogradska nadbiskupija. S obzirom na društveno okruženje i totalitarni sustav, na času povijesti profesor nam je jednom prilikom ispričao i o blaženiku, govoreći o Njemu sve najgore laži, blateći bez milosti. No ja sam bio jedan od sretnika da sam pripadao pravoj Kristovoj vjeri, te sam pohitao svom župniku sada pokojnom Anti Pripušiću, inače suvremeniku blaženog Alojzija Stepinca, i ispričao mu taj događaj.

Kada me je pažljivo saslušao rekao mi je ovo:

»Sinko, on je Svetac, ne zaboravi to.« Nakon toga započeo je njegov i moj razgovor na tu temu, te mi je pokojni župnik ispričao mnoge divne stvari, dodavši na kraju da o tom razgovoru nikome ne govorim jer da možemo završiti skupa u zatvoru.

Od tada plamti u mom srcu živa vatra, koju je rasplamsao, u to duboko vjerujem, blaženi Alojzije Stepinac. I dalje nastavljam pratiti redovno sve što se napiše o Blaženiku. Imam sve brojeve Glasnika, a u prilogu pisma izvještavam Vas o slučajnoj sreći da se na prvu proslavu zateknem na mjestu blagoslova župe posvećene Njegovim imenom u Hrvatskoj.

Uvaženi i vrlo poštovani gospodine Batelja,

žarko Vas molim, ako je to moguće, da me obradujete jednom relikvijom blaženog Alojzija Stepinca.

Ja bih bio neopisivo sretan kada bih dobio kakvo pismo, ili tekst, ili dio toga što je Blaženik vlastitom rukom napisao.

Molim za razumijevanje, jer su mi namjere najiskrenije i pune poštovanja.

U nadi pozitivnog odgovora primite izraze mog iskrenog poštovanja i uvažavanja.

U Bjelovaru, 5. rujna 1999.

JOSIP VRANEKOVIĆ – DNEVNIK –

Blaženi Alojzije Stepinac na komunističkom sudu 1946.

1.III.1952.

Često spominje i ugodno se sjeća duhovnika iz Germanikuma O. Pfülfa. Nijemac je po rodu. Brat mu bio ministar. Imao je velike veze u svijetu... Posebno ja naglašavao, da charizma vlada među pitomcima. Na tu nakanu se posebno i molilo. Koliko je naime tu bilo kontrasta: narodnost – ćud – godine, ali išlo je dobro naprijed. Gdje god su Germaničari danas na svijetu, duhom su povezani... Imali smo svoje »zidne novine« – prave »žeravice«. Tu se svaki kadgod mogao naći – ili u kakvoj karikaturi ili opisu, ali bez vrijeđanja, u pozitivnom smislu. Predložiti ću, prvom zgodom, da se izda biografija tog vrijednog patra.

U zatvoru sam služio prvu misu bez paramenta – za njega. Baš je tada umro. – »Isuse dragi, kako se ponizuješ, pa to u čaši je tvoja krv – molio sam – služeći tu Sv. Misu. Kad to gledam, koje čudo, da čovjeka snađe i vjerska sumnja! – Tolika je ljubav Božja. Koliko li je puta u Lepoglavi, Borić služio Sv. Misu bez kaleža služeći se čašom. Vino sam mu potajno slao u maloj flašici od lijeka. Slučajno sam imao kod sebe mali Misal iz Rima, pa sam mu ga dao. Pod izlikom, da mi donosi vodu, i tada bih mu dao vino za Misu.«

»Kad me je u Petrinjskoj ulici posjetio Nežić na zgodan način dodao mi je hostije za Sv. Misu. Stražar je to opazio, pa pita: »Što je to?« »Pustite, to Vas neće mnogo zanimati, rečem mu – i bilo je sve u redu...«

»Ponesite sve moje propovijedi koje sam u Lepoglavi sastavio u Zagreb, neka bi ih čč. ss. Milosrdnice pretipkale u pet primjeraka. Onda bi ih na bilo koji način umnožili i odštampali. Možda bi to mogao Starčević preko veze, što je ima u Karlovcu. Lagane su te propovijedi, ali će možda poslužiti kojem svećeniku na selu. Za neke stvari nisam dosta siguran, da li su dobro obrađene, osobito neki simboli Bogorodice iz Starog Zavjeta. Dajte ih pregledati O. Anđelku Juriću D. I. Što sam mogao, kad nisam imao pri ruci potrebne literature.« (Kako je to ponizni sud o svome radu!)

Spomenuo sam mu život redovnice Alfonze – klarise iz Indije – njezinu sličnost sa Sv. Malom Terezijom – kako je mnogo trpjela za svećenike. »Ah, ima dosta i danas takovih duša – reče on – eto, jedna je karmelićanka molila Boga, da joj kao žrtvu i pamet oduzme. Tako i bi. Brzo je i umrla. Pa što je mene drugo držalo nego molitve dobrih duša.«

»Nikad nisam dao, da mjesto mene drugi služi Sv. Misu pro populo – čak ni na godišnjicu mamine smrti. Tada je Borić imao godišnjicu za mamu, a ja pro populo.«

»U Germanikumu bilo je određeno, kojim će se jezikom govoriti za vrijeme pojedinog odmora. Jednom kolega iz Đakova Pero Ivanešić onako slavonski temperamentan reče nekom Nijemcu iz Kölna: »Mrga jedna.«

Ovaj dotrči k meni i pita me: »Herr Stepinac: Was heisst 'mrga jedna'?« Ja mu se samo nasmijem, jer sam znao od kuda to potječe, pa kažem: »To se ne da prevesti...« A bilo je s tim našim dragim Perom više zanimljivih zgoda. Nismo smjeli pušiti. Dopušteno je bilo samo u slučaju, ako smo išli kamo u posjete, pa bi nas netko ponudio. Dođemo tako jednom u jugoslavensku ambasadu na primanje. Pero je kupio cigarete i da udovolji slovu zakona, pruži mi kutiju sa cigaretama i veli: daj me ponudi! – A što sam mogao? Da mu »ne opteretim savjest« – ponudio sam ga. Badava sve, dok je netko đak – on je isti, bilo da je u uniformi, talaru ili civilu.

»Budno oko dobrog našeg špirituala u Germanikumu opazi, da sam u vrijeme odmora malo povučen – tih. Pa nisam mogao biti potpuno isti sa onom »mlađarijom«. Ipak u onakvom razdoblju života, 8 godina biti stariji – prilična je razlika. Da me malo oživi i eventualno rastrese preporuči mi, da igram rukomet. E da je rekao nogomet, to bi išlo, ali rukomet baš nisam prije igrao. Ipak počnem s igrom, kako mi je savjetovao. Igram drugi, treći puta... i brate moj, to ti je kod mene postala prava strast! Jedanput smo igrali filozofi protiv teologa. Temeljito smo ih smlatili: 32 : 24 za nas mlađe. Baš sam nemilo udarao loptom u gol. Čudili se od kud imam tako jaki udarac. Golman se bome koji puta i maknuo pred loptom... Ne bi se čudili da su više znali, kako su moje mišice učvrstile se i na najtežim seljačkim radovima... Svako iskustvo dobro dođe. Stvarno je špiritual dobro pogodio – osjećam, da mi je ta razonoda mnogo koristila. Uz to i velike šetnje, veći ekskursi. Najvolio sam ići u planine – na visine...«

»U konviktu u Vlaškoj ulici imali smo kuglanu. Jednom je upravitelj Dr. Lončarić kupio odojka, da počasti sve profesore. Spremi ga živoga iza strunjače na kraju kuglane. Nismo za to znali. Ja uzmem kuglu i tako snašno je odapnem, te je tolikom snagom udarila u slamnjaču, da 'nisu trebali prase klati'«.

3.III.1952.

Dolazi tajnik Mijo Pišonić i svećenik – Slovenac – salezijanac iz Chilea (Ognjena zemlja). Tamo ima 10.000 Hrvata. I biskup je neki Hrvat

Bl. Alojzije Stepinac u pohodu župi Pokupsko 21. rujna 1939.

Borić. Gdje sve nema siromašnog našeg naroda! I onda idu neki govoriti o čistoći rase...!«

»Tajnik mi javlja, da Dašek moli, da mu dadem pismenu potvrdu, da smije do smrti stanovati u Dvoru. Pa zašto mu ne bih to priuštio! Četrdeset godina vjerno je služio, pa je to i zavrijedio!«

Do sada je primao listove izvana, ali već 4 dana nema ništa. Doznao sam, pa sam mu to i saopćio, da ima jedna povjerljiva uredba, da se svećenicima ne isporučuju paketi... »Neka! – reče on. Ja se ne bih ni malo čudio, da i crkve zatvore. Zato poučiti ljude: krunicu u ruke – i pouzdanje u Boga. On jedini može, da nas čudom svojim izbavi iz ove nevolje.«

4.III.1952.

Šetali smo do raspela pred Krnežićima. Pred nekoliko godina jedan je fakin odsjekao glavu Raspetomu. Seljak Torbar Šandro načinio je drugu, stavio gore i corpus obojadisao. Nije doduše umjetnički izvađao, ali je dolično. Zato reče Preuzvišeni: 'To je sigurno milije Spasitelju nego ne znam kakva umjetnina!'«

Od ovog vrhunca kod raspela gleda posjede svog oca u Krašićkoj gori, Vrhovcu, Kamenarovo i – gleda na Karlovac, gdje mu je otac oporučno htio ostaviti prekrasnu dvokatnicu. »Odrekao sam se baštine. Sve sam ostavio braći. I vidio sam, da je tako najbolje. S tog naslova nisam nikada kao nadbiskup pomagao rodbine. Imali su dosta – otac im je ostavio bogatu baštinu, neka rade, pa će i imati. A ja ako sam kao nadbiskup imao – velike prihode, ali bilo je i mnogo sirotinje, koju nisam smio mimoići, a onda tolike potrebe Crkve – osobito štampa. A onda, uvjeren sam, kad su me osudili na onih 16 g. i konfiskaciju imovine, sigurno su dobro preispitali imam li što, gdje u banci uloženo. Ali nisu nigdje ama baš ništa našli. Da sam pristao na očev prijedlog, da uzmem kuću u Karlovcu, kako bi je pohlepno oduzeli, a ovako: izvolite, drugovi, konfiscirati, ako imate što! To mi je potvrda, da sam dobro uradio. Bogu hvala i na tom daru!«

Gleda među vinogradima »kip Sv. Jane« – kako narod zove stari kameni kip Majke Božje. Podigao ga je tu krašićki župnik Kavrančić na spomen jedne pobjede nad Turcima. Preuzvišeni na to kaže: »Ako me Bog dragi poživi, dati ću načiniti lijep kip Gospe i postavit ga ovdje, da bude uspomena na čas, kad smo se oslobodili ove nevolje.«

»Priča mi Gahs kako je u Americi mnogo toga trulo... Sto miljuna bez konfesije. U Engleskoj devet šestina takovih, a u Njemačkoj isto mnogo. U Americi protestanti i fizički navaljuju na katolike. Sve me to sve više učvršćuje u uvjerenju, da je Weltrevolution neizbježiva. Jedina nada jest onaj gore! I zato sam pravo uzeo lozinku: In te, Domine, speravi!«

»Današnja mi je šetnja najmilija, i najveća u zadnjih 6 godina. Divno sunce – svježi zrak – blato me ni malo ne smeta. Kretanja mi treba. Kada sam prije pješke išao na Bistricu, taj me je put krijepio tri mjeseca. Rado sam polazio pješke na Zagrebačku Goru...«

Putem svakoga nagovori, nešto pita... Svi ga veselo pozdravljaju... Posebno zaustavlja se s djecom: »Takovi su mi najdraži – One male obično sam nazivao 'sisavci' – Ah – tko ih nebi ljubio, kad ih je sâm Spasitelj toliko k sebi dozivao. Talium est regnum coelorum...«

5.III.1952.

Jakob Sajović iz Pribića kod nas. »Ovi žive samo od laži.« Tamo (u Lepoglavi) govorili mi, kako su svećenici socijalno osigurani, imaju plaće... Dosta sam ih bio već upoznao, pa sam imao razloga, da im ništa ne vjerujem. I vidim sada, da se nisam prevario.«

8.III.1952.

Dao je staviti staklo na kapelicu na groblju. Naručio kod Šušilovića i prozore za kapelu Sv. Ivana. »Ja ću sâm sve to platiti« – rekao je.

7.III.1952. (Sic!)

Govorili smo o Msgr. Matiji Stepincu. Čitali smo i njegov životopis, što ga je napisao Lang. Nato reče: »Ako moj stric nije svetac, onda sam ja propao!« – Naglasio je time, kako je čvrsto uvjeren, da je sveto živio – i sveto umro!

10.III.1952.

Osjeća potrebu kretanja i nekuda dalje, da krene, ali ne smije izvan granice Mjesnog Narodnog Odbora.

11.III.1952.

Posjetio ga je dr Maksimilijan Držečnik, mariborski biskup.

Posebno je drag taj posjet Preuzvišenomu. Zagrlio je gosta i rekao: »Kako je to čudno: 'Ostavio sam Vas kao kapelana, a našao kao biskupa.'«

Držečnik je naime bio tokom rata i malo iza toga kapelan u Visokom.

12.III.1952.

»Crkva je danas de facto na daleko boljem položaju, nego je bila u jozefinističko doba. Što će nam 'zlatne krletke'?«

»Čim se oslobodimo ovoga zla, odmah ću preko radija pozvati sve naše svećenike, da se vrate.«

»Pitanje kateheta, radi premalog broja svećenika, riješili bi pomoću laičkog apostolata.«

»Sipanje zlatnika najdrzovitijem i najkrvavijem tiraninu, da može što dulje držati podjarmljene i zarobljene narode, lišene ne samo slobode, nego i najosnovnijih ljudskih prava – (Iz Čikaškog Hrvatskog katoličkog glasnika – 1951 – br. 12) – sve me više uvjerava, da je ispravno moje uvjerenje u Weltrevolution.«

Već dva tjedna ne prima pisma. Vjerojatno ih zaustavljaju. Udba pita Kadleca, što Preuzvišeni govori svećenicima? – On im odgovori: »Rekao nam je, da budemo lojalni prema vlastima, ali kad se radi o načelnim stvarima, zahtjevima i pravima Crkve – onda biti nepopustljivi. – Tako je citirao Kadlec Preuzvišenoga, koji inače svakomu gotovo stavlja na srce: »Umrijeti da, ali popustiti ne!«

Iz Zagreba sam mu donio Hrvatski katolički glasnik iz Chicaga.

Dr. Držečnik neki američki ilustrirani časopis. Poštom je dobio novine: Hrvatski glas iz Amerike. Prof. Gahs poslao mu neke izvatke iz američkih i engleskih listova i tako iz ovog inače dosta karakterističnog materijala ima Preuzvišeni neki pregled događaja i stanja u svijetu.

13.III.1952.

(...) Dolaze i karmelićanke s č. Majkom iz Holandije.

Preuzvišenoga veseli, da može nešto čuti izvana, a onda i poručiti. Čudi se, kako ga sestra iz Holandije pita za neke nesuglasice među klerom. Vjerojatno je to čula za slovenske svećenike ili franjevce u Bosni. »Ja sam – kaže Preuzvišeni – zadovoljan sa držanjem klera.«

16.III.1952.

Dr. Henri van Tichelen iz Belgije sa gđom pribivao Misi Preuzvišenoga, i kasnije ga pohodio. Vjerni su to i praktički katolici. Vidio sam to na njihovom vladanju u crkvi i sada iz njihovih riječi. Fotografiraju Preuzvišenoga i narod u crkvi. Čude, se kako djeca u lijepom broju dolaze u crkvu. »Kako ne – kaže veselo Preuzvišeni – Uz sav pritisak djeca 100% dolaze na vjeronauk u crkvu.«

– »Što da rečem katoličkoj mladeži Belgije, kad se vratim?« – pita gospodin Preuzvišenog.

– »Recite im, neka ustraju u vjeri do kraja!«

– »Želite li kakovu pomoć?«

– »Molite se za nas. Druge pomoći ne trebamo!«

Oduševljeni su svakom riječi Preuzvišenoga – naglo se samo oboje bace na koljena pred njim i mole blagoslov...

Veseli ga, kako ni roditeljski sastanak u školi ni priredba nekog atlete nije odvratila ljude da dođu na križni put i korizmenu propovijed. Neprijatelji Crkve upravo bjesno promatraju narod, kako hrli u crkvu.

17.III.1952.

Šalje me u Zagreb, da obustave premještaj Sakača iz Prekrižja. »Recite im neka to ne čine. To znači kapitulirati. Oni će onda i dalje posizati i druge tako uznemirivati. Neka se još ovdje strpi. Što mu treba, ja ću dati. Mi ćemo ga hraniti. Ode li drugamo, blagoslova neće imati. Što bi on načinio na mom mjestu u Sv. Ivanu Zelini? Bar koje vrijeme neka ostane gore, da pokaže, da ih se ne boji, a onda, ako ne može izdržati, neka ide dalje.«

Danas je počela trodnevnica u čast Sv. Josipa. Lijepi je radni dan, ali dosta ima naroda na pobožnosti. Preuzvišeni propovijeda. Jednako propovijeda kod križnog puta i redovito nedjeljom.

Nabavio sam stakla za kapelu Sv. Obitelji, gdje će na Josipovo on imati Sv. misu. Ujedno sam naručio kod Šušilovića prozore za kapelu Sv. Ivana.

(...)

23.III.1952.

Neki kanonici putujući u žumberačke župe na korizmenu ispovijed, spomenuli su potrebu katehetskih propovijedi. Trebalo bi ih izdati i tako bi se jedinstveno propovjedalo. Ako naime onemoguće katehizaciju djece (»e neće« – upadne nadbiskup) tada će glavna briga biti na roditeljima, da poučavaju djecu. Katehetske propovijedi osposobile bi roditelje za tu pouku. E.[1] se spremno odazvao, da će sastaviti propovijedi.

26.III.1952.

Vlč. g. Vjekoslav Kovačić. – Danas su mi ostavili treći razred »na reštu«[2], samo da djeca ne dođu na vjeronauk. »Stići će ih sudbina komandira milicije.« – (Ovaj je naime napuhani komandir dopro pred vojni sud i zatvor!)

Blaženi Alojzije Stepinac na izdržavanju kazne u Krašiću

27.III.1952.

(...). Ovih se dana dobro osjeća. Sluša teškoće i neprilike što ih doživljavaju svećenici. To ga diže. Ufa se, da će u najskorije vrijeme biti nagrađene ove žrtve. Pritisak i u samom Krašiću i okolici: djecu zadržavaju »na reštu«, da onemoguće vjeronauk u crkvi. Zvonarima zaplijenili plaću, Sakač, Schönbaum i Grulich u zatvoru, brane sakupljanje za crkvu, visoki porezi – i sl. – na sve to Preuzvišeni govori samo: »Đavolska institucija. Onda govore o slobodi vjere. Neka mi se samo pruži prilika, pa ću im opet reći, kakova je ovdje sloboda, kako sam već rekao pred onim Švicarcem.« (...)

25.III.1952.

Danas sam išao u Prekrižje, jer je Sakač zatvoren. Našao sam narod kako u crkvi moli krunicu. Veseli su što imaju Sv. misu. Držanje svijeta osuđuje nepravednu osudu župnika. »Neka bude samo tamo – rekao mi poslije Preuzvišeni – moliti ćemo i mi za nj – još će biti sretan!«

Divi se msgr. Matiji Stepincu. Govori o njemu kao o svecu. »Jednom su za mene intervenirali da ne idem na frontu. Ja sam rekao, da to neću, jer ako je Božja volja, on će me

Vjernici nepoznate župe na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom 13. kolovoza 1939.

iz samog pakla izbaviti.« To se je dopalo stricu.

»Jednom sam tako 1920. polazio u crkvu. Zaustavi me apotekar Andrašević i kaže: 'Ti si klerikalac, pa će te sigurno zanimati ova brošura'. Dao mi je program 'žutih' potpisan od 250 svećenika, a među njima i naš Huzek. Pogledam to samo – i bolno mi je bilo, jedva sam tog dana došao do crkve...«

Pitao sam ga, da li ga je Msgr. Matija iza 1919. nagovarao za bogosloviju: – »Nikada, kao ni mama, ali je zato bilo ovo...« (i pokaže sklopljene ruke, da je mamica za nj molila...).

1919. na povratku iz ratišta čvrto sam stajao na tome: u bogosloviju ne! Vidio sam okolo više žalosnih primjera svećeničkog života i odlučio bolje, da nikada ne budem svećenik nego da budem kao i ovi jadnici... Pošao sam na sveučilište, pogledao raspored predavanja i najviše mi se svidjela agronomija.«

28.III.1952.

»Samo ne klonuti duhom. Ja se neprestano molim, za milost konačne ustrajnosti. Crkva je danas u daleko boljem položaju, nego za fr. revolucije. Veseli me držanje klera.«

30.III.1952.

Svećenici su pošli na ispovijed u žumberačke župe: Borić, Mokrović, Šokčić, Šemundvarac, Markuš i jedan sarajevski mladomisnik. Narod se lijepo odazvao. U Kalju je milicija blokirala kuću, gdje su svećenicima spremili objed (...).

(...). Voli sirotinju, a posebno ima samilost prema duševnim kretenima. Tako priča o starom sluzi Dudi-Pruli (nečitljivo prezime, op. J.B.). Vodio je brigu za nj, da bude obučen, da ima cigaretu i čašu vina.

Kad govorimo koji puta o potrebama Crkve, samostana, sirotinje i toliko unesrećenih obitelji – onda mu je upravo bolno, što im sada ne može pomoći.

Odmara se upravo, kad promatra i životinje, na dvorištu: kravu, svinje, purana, ptice i slično. Gleda, kako se hrane i žive i divi se Stvoritelju. »Kobac, npr., kako ono malo oko zapaža dobro svoju žrtvu – miša i hvata ga. Pa onaj pustinjski kobac, što otrovnicu hvata za rep, nosi je u vis i spušta i baca u trnje. Opet je digne i baca u trnje, dok je ne umori i onda poče jesti, ali od repa, gdje nije otrovna! Kako li je to savršeni instinkt! Dixit insipiens in corde suo, non est Deus!«

»U Lepoglavi nije bilo društva i ja sprijateljio s golubovima i vrapcima. Dolijetali bi mi u sobi – sjedali na ruke. Na prozor bi im stavljao mrvice hrane. I dok sam vani šetao, spuštao sam im mrvice po stazi i oni bi dolazili za mnom. Pavunić je znao donijeti im pun rupčić hrane i mrvica i sve bi na kup samo stresao, a golubi i vrapci samo bi se spustili u velikom broju na plijen.«

Začudno je, što ovdje nije dosada bilo grlica, a sada eto načinile gnijezda na jelama i stalno oblijeću oko njega.

Svaki dan adorira u crkvi po 1 1/2 sata. Brevir redovito moli pred Presvetim.

»Osjećam potrebu, da nekud dalje izađem i da se penjem na planine. Prije sam znao više puta zajuriti se upravo na Sljeme, Plješivicu, na Slovenske gore, ali eto, danas, kad bi mi to najviše trebalo, ne smijem!«

Kako u Korizmi ne doručkuje i ne jede mesa – malo je oslabio. Rekao sam mu to, a on će: »Ah, ja na to puno ne gledam. Ja sam svoju porciju mesa na zemlji već pojeo...«

Neki je dan bila prilika za šetnju. Bio sam slobodan, pa mu se ponudim, da ga pratim. Veselo je prihvatio, kad na jednom reče mi: »Neću moći ići, jer nemam kaputa. Zimski više nije za nositi, a ljetnog sam dao da mi ga poprave.« – Tako je skroman u odijevanju!

31.III.1952.

Šetali smo prema Hutinu. Na sve strane vide se po obroncima i po dolinama crkve i kapele. Nato reče: »To njih boli i grize. Savjest ih peče, kad ih vide i predbacuje im mnogo toga.«

Pričinila nam se sasvim blizu Draganićka crkva. – Očna varka. Pokažem mu, kako se dvorac Oršića pričinja, kao da je sasvim do slavetićke crkve, a de facto nije. Nato reče: »Tako se ljudi jednako varaju i u vremenu! Što su naši dani prema vječnosti!« – Tako eto svaki pogled, misao i riječ svraća na Boga. Božji čovjek kreće se u Bogu!

»Dobio sam pismo od nuncija. Sveti Otac zahvaljuje na čestitki prigodom krunidbe.« (...).

1.IV.1952.

G. Šušilović stavio prozore na kapelu Sv. Ivana, što ih je dao nabaviti sâm Preuzvišeni. Videći ih rekao je: »Što smo drugo mogli učiniti u ovim neprilikama. Praktični jesu. Ljudi će biti, nadam se, vrlo zadovoljni, makar bi po koji umjetnik tomu prigovorio.«

2.IV.52.

I opet ide do Sv. Ivana. Živo želi obnoviti cijelu kapelu. »Možda bi bolje bilo, da sam i onih 100 dolara, što mi je poslala Hrvatska žena, odredio za Sv. Ivana.« – »Bolje je – rekao sam mu, da ste ih dali za sjemenište. Dati će dobri ljudi pomoć, samo kad vide, da se radi.«

3.IV.1952.

Obavili smo korizmenu ispovijed u Prekrižju. Pomogli mi Sajović, Slamnik i Starčević. Sakač je u zatvo-

ru. »Neka se samo drži. Isplatit će se ovaj zatvor!«

Do podne bila ovdje engl. novinarka od Daily Telegrapha. »Što želite posebno, koja je Vaša želja?« – pita Preuzvišenoga.

– »Da Crkva bude slobodna!«

Poslije podne stigli ovamo trojica gradskih zastupnika iz Pariza. Preuzvišeni moli u crkvi, a ja upravo stigao iz Prekrižja i nađem ih na dvorištu. Pođem do njega u crkvu. Dosta sam udarao o pod čizmama, ali je toliko bio unesen u molitvi, da me nije odmah primijetio. – Najavim došljake. Podigao je ruke prema nebu i bolno upravo zavapio: »A što su opet došli! Tolika mi je muka, da neprestano dolaze ovamo s pitanjima. Ali što mogu, kad su već tu. Ništa – sve ću reći, što mi ovi mogu. Ja ne smijem šutjeti!«

Nisam prisustvovao ovom razgovoru. Preuzvišeni mi reče, da su raspravljali o pitanju slobode: pitanje štampe, katoličkih škola, odgoja, braka itd. »Slobode ovdje nema.« Iznio sam slučaj Sakača i tolikih svećenika. Rekao sam, da daju donekle škole za svećenike, ali samo na papiru. De facto oni ih onemogućuju...«

»Zanimljivo je, što čitam u 'Fr. revoluciji'. Sve isto kao i kod nas danas. Samo promijeni imena i datume. Što sve nije lukavi Napoleon radio sa Piom VII. Brutalan postupak! Odsječen je bio od svijeta, kao ja u Lepoglavi, i prilike u Crkvi očajne, ali Crkva ostaje. Što zato, ako je Pio VI. umro u Parizu i više dana čekao nepokopan! Crkva nije time ništa izgubila. Što zato, ako i ja umrem! Na meni ne stoji Crkva, nego na Kristu Gospodinu.«

Pokazao sam mu palminu grančicu, što su mu je poslali za Cvjetnicu. Na to reče: »O da mi je s njom doći u nebo!«

8.IV.52.

Korizmena ispovijed (...). Preuzvišeni ispovijedao od 5 1/2 do 11, a od 5 do 12 incontinuo bio je u crkvi. Sv. Pričesti podijeljeno 1.100.

9.IV.52.

(...). Preuzvišeni želi prodati radio, a novac dati za ispovjedaonicu. »Što će mi – i onako su smetnje i nemam vremena slušati.« Rekao sam mu, neka toga ne čini. Poslušao je.

»Želio sam svim apostatama poslati pismo, poziv na povratak! – Učiniti ću to prvom prilikom.«

10.IV.52.

Veliki četvrtak. Dobio je paket iz Australije. Sav je prekopan, izmiješan, manjkav...

»Neka im bude...«

11.IV.52.

Milicajac došao i pozvao me na miliciju. Tu mi usmeno zabranili, da ne smijem sutra po filijalama obaviti blagoslov jela. Za ovakove stvari – nesretnici boje se izdati pismene naloge.

»Sutra oglasite u crkvi, da Vam je zabranjeno obaviti ovaj vjerski čin.«

12.IV.52.

»Govorim i pišem svećenicima da ne klonu, nego da imaju veliko pouzdanje u Boga. Ako i zvijezde padaju – Bog ostaje.«

---

1 Ova skraćenica može značiti »preuzvišeni« (eccellentissimus) i »uzoriti« (eminentissimus), što ćemo susretati nakon Nadbiskupova imenovanja kardinalom.

2 Kazna kojom učitelji djecu ostavljali u školi nakon završene nastave.

3 Pokret svećenika koji su tražili reorganizaciju crkvene discipline, osobito obvezu celibata.

PISMA ČITATELJA

Bl. Alojzije Stepinac na splitskim ulicama 3. kolovoza 1937.

Poštovani gospodine Batelja!

Kada sam prvi put pročitala »Glasnik Postulature BAS«, tada sam imala prilike saznati tko je blaženi Alojzije Stepinac i upoznati njegovo djelovanje u Hrvatskoj i u Crkvi.

Iako spadam među mlađu generaciju, mogu si predočiti taj komunistički režim po nedavnom Domovinskom ratu i mogu suosjećati s mukama našega blaženika.

Blaženi Alojzije Stepinac vrlo me se dojmio kao osoba, ponajprije po svojoj dobroti i brizi prema siromašnom puku, te po svojoj velikoj pobožnosti i ljubavi prema Crkvi. Jako mi je žao što ga nikada nisam mogla upoznati, makar vidjeti, no, nije važno vidjeti očima, već vjerovati srcem.

Uvijek ću se moliti njemu da mi pokaže pravi put u životu i također pomogne u školskom životu.

Vama, poštovani gospodine Batelja, želim zahvaliti što nas sve više približujete blaženom Alojziju Stepincu i upoznajete nas s njegovim teškim, ali svetim životom punim predanja Bogu i bližnjima.

Puno sreće u daljnjem radu na Glasniku Postulature želi vam gimnazijalka Antonija Spajić.

P.s.

Željela sam svoja razmišljanja povjeriti nekome i odlučila sam Vama pisati. Znam da tekst nije profesionalan, ali je pisan iz mladenačkog srca! Hvaljen Isus i Marija!

Zagreb, 16. veljače 2000.

KRONIKA

»MUČENICI ISTOČNE EUROPE I NACIZMA«

U Rimu je u četvrtak 4. svibnja, na Teološkome fakultetu Papinskog sveučilišta »Regina Apostolorum«, održan skup na temu: »Mučenici Istočne Europe i nacizma«. Bio je to jedan u nizu znastvenih susreta pod zajedničkim nazivom: »Mučenici dvadesetog stoljeća« posvećenih mučenicima Crkve iz različitih dijelova svijeta. Tako se u siječnju raspravljalo o španjolskim mučenicima, u veljači o meksičkim, u ožujku o brazilskim, dok će u studenome i prosincu biti priređena dva skupa posvećena mučenicima afričkog odnosno azijskog kontinenta. Među brojnim predavačima na tome cjelodnevnome skupu bio je i splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić, koji je održao izlaganje s naslovom: »Vjerski progoni u Hrvatskoj«.

Nadbiskup Jurić u svome je izlaganju govorio o progonima katolika u razdoblju od 1918. do 1941, te u doba tzv. nove Jugoslavije od 1945. do 1990., istaknuvši kako je Crkva u Hrvatskoj »*bila uvijek proganjana u obje Jugoslavije i također sada pod trećom Miloševićevom Jugoslavijom*«. Govoreći o vjerskim progonima katolika u Hrvatskoj u doba Stare Jugoslavije nadbiskup je istaknuo kako su oni bili potaknuti težnjom monarhije koja je željela »ujediniti sva plemena u jedan narod i jednu Crkvu, razumije se: pravoslavnu«. »*Progoni katolika nisu bili otvoreni i spektakularni, iz međunarodnih obzira, već potajni i sofisticirani*«, rekao je nadbiskup Jurić. Nadbiskup je također rekao kako su u to doba katoličke organizacije i Katolička akcija bile zabranjene, katolički tisak cenzuriran, katoličke škole i sjemeništa pod kontrolom vlasti, a brojni svećenici zatvoreni. U nastavku svog izlaganja nadbiskup Jurić je rekao kako su »u tijeku II. svjetskog rata srpski pobunjenici ubili brojne svećenike i redovnice«, te iznio podatak kako je na najokrutniji način ubijen 41 svećenik, 5 bogoslova i 5 redovnica. No još brojnije su zločine počinili partizani koji su u tijeku rata ubili 304 svećenika i redovnika, među kojima i biskupa Carevića. Po završetku rata samo u Dubrovniku je ubijeno 11 svećenika, u Splitu desetak vjernika laika, a u Širokom Brijegu 28 franjevaca. U ubojstvima svećenika sudjelovali su i njemački i talijanski vojnici u doba okupacije, koji su ubili bar 14 svećenika. Govoreći nadalje o progonima u razdoblju nakon II. svjetskog rata, nadbiskup Jurić je podsjetio na tragediju hrvatskog naroda na bleiburškome polju, na kojem je komunistička vojska ubila bar 100.000 ljudi koji su bježali od komunističkih vlasti, dok su ostali preživjeli, duž poznatoga »križnog puta« za kojeg su bili izloženi najvećim poniženjima, bili vraćeni u vojne kampove i logore. Samo u ratnom i poratnom razdoblju u Hrvatskoj je na različite načine ubijeno 511 svećenika, 62 bogoslova, 21 brat laik i 29 redovnica, sve zajedno 623 osobe. Uz to bezbroj je svećenika završilo u zatvorima i radnim logorima samo zbog svoje službe. Među njima i nadbiskup Stepinac, koji je osuđen na 16 godina zatvora, gdje je sustavno trovan, nakon čega je do kraja života živio u kućnom pritvoru u rodnom Krašiću.

Bl. Alojzije Stepinac u pratnji dr. Stjepana Lackovića pred nadbiskupskim dvorom u Zagrebu

Na početku susreta sve je nazočne pozdravio rektor Teološkog fakulteta Papinskog sveučilišta »Regina Apostolorum« *o. Alvaro Corcuera*, dok je uvodno izlaganje održao dekan tog fakulteta *o. Paolo Scarafoni*. Prvo predavanje bilo je posvećeno općenito mučenicima, a izlagač je bio predsjednik Vijeća »Novi mučenici« Središnjega vijeća Velikog jubileja *mons. Michel Hrynchyshyn*. Uslijedilo je potom predavanje postulatora Družbe Isusove *o. Petera Gumpela*, koji je govorio o »Odnosima između Crkve i nacizma«. Nakon kraće stanke povjesničar *mons. Helmut Nolli* održao je predavanje »Mučenici nacizma«, dok je *don Flavio Peloso* izlagao na temu »Vjerski progoni i mučenici u Poljskoj: poglavlje povijesti koje treba tek otkriti«. Posljednje predavanje prijepodnevnog dijela skupa održao je *don Leszek Chmielinski*, koji je govorio o »Mučenicima Auschwitza«.

Skup je nastavljen u popodnevnim satima predavanjima o vjerskim progonima u Rusiji i Albaniji. O »Vjerskim progonima u Ruskoj pravoslavnoj crkvi« govorio je *o. Romano Scalfi*, o »Vjerskim progonima u Katoličkoj crkvi u Rusiji« *Pierluigi Colognese*, dok je o »Vjerskim progonima u Albaniji« govorio biskup *Zef Simoni*.

Posljednje predavanje na skupu, »Rusija, živi svjedok progona«, održao je apostolski upravitelj za europsku Rusiju *mons. Tadeusz Kondrusiewicz.*

KARDINAL KUHARIĆ KOD PAPE

U sklopu opće audijencije srijedom, 17. svibnja ove godine, umirovljeni zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić darovao je Svetom Ocu brončani lik blaženog Alojzija Stepinca. Toga je dana bila 55. obljetnica prvog uhićenja zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca, kojega su komunističke vlasti devet dana nakon preuzimanja vlasti zatvorile 3.lipnja. Stepinac je pušten na slobodu, da bi dan kasnije morao ići na razgovor s Josipom Brozom Titom.

BILI SMO PREPLAVLJENI KRVLJU MUČENIKA

Poluslužbeni dnevnik Svete Stolice donio je u broju od 24. svibnja ove godine razgovor svoga novinara Giampaola Matteia s kardinalom Franjom Kuharićem. Kardinal Kuharić je istaknuo kako je Crkva u Jugoslaviji »bila preplavljena krvlju mučenika«.

Kardinal je svjedok »doba mučeništva« svećenika njegove generacije. Kada ga je blaženi nadbiskup Stepinac redio za svećenika, podsjeća novinar u jednome od svojih pitanja, rekao mu je: »Šaljem Vas u kupelj krvi«. Ono što je svećenike toga doba održalo da ne podlegnu prijetnjama i zavaravanjima, svjedoči kardinal u razgovoru, bila je vjera da su »Kristovi svećenici«. Mučeništvo je otajstvo. »*Kako je moguće ustrajati sve do smrti pred nekim progoniteljem ostajući uvijek vjeran istini Isusa Krista i Crkve? To je otajstvo Duha Svetoga u Crkvi. Ne može se Crkva shvatiti bez Duha Svetoga. I ne može se razumjeti Crkva bez Gospodinova utjelovljenja, smrti i uskrsnuća*«, rekao je kardinal Kuharić. Dio razgovora bio je posvećen i ekumenskom spomenu svjedoka vjere XX. stoljeća na Koloseju u nedjelju 7. svibnja. Papa se tom prigodom zauzeo za očuvanje spomena na mučenike te iznošenja imena svjedoka vjere koja nisu ostala upisana u povijesti. I kardinal Kuharić daje svoj obol tomu. Ističući kako bi se trebala »proučiti povijest svakoga mučenika«.

Kardinal Kuharić je, govoreći u nastavku razgovora o važnosti koju za hrvatski narod ima proglašenje blaženim kardinala Stepinca, istaknuo kako je narod uvijek Stepinca smatrao svecem, o čemu svjedoči i činjenica da svakoga dana, od veljače 1960., na njegovu grobu netko moli.

Uz razgovor je objavljena slika pape *Ivana Pavla II.* u molitvi na Stepinčevu grobu za njegova prvoga posjeta Hrvatskoj 10. rujna 1994. (IKA)

POSVETA OLTARA U CRKVI SV. JURJA U LEŠĆU NA DOBRI

Mons. Mile Bogović, biskup gospićko-senjski, u subotu 15. srpnja u župnoj crkvi sv. Jurja u Lešću na Dobri, posvetio je novi, mramorni, euharistijski oltar, koji je darovala obitelj France Radočaj iz Kanade. U tijeku istoga slavlja blagoslovio je oltarnu sliku sv. Jurja, obnovljeni barokni kip Majke Božje te novi kip bl. Alojzija Stepinca.

Ispod središnjeg oltara ugrađene su moći bl. Alojzija Stepinca. Prije misnoga slavlja, koje je uz velik broj svećenika iz Ogulinskog i susjednih dekanata predvodio biskup Bogović, bio je svečani Tijelovski ophod. On je, navješćujući Božju riječ, istaknuo kako oltar simbolizira žrtvu, a kršćanstvo bez žrtve ne može postojati. Blaženi Alojzije Stepinac nesebično je darivao svoje moći, um i život, kako bi se vjernici učvrstili na vjerskom i životnom putu.

Uspostavljena Gospićko-senjska biskupija

U Vatikanu je 25. svibnja 2000. godine objavljena bula pape Ivana Pavla II., kojom je uspostavio Gospićko-senjsku biskupiju. Proslava uspostave biskupije održana je u Gospiću 25. srpnja 2000. Nova je biskupija učinjena sufraganskom riječkoj metropolitskoj stolici. Njezin prostor obuhvaća nekadašnja sjedišta Senjske biskupije, čiji se biskup spominje već u 5. st., Krbavske biskupije, Modruške ili krbavske biskupije. Neki današnji njezini dijelovi kroz povijest su pripadali nekada slavnoj Ninskoj biskupiji, pojedini Kninskoj, a neki Zagrebačkoj.

Prvim biskupom novoutemeljene biskupije imenovan je mons. Mile Bogović. Novi i prvi biskup novouspostavljene biskupije rođen je 8. siječnja 1939. u selu Cerovcu, u župi Slunj, a za svećenika zaređen 28. lipnja 1964. Poznati je znanstveni radnik i povijesni stručnjak. Za svoje biskupsko služenje uzeo je uzor bl. Alojzija Stepinca. Reče: »U novije vrijeme dakako da mi je najveći uzor kardinal Stepinac: biti toliko predan svojoj vjeri i osjećati bilo svoga naroda; biti toliko predan svojoj službi, a ne pretvoriti se u funkciju nego sačuvati jaku individualnost i osobnost.«

Bl. Alojzije u Glamoču

Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski, u nedjelju 28. svibnja ove godine, u Glamoču, za vrijeme misnog slavlja blagoslovio je kip bl. Alojzija Stepinca.

Nadbiskup Stepinac blagoslovio je zvono za crkvu Rođenja Majke Božje u Buniću (u Lici)

Nova Gradiška: Hodočašće mladih kao preventiva

U sklopu školskoga preventivnog programa, kojim se želi mladima pokazati pozitivne vrijednosti života, učenici i profesori Industrijsko-obrtničke srednje škole iz Nove Gradiške s dekanom novogradiškog dekanata *Matijom Jurakovićem* i *s. Blaženkom* posjetili su 16. svibnja Zagreb, te razgledali zagrebačke crkvene i povijesne znamenitosti. Posjetili su zagrebački Gornji grad, Markov trg i crkvu Sv. Marka, sabornicu, Kamenita vrata, te zagrebačku katedralu, gdje su se pomolili na grobu bl. Alojzija Stepinca, kao i mjesto posmrtnih ostataka *Zrinskih* i *Frankopana* (IKA).

Izložba o kardinalu Stepincu u Senju

Pod naslovom »Svjetionik u našem gradu« otvorena je u Senju, 28. srpnja ove godine, izložba o blaženom Alojziju Stepincu. Izložbu su organizirali biskupija Gospićko-senjska i Sakralna baština u Senju, a postavljena je u muzejskom prostoru »Sakralna baština«. Predstavljena je javnosti na isti dan kad je blaženi Alojzije prije 65 godina boravio u Senju prigodom ustoličenja senjskog biskupa Viktora Burića.

Sve izložene predmete: knjige, pisma, propovijedi, fotografije, te članke iz domaćeg i stranog tiska o blaženom Alojziju, poklonio je Sakralnoj baštini, odnosno svom rodnom gradu, Senjanin vlč. Ante Kosine, sadašnji dušobrižnik HKM u Ludwigshafenu u Njemačkoj. Tu je građu on prikupljao kroz više od 50 godina.

Ovu izložbu o kardinalu Stepincu priredila je Milena Rogić, voditeljica, odnosno čuvarica Sakralne baštine u Senju, a javnosti ju je predstavio mons. dr. Juraj Batelja, promicatelj postupka za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca. Dr. Batelja je podsjetio na neopravdanu zapostavljenost kardinala Stepinca u jugoslavenskom tisku, koji od 1945. do 1990. nije htio niti smio objaviti pozitivne vijesti ili članke o osuđenom, zatočenom i umrlom Kardinalu. Podsjetio je i na govor koji je Blaženik održao u Senjskoj katedrali 28. srpnja 1935. godine, prigodom ustoličenja senjskog biskupa mons. Josipa Burića. U tom je on govoru podigao glas protiv nasilja, a sa željom da hrvatski narod doživi potpunu slobodu. Stepinac, mučenik koga je jugoslavenski komunistički režim sustavno progonio, kao i sve Katoličkoj crkvi vjerne njezine članove, branio je slobodu i pravdu za hrvatski narod i sve pozitivne napore i vrijednosti čovječanstva, osobito ljudska, odnosno Božja prava. Dr. Batelja je prikazao bl. Alojzija kao prijatelja Senja i Like te kao neprevarljiv svjetionik za ispravan zakoračaj u treće tisućljeće.

»Kardinal Stepinac je cijelo vrijeme za nas bio svjetionik!«, rekao je biskup Bogović, otvarajući izložbu i aludirajući pritom na njezin naziv.

U prigodnom programu otvorenja izložbe nastupili su prof. Ivona Šojat i mladi pjevači senjske župe pod vodstvom prof. Vesne Martić. Izložba o kardinalu Alojziju Stepincu realizirana je uz potporu Ministarstva kulture RH, a na njeziu su otvaranju bili nazočni generalni vikar Biskupije mons. mr. Tomislav Rogić, župni svećenici, akademik Milan Moguš, saborski zastupnik prof. Milan Galić, te brojni Senjani.

Blagoslovljen Blaženikov kip u Ljubešćici

Zalaganjem i darom mons. Ivana Vragovića nabavljen je i, u predvorju župne crkve u Ljubešćici, u Varaždinskoj biskupiji, postavljen novi kip bl. Alojzija Stepinca. Svečano euharistijsko slavlje, na blagdan Snježne Gospe, 5. kolovoza ove godine, okružen brojnim svećenicima i Božjim narodom, predvodio je preč. Antun Perčić, kancelar Varaždinske biskupije. On je nakon misnog slavlja i blagoslovio novi Blaženikov kip koji će župljanima Ljubešćice i njihovim gostima uprisutnjivati »najsvjetliji lik Crkve u Hrvata« kao poticaj na radostan kršćanski život i zaufano iščekivanje ponovnog Kristova dolaska.

Umrla S. Branimira (Ivančica) Horvat

Sestra Branimira Horvat milosrdnica rođena je u Bjelovaru, u župi Svete Terezije, 27. prosinca 1966. U Družbu ss. milosrdnica stupila je 10. kolovoza 1985., a umrla u Zagrebu 8. kolovoza 2000. Pokopana je na Mirogoju 10. kolovoza. Sprovodne obrede vodio je preč. Marijan Pavlenić, rektor crkve Sv. Vinka u Kući matici sestara milosrdnica u Zagrebu.

S. Branimira je kroz dvije godine aktivno radila u Postulaturi Sluge Božjega Alojzija Stepinca, uredila kartoteku Glasnika, te tumačeći sadržaje »Spomen-zbirke« bl. A. Stepinca svjedočila i širila istinu o njemu. Zahvaljujući joj za radosnu i vjernu suradnju, donosimo ovdje govor održan u ime njezinih susestara prigodom ukopa.

Zbunjene i zaplakane stojimo na grobovima tolikih bijelih sestara, i još uvijek ne vjerujemo da nas i Ti, s kojom smo do pred nekoliko dana radile, dijelile svoje brige, spremale glazbene programe, smijale se i šalile, sada ostavljaš.

Prerana smrt ukrala Te iz naše sredine i u tren preselila u blaženu vječnost. Vijest o Tvojoj smrti proširila se kao šapat bola i sve nas privukla ovamo na Tvoje zadnje počivalište da Te ispratimo u vječnost u predvečerje ovoga dana.

Zahvaljujemo Gospodinu da smo Te imale u svojoj sredini onakvu kakva si bila: vedra, nasmijana, požrtvovna i nesebična. Nikad ni jedne molbe nisi odbila nastojeći, i uz teške fizičke boli svakom pomoći i olakšati teret života.

Dana 27. prosinca 1966. god. došla si na svijet i dobila ime Ivančica, Preko pobožnih i plemenitih roditelja zavoljela si Boga, Crkvu i milosrdne sestre koje su djelovale u tvojoj župi. Odabrala si medicinsko zvanje da bi mogla olakšavati patnje drugima. Na današnji dan, 10. kolovoza 1985. godine, upravo prije 15 godina, velikodušno si odgovorila Gospodinu na njegov poziv stupivši radosno u Družbu bijelih sestara koje si toliko voljela. Bila si

S. Branimira Horvat, milosrdnica

nam uzor ljubavi prema zvanju, radujući se beskrajno svakom novom pozivu. Kao jedna od pet mudrih djevica, 1988. god. položila si privremene, a 1993. god. i doživotne zavjete. Nastavila si započeti put ljubavi i dobrote prihvaćajući spremno razne dužnosti – među djecom u bolnici na Srebrnjaku, među starcima u domu umirovljenika u Klaićevoj i Crnatkovoj, u muzeju bl. Alojzija Stepinca te u studentskim klupama gdje si svima nesebično pomagala. Teška bolest prekinula je Tvoj studij i vratila Te u našu sredinu, gdje su svi uživali plodove Tvoje dobrote i sestrinske susretljivosti.

Mogli bismo nizati bezbroj vrlina Tvoga uma i srca, koje si nesebično dijelila i zato ćeš nam nedostajati. Vjerujemo da si kod Gospodina našla sve ono što si ovdje prerano izgubila: zdravlje, roditelje, dom. Ipak, nedostajat ćeš nam. I dok Ti zahvaljujemo na svijetlom primjeru, preporučujemo Ti veliku obitelj bijelih sestara u kojoj si dogorjela u ljubavi i predanosti prema Bogu i bližnjemu.

Neka Gospodin u ovom trenutku rastanka tješi i Tvoje rođene sestre, koje si jako voljela.

Draga s. Branimira, pridružila si se u vječnosti tisućama bijelih sestara, ali u mislima i molitvama trajno ćeš ostati među nama – za nas ostaješ nezaboravna. Gospodin Ti bio nagrada.

Umro prof. Josip Berka

Nakon teške bolesti u Zagrebu je u četvrtak 27. srpnja u 95. godini života umro uzorni vjernik, istaknuti pedagog i profesor, pjesnik i prozni pisac prof. Josip Berka.

Rodio se 11. ožujka 1906. od roditelja češkoga podrijetla u Slavonskome Brodu. Tu je pohodio osnovnu školu i realnu gimnaziju. Od 1925. studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu slavistiku i klasičnu filologiju. Nakon što je položio državni ispit za profesora srednjih škola, od 1930. do umirovljenja 1971. predavao je hrvatski, latinski i ruski jezik na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu. I kao umirovljenik neko je vrijeme djelovao na toj školi. Velik dio svoga vijeka život je dijelio sa svojom suprugom Marijanom r. Mayer.

Bio je čovjek profinjene lirske i duboko religiozne duše. Pridavao je osobitu važnost pedagoškoj komponenti ne zanemarujući nikada religioznu, građansku, uljudbenu ili civilizacijsku sastavnicu. Poštivao je učenika, vjerovao je u moć iskrene riječi, prijateljskog pristupa i savjetovanja. Profesor Berka svakako ide u red velikih profesora Nadbiskupske klasične gimnazije, jer je dao svoj nenadomjestivi obol duhovnoj i kulturnoj izgradnji više od četrdeset naraštaja svećenika i drugih katoličkih intelektualaca, pa je zaslužio veliku zahvalnost Crkve i naroda.

Svojim književnim, osobito pjesničkim ostvarenjima, sudjelovao je u časopisima »Križarska straža«, »Nedjelja«, »Hrvatska mladost«, »Katolički godišnjak«, »Marulić« i »Danica«. Bavio se prevođenjem s ruskoga jezika, a svoj književni talent iskazao je u pjesmama, pripovijestima, putopisima, aforizmima i književnim prikazima. Objavio je zbirke pjesama »Tihi trenuci«, »Riječi pje-

vaju« te izbor svojih književnih radova pod nazivom »Lanx satura«, zbirku pripovijesti s tematikom iz rodnoga grada, Slavonskog Broda, pod naslovom »Iz mladih dana«, te crtice iz prošlosti Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu i profesorske službe u njoj pod naslovom: »Pod zvjezdarnicom na Šalati«.

Pokopan je u ponedjeljak 1. kolovoza na zagrebačkom groblju Mirogoju, ispraćen poglavito od svojih bivših učenika, mahom svećenika. Sprovodne obrede predvodio je mons. Matija Stepinac, župnik župe sv. Petra u Zagrebu, uz asistenciju mons. dr. Jurja Batelje, rektora Dječačkog sjemeništa na Šalati, i svećenika odgojitelja sadašnjih te isusovačkih, koji su pokojnog prof. Berku vrlo poštovali. Od pokojnika se oprostio isusovac o. Vladimir Vlašić, dugogodišnji direktor Nadbiskupske klasične gimnazije, sada u mirovini i dr. Batelja rektor Dječačkog sjemeništa.

Maturanti Interdijecezanske srednje škole za spremanje svećenika u Zagrebu god. 1963. sa svojim profesorima i odgojiteljima (prof. J. Berka sijedi prvi s desna)

Prof. Berka je još za života predao u Ured Postulature pisma koja mu je iz krašićkog uzništva bio poslao bl. Alojzije, a koja je on ljubomorno čuvao kao najdraže uspomene.

Molitva u čast blaženog Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika

Gospodine, Bože naš,
Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega
sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer
i njegov nauk
da bismo ljubili Krista
kako ga je on ljubio
i služiti Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.
Njegova živa vjera u Isusa Krista i
postojana ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života na
putu vječnoga spasenja.
/Po njegovom zagovoru udijeli
mi milost... /
Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo,
Slava Ocu...

• Vjernici koji na zagovor sluge Božjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110
10001 ZAGREB

* * *

• Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

* * *

• Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

* * *

• Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

SVJEDOČANSTVA

Moja sjećanja na dr. Alojzija kardinala Stepinca u Zagrebu

Uvod

Kao bogoslov Đakovačke bogoslovije više sam puta čuo govoriti između nas o nasljedniku dr. Ante Bauera, nadbiskupa zagrebačkog. To su bile akademske godine teologije 1930/32. Tada su se spominjali među nama kandidati: Dr. Antun Slamić, emigrant iz Trsta u Jugoslaviju, koji je dosta rano postao tajnikom nadbiskupa Bauera. Beogradska vlada o njemu kao kandidatu nije htjela ni čuti. Drugi je kandidat bio dr. Juraj Mađerec, predložen od papinskog nuncija u Beogradu msgra Hermenegilda Pelegrinettija, ali je i taj kandidat propao. Treći je kandidat bio dr. Aleksandar Gahs, sveuč. profesor na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu. Nije primljen. Četvrti dr. Josip Lončarić, župnik u Zagrebu, istaknuti Hrvat, ali kao takav odbijen od Beogradske vlade (kralja Aleksandra!). Kao peti kandidat bio je »in pectore« senjski biskup Starčević, ali, navodno, nije htio ni čuti o kandidaturi biskupa-koadjutora u Zagrebu. Šesti kandidat bio je dr. Stjepan Bakšić, sveuč. profesor na Bogoslovnom fakultetu. To su bile glasine koje su kolale među nama bogoslovima u Đakovu.

Godina 1934.

Bio sam župnikom u Molatu. Jednoga dana, mjeseca lipnja, čekajući parobrod iz Šibenika za Olib (Molat), kapetan Ivo Lovrović, ugledavši me na rivi, pozove me mašući novinama »Jutarnji list« i reče mi: »Evo, piše u novinama iz Zagreba: Imamo novog nadbiskupa-koadjutora msgr. Alojzija Stepinca.« Članak sam čitao doma. Ja osobno nisam poznavao ni čuo za to časno ime sve do tog dana. Pratio sam katolički tisak i dobio svečani broj »Nedjelje« iz Zagreba prilikom njegova posvećenja za biskupa. Tada se sjećam velikih ovacija članova Katoličke Akcije, koju su priredili dr. Ivo Protulipac i dr. Drago Čepulić, liječnik, koji su bili članovi Orlovskog saveza, kao i gđice Marice Stanković, predsjednice Orličke sveze za djevojke – orlice za cijelu Hrvatsku. Sva ta pisanja o novom nadbiskupu-koadjutoru pratio sam kao član te organizacije.

Godina 1942.

Te sam žalosne godine bio potjeran iz župe Ražanac iz političkih razloga (talijanska okupacija!) dekretom Guvernera za Dalmaciju Giuseppea Bastianinija, a moja je krivica bila, što se nisam htio javno pokoravati talijanskoj okupaciji i njihovom potalijančivanju. Razlog potjere je glasio: »espulso ex territorio nazionale del liberatato territorio nazionale della Dalmazia; espulso definitivo«. Listopada 1942. napustio sam svoju župu Ražanac i otišao blagoslovom svoga biskupa-ordinarija, msgra dr. Jeronima Milete, biskupa šibenskog i apostolskog administratora jugoslavenskog dijela Zadarske nadbiskupije. Od Ražanca, preko Paga-Crikvenice (sve okupirano od talijanske vojske) do Zagreba putovao sam 26 dana. Bile su već u Gorskom kotaru partizanske jedinice, koje su ometale hod vlakovima do Zagreba! Došavši u Zagreb 29. listopada 1942. privremeno sam se sklonio kod čč. ss. Predragocijenjene Krvi Isusove na Miramarskoj c. 100. To su one sestre, koje sam ja doveo u Ražanac i tamo su još i danas. Tu sam se sreo s već poznatim preč. dr. Markom Klarićem, duhovnikom tih čč. sestara, kojega sam ja poznavao od ranije iz organizacije Kat. akcije, orlova i orlica. On je tada bio prof. vjeroučitelj na VI. gimnaziji u Zagrebu. Jedne nedjelje, valjda druge ili treće po mome dolasku, došao je preuzvišeni Stepinac na Miramarsku 100, i prisustvovao pobožnosti večernjice u njihovoj crkvici, koja je danas prerasla u kanonsku župu za taj predio Zagreba.

Nekoliko dana poslije blagdana Svih Svetih, ja sam otišao osobno se prijaviti preuzvišenom Stepincu, ordinariju, da sam na njegovu teritoriju, i zamolio ga za pomoć u toj mojoj nevolji, i njegovu jurisdikciju. Tada smo razgovarali o talijanskoj šikanaciji u mojoj župi i ostalima u Dalmaciji. Pomno je slušao, mirno sjedeći za svojim stolom. Ne znam koji me od njegovih tajnika predveo k njemu: da li je to bio »njegov subrat u suđenju« dr. Šalić ili Šimecki. Moj dojam za Preuzvišenog nadbiskupa Alojzija Stepinca bio je ovaj: Iz njegovih riječi, pogleda, kretanja, duhovne tišine, razumijevanja za »moj slučaj«, pripravnosti da mi pomogne, opći horizont njegova gledanja na Crkvu u Hrvatskoj u ovome ratnom času, u blagosti i smirenosti duha, duboke vjere u budućnost Crkve... osjećao sam se kao kod živog sveca. To je moj dojam na naš susret. Takva sam ga sreo i doživio.

Godina 1943., svibanj

Dolaskom u Zagreb, da mogu fizički opstojati, upisao sam se kao student Filozofskog fakulteta kod pok. prof. Stjepana Ivšića, koji me nagovorio da se upišem na grupu iz opće slavistike, posebno za hrvatski jezik s temeljem na glagoljici kao »glagoljaš«. To sam i učinio i – kasnije poslije rata, i završio. Ali trebalo je misliti i za dalje, pa sam odlučio položiti specijalni ispit za profesora-vjeroučitelja srednjih škola. Tako sam se prijavio dr. Dragutinu Kniewaldu, profesoru za pastoral na Bogoslovnom fakultetu. Kod njega sam »izvanredno« kao župnik Molata položio predmet liturgiku, kod drugih profesora druge predmete, i tako u Zagrebu završio petu godinu bogoslovskih studija i dobio diplomu Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Tema seminarskog rada za taj specijalni ispit bila je: »Koju funkciju vrši liturgijska obnova kod naše srednjoškolske mladeži u povodu liturgijskog pokreta«, koji je bio tada aktualan, s njime na čelu, zatim biskupa Pušića /Hvar/ i drugima.

U isto vrijeme spremao je doktorsku radnju kod Kniewalda i Nikola Sertić, poslije rata župnik Koprivnice; umro je u Jeruzalemu prigodom hrvatskog hodočašća u Svetu zemlju predvođenim po prof. Rebiću. Uspješno završivši svoj ispit profesora religije, a Sertić obranivši svoj doktorat na čazmanskom misalu, dr. Kniewald, ponosan na ova dva znanstvena uspjeha, predveo nas je pred Nadbiskupa na čestitanje. Tom prilikom nadbiskup Stepinac je meni darovao Rimski misal glagoljaški, onaj Vajsov, koji je bio u upotrebi sve do reforme liturg. jezika na Drugom vatikanskom saboru, a dr. Sertiću je Nadbiskup darovao značajniji poklon, mislim, neki kalež iz Zagrebačke kaptolske crkvene riznice. Zagrebački katolički tisak je napisao čestitnu obavijest u »Nedjelji« za mjesec svibanj-lipanj 1943. Taj dar, poklon od nadbiskupa Stepinca, sada je, mojom željom, pohranjen u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti (SICU) u Zadru, kod Benediktinki.

Dušobrižnik u Hrvatskom domobranstvu koncem 1944. i početkom 1945.

Hrvatska vlada je tražila od Vojnog vikara za dušobrižništvo hrvatske vojske preuzv. Stepinca nekoliko svećenika za domobranstvo. Po nekolegijalnom postupku nekog brata svećenika, koji se nije htio odazvati vojnom – crkvenom pozivu dušobrižništva, postavivši uvjet da i ja moram, kao i on, u vojsku. Ja se nisam dao u vojsku, jer je bio rat u najvećem mahu. Već je bio otvoren i tzv. Srijemski front. Nadbiskup se našao u nezgodnoj situaciji i prema sebi i prema državnoj vlasti. Nadbiskup me pozvao k sebi na razgovor. Na moje razloge i primjedbe, da sam ja u službi Crkve kao vjeroučitelj na Ženskoj realnoj gimnaziji u Koprivnici dekretom Duhovnog stola u Zagrebu i da sam namještenik Hrvatske Države, time sam »uposlen« u opći crkveni život... sve to nije pomoglo. Iza tolikih nagovaranja u dva puta, nadbiskup izvadi iz svoje ladice stola jednu svjedodžbu-uvjerenje moga Generalnog vikara u Zagrebu preč. don Ante Radića, iz Šibenika, također emigranta u Zagrebu, u kojoj je svjedodžbi don A. Radić prikazao moj »curriculum vitae« iz mojih đačkih dana sjemeništa u Šibeniku; kasnije iz pastorala i osobnog poznavanja mene kao čovjeka i svećenika, itd. itd. u najidealnijem smislu, upravo neočekivanom, nadbiskup reče: »Da li Vi kao ovakav svećenik i patriota Hrvat možete odbiti Božji poziv služenja dušama na fronti, u ratu? Velečasni, dobivam dojam, da Vas baš Bog zove i na tu žrtvu za Njega...« Na sve ovo što se tada u mojoj duši zbivalo nisam imao snage reći: NE! Pristao sam na Nadbiskupov govor i nastojanje u onom času. On mi reče: Bog Vas zove u vašem zvanju. Zato Vam poklanjam kao Generalni vikar hrvatske vojske ovaj mali vojnički poljski kalež. To je Vaše oružje, a ne puška... ubijanje. Ja Vas blagoslivljem u Vašoj službi. Tako smo se rastali siječnja 1945. Završio sam u Trstu u hrvatskoj mornarici u Pomorskom sektoru Sjevernog Jadrana, kamo me dodijelio Petar Mardešić, tadašnji komandant Sjevernog Jadrana u Zagrebu, Gundulićeva 8. Nakon rata Osvobodilna fronta u Trstu uputila me na svoje područje, odakle su me Talijani istjerali, u Zadar, pa došavši u svoj grad 28. svibnja 1945. bio sam zatvoren i osuđen u Šibeniku kao narodni neprijatelj na tri godine teške robije s prisilnim radom i 6 godina gubitka časnih prava. Od Zadra-Šibenika (suđenje u njemu), Splita, pooštrene kazne u Trogiru, završio sam svoje »putovanje« u Staru Gradišku.

Mons. Alojzije Stepinac u pratnji papinog izaslanika u Hrvatskoj Giuseppea Marconia, 9. studenoga 1942., dolazi na otvorenje Dijecezanskog muzeja u Zagrebu

Godina 1946., mjesec rujan

Na dan hapšenja nadbiskupa Stepinca nalazio sam se na radu kao »pomoćnik« zidaru iz Arbanasa, zaboravio sam mu ime! Dolazi komesar Kaznionice St. Gradiške na naše gradilište s listom u ruci, i čita: »Broj 395!« »Ja!«, odgovorih. »Na stranu!« U to dva vojnika – milicionera odvedoše me u ćeliju »straff-bataglion« – (kazneni bataljom), a da nisam ni znao zašto. Zatim je pokupio još taoce za Stepinca, oko 20 svećenika i 20 hrvatskih časnika-kažnjenika, i s nama u ćeliju »smrti«. Bili smo pod još težom zatvorskom disciplinom i taoci za strijeljanje, ako se pobuni hrvatski narod u suđenju nadbiskupa Stepinca. To smo sve saznali u vrijeme dok je suđenje nadbiskupu trajalo. Na dan presude, nakon saslušanja presude u zboru od oko 3000 kažnjenika, isti komesar prostački uz psovku reče: »Razbojniku samo 16 godina, a ovi ovdje kažnjenici radi njega svi skupa oko više stotina godina. Drugovi iz 'kazneničkog ba-

taljona' skinite svoje crvene vrpce oko lijevog nadlakta i pođite u svoje 'redovite' nastambe, – odjel kaznionice.« Tako je završila i ova epizoda u mojem životu »uzrokovana« iz poslušnosti Crkvi i Nadbiskupu.

U trenutku moga hapšenja u Zadru 18. svibnja 1945. neke mi uspomene iz hrvatske mornarice zaplijeniše, ali mi ostaviše u moju uspomenu onaj mali vojnički poljski kalež, koji mi je poklonio sveti čovjek, nadbiskup zagrebački, u danima poslušnosti za dušobrižništvo u hrvatskoj vojsci. Taj je kalež brižno čuvala moja draga majka, a ja sam ga sada pohranio, kvazi »poklonio« i sačuvao u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti – SICU, u Zadru, za vječna vremena na velike dane moga svećeništva.

Mogu javno posvjedočiti, da sam u osobi preuzvišenog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca vidio i doživio pravog crkvenog sveca i mučenika. Ja mu se i sada svagdano molim...

Pula, svibanj 1989.

Prof. Roman Lukin, Pula-Zadar
Svećenik Zadarske nadbiskupije

Obavijest čitateljima Glasnika

Zbog sve većih troškova u izdavanju Glasnika Postulature prisiljeni smo, ponajviše zbog povećanja cijene papira i poštarine, od iduće godine povisiti cijenu našeg Glasnika s 5 na 8 kuna. Molimo cijenjene čitatelje za potporu i razumijevanje, jer Glasnik nema drugih izvora prihoda.

Prof. Luka PERINIĆ o bl. Alojziju Stepincu

Iz cjelokupnog svog znanja mogu reći, da dr. Stepinca znam kao skromnog i poniznog svećenika, kao čovjeka molitve i osobitog štovatelja Majke Božje. Znam ga i kao revnog i neumornog pastira, u najvećem mogućem stupnju zauzeta za Kristovu Crkvu. Znam ga kao gorljiva slugu Kristova, kao beskompromisnog branitelja vjere i njene afirmacije u načelima i u praksi života, u kojoj je bio herojski neustrašiv i uvijek spreman podnijeti uz prijekore i uvrede i osude i sve žrtve za slavu Krista i njegove Crkve.

Rodio sam se u Brusju (na otoku Hvaru) 13. veljače 1906. Realnu sam gimnaziju završio u Dubrovniku 1926.; filozofski fakultet studirao u Firenci i Zagrebu, gdje sam i diplomirao 1933. Koncem 1928. namješten sam u uredništvu Hrvatskoga književnog društva (unaprijed kratica HKD) sv. Jeronima u Zagrebu; od 30. prosinca 1939. činovnik sam u Odjelu za socij. politiku Banovine Hrvatske, od 12. travnja 1941. u Ministarstvu za socijalnu politiku (NDH), a od 1945. upravitelj HKD sv. Jeronima (koje od 26. prosinca 1946. nosi ime »HKD sv. Ćirila i Metoda«).

Osobno sam upoznao dr. Alojzija Stepinca u Brezovici 15. listopada 1933., kad sam bio djever na vjenčanju Jerka i Ruže Bauer, a koje je obavio nadbiskup zagrebački dr. Antun Bauer. Tada je dr. Stepinac bio ceremonijar (Dr. Stepinac zaređen je 26.X.1930., a za ceremonijara imenovan je 27. srpnja 1931.) Tom zgodom je u svečanoj nazdravici dr. Bauer izjavio, kako će me on vjenčati; a kad je za to došlo vrijeme (1935.), on je zamolio svoga koadjutora dr. Stepinca, neka to učini umjesto njega, pa me je tako 17. kolovoza 1935. vjenčao dr. Stepinac u kapelici Nadbiskupskoga dvora u Zagrebu (u prizemlju). Tada je dr. Stepinac prvi napisao čestitku mojoj mladoj obitelji (u spomenaru, koji je naš kum dr. Velimir Deželić ml. donio za ovu zgodu; a ta čestitka čuva se osamljena na zidu u mojoj rodnoj kući u Brusju).

Prof. Luka PERINIĆ

Neke posebne osobne i privatne kontakte s dr. Stepincem nisam održavao, nego ponajviše kao javni djelatnik i član katoličkih društava i ustanova, a ponešto i kao činovnik u službi Banovine Hrvatske i NDH.

Iz cjelokupnog svog znanja mogu reći, da dr. Stepinca znam kao skromnog i poniznog svećenika, kao čovjeka molitve i osobitog štovatelja Majke Božje. Znam ga i kao revnog i neumornog pastira, u najvećem mogućem stupnju zauzeta za Kristovu Crkvu. Znam ga kao gorljiva slugu Kristova, kao beskompromisnog branitelja vjere i njene afirmacije u načelima i u praksi života, koju je bio herojski neustrašiv i uvijek spreman podnijeti uz prijekore i uvrede i osude i sve žrtve za slavu Krista i njegove Crkve.

Sjećam se, s kojim je zanosom stvarao nove župske zajednice u Zagrebu. Sjećam se kako je od mnogih bio neshvaćen, što za bolju duhovnu perspektivu u svojoj dijecezi nije žalio za crkvenom materijalnom imovinom. Sjećam se, kako je energično ustao u obranu i spašavanje dr. Pavla Lončara, kanonika, kad mu se za NDH radilo o glavi. Sjećam se, kako je pomogao svakome u nevolji i borio se protiv nepravdi za mnoge pojedince. Spomenut ću samo, kako smo s njegovom susretljivošću malo-ljetnog Bracu Richtera, Židova, kojemu je otac preminuo u logoru, smjestili pod krivim imenom u Orfanotrofij (Vlaška 28); – i hvala Bogu, eno ga danas živa u Zagrebu. No odmah

Ministranti župe sv. Križa u Sisku sa vlč. A. Senteom u pohodu "Spomen-zbirci bl. Alojzija Stepinca", 5. veljače 2000.

Ministranti župe sv. Jurja u Trnju sa župnikom D. Kelemenićem u pohodu »Spomen-zbirci bl. Alojzija Stepinca«, 5. veljače 2000.

ću spomenuti i ustanovu, koja je zaslugom dr. Stepinca spašena u komunizmu, a to je HKD sv. Ćirila i Metoda (koje je osnovano i radilo pod imenom HKD sv. Jeronima od g. 1868. do 25. svibnja 1946., kad ga je Ministarstvo unutarnjih poslova u Zagrebu raspustilo). Ja sam tada bio upravitelj te ustanove; odmah je Društvu postavljen komesar prof. Čeliković, sav rad blokiran, imovina konfiscirana; dr. Stepinac je pokušao pomoći, no i on je već 18. IX. bio uhićen. Ali nije zanemario svoju brigu za Društvo, jer se na suđenju u svom govoru od 3. listopada 1946. energično zauzeo za Društvo, te između ostalog rekao: »Nestalo je i ništa ne radi Društvo sv. Jeronima. To je teški delikt prema narodu, ovako postupiti s najvećom našom kulturnom institucijom.« To je bio povod, da me je dr. Svetozar Rittig (bivši župnik sv. Marka i tada član vlade) pozvao i uputio ministru Stevi Krajačiću, a on k nekom visokom funkcioneru Begonji (navodno iz Šibenika). Već je sve bilo unaprijed kod njih utanačeno, jer – mislim, da je vlada htjela izbjeći inozemne prigovore, pa je 26. prosinca 1946. odobreno *ex offo* novo društvo tj. pod novim imenom (koje je ime bez naše želje ili molbe nametnuo dr. Rittig). Stara Pravila Društva sv. Jeronima bila su neznatno izmijenjena; uglavnom da u slučaju prestanka rada Društva, njegova imovina ne ide na čuvanje Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, nego gradskom N. O. Zagreb).

Sa zahvalnošću se sjećam dr. Stepinca, što mu je i u zatočeništvu bila na srcu ta naša ustanova. Ja sam mu, dok je bio u Krašiću, slao svako naše izdanje i trajno ga izvješćivao preko zubara dr. Ferde Fuksa, koji je imao ulaz u svoju ordinaciju vis-a-vis ulaza u naše Društvo, a koji je sa skupinom liječnika pohađao dr. Stepinca u Krašić (službeno). Po njemu mi je dr. Stepinac i poslao svoje prekrasno pismo od 26. kolovoza 1958. (nakon što sam mu poslao molitvenik »Kruh nebeski«, koji smo uspjeli nekako tiskati u Beogradu – i to kod Srboštampe! – u 55.000 primjeraka – kad nam je u Zagrebu bilo onemogućeno).

Spomenut ću još, kako je i iz kaznionice u Lepoglavi dr. Stepinac želio pomoći Bosonogim karmelićankama u Brezovici. Tamo je prevodio i na pisaćem stroju natipkao Kempenčevu knjigu »Nasljeduj Krista«. Prijevod je došao u Karmel u Brezovicu, a sestre su od njegova tiskanja i prodaje imale smoći sredstva za potrebe svoje kuće. Ja sam kao upravitelj HKD sv. Ćirila i Metoda dobio taj rukopis i dao ga tiskati g. 1966. te poslao sestrema obilat »autorski honorar«. (To djelo dr. Stepinca ima se smatrati njihovim vlasništvom, i one bi od svakoga izdanja morale imati koristi!). Prvo izdanje (1966.) dao sam u tisak po »rukopisu«, kakav je stigao iz Lepoglave, tj. bez ispravaka, pa se to prvo izdanje ima smatrati prijevodom dr. Stepinca (A tiskano je bez imena dr. Sepinca, jer drukčije nije išlo!). Dogodilo se naime, da je nakon mog odlaska iz Društva – kasnije, don Ante Miličić, svećenik iz Brusja na Hvaru, kao član uredništva HKD sv. Ćirila i Metoda, napravio mnogo preinaka, i u stilizaciji i zbog »neadekvatnog« prevođenja. To se – mislim – zbog pijeteta prema dru Stepincu ne bi smjelo raditi. Ne znam, iz kojega je izdanja dr. Stepinac prevodio, ni po kojem je izdanju don Miličić uspoređivao tekst prijevoda, ali se ne smije uzeti, da se ovdje radi o kritičkom izdanju Kempenčeva spisa, nego o pretočenju Kempenčevih misli u hrvatski jezik, i to onako, kako ih je dr. Stepinac vidio ili htio vidjeti.

Za karitativni rad dr. Stepinca znam još od stvaranja »Caritasa« u Zagrebačkoj nadbiskupiji (21. studenoga 1931.), napose za vrijeme Drugoga svjetskog rata, jer sam se kao pročelnik odjela u Ministarstvu za postradale krajeve često dodirivao s djelatnošću njegove ustanove, i u Zagrebu i širom domovine u župskim uredima, samostanima, bolnicama. Navlastito kad se radilo o izbjeglicama, posebice o djeci. I to bez obzira na vjeru i narodnost. On je sigurno najveći hrvatski Samaritanac našeg vremena! (Uvjeren sam, da bi dr. Stepinac za slijedećih 10 godina djelatnosti Crkve u Hrvata kao najbitnije – uz promicanje što intenzivnijeg duhovnog života – stavio: a) katekizam, zbog liječenja posljedica bezboštva i svega njegova pogubnog nasljedstva, b) caritas – i duhovno-društveni i ekonomsko-socijalni.

Sjećam se intervencija dr. Stepinca za socijalno ugrožene i prije rata,

Vjernici nepoznate župe na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom 13. kolovoza 1939.

npr. za Banovine Hrvatske, kad se brinuo za ubogu djecu u Humu na Sutli (kod čč. sestara karmelićanki). Sjećam se posebice, koliko je brige za vrijeme rata posvetio Slovencima – i svećenicima i brojnim prognanicima, koje je preko našega područja okupator tjerao u nepoznato zlo. Sjećam se, koliku je brigu vodio dr. Stepinac o našim civilnim internircima u brojnim talijanskim koncentracijskim logorima, povezujući se s Crvenim križem i drugim forumima, jer sam u veljači 1943. putovao i boravio u Rimu s njegovim tajnikom dr. Stjepanom Lackovićem zbog sastanka između predstavnika nekih talijanskih ministarstava i Hrvatskog poslanstva, s nastojanjem da se riješi ili bar poboljša situacija naših zatočenika, posebice žena i djece. To je bio naš živalj, većinom iz prisvojenih naših područja od strane talijanske fašističke države. (Tada sam ja bio u ministarstvu kao načelnik odsjeka društvene pomoći.)

Htio bih nešto reći i o Katoličkoj Akciji (unaprijed kratica K. A.) dr. Stepinca, jer danas vladaju mnogi nesporazumi i neznanje u vezi s time. Stari katolički pokreti u Europi u XIX. stoljeću, s produljenjem i u XX., bili su svjetovna društva, dočim je K. A. dio crkvene organizacije: suradnja svjetovnjaka u apostolatu Crkve. Uloga dr. Stepinca u K. A. datira od 12. travnja 1934., kad je razaslao upitnik, da čuje tuđa mišljenja o tome, kakva bi imala biti K. A. u njegovoj dijecezi (u kojoj će biti posvećen za biskupa 24. lipnja 1934.). On je brigu oko K. A. uzeo kao sastavni dio svog pastirskog poslanja, i u njoj organizirane svjetovnjake smatrao suradnicima u hijerarhijskom apostolatu. A formalno i faktičko njezin život inicirao je on kao koadjutor s nadbiskupom dr. Antunom Bauerom tzv. božićnom poslanicom od 25. prosinca 1934. te sastankom proširenog Dijecezanskog vijeća K. A. u Zagrebačkoj nadbiskupiji 19. ožujka 1935., kojemu je dr. Stepinac osobno predsjedao. Nadb. centrala Hrvatske Katoličke Akcije počela je raditi 3. svibnja 1935., preko Kancelarije (s 4 odsjeka), preko Biskupijskih okružja (za muževe, žene, đake, učenice, radničku omladinu, radničke djevojke, seljačku omladinu, seljačke djevojke, mlade junake i junakinje), preko Instituta H. K. A. (s 11 sekretarijata) i preko Udruženja duhovnika H. K. A. – Velika briga dr. Stepinca bila su i crkvena nabožna i karitativna društva naroda Božjeg, koja su se po direktivama Svete Stolice smatrala pomoćnim društvima K. A., a koja je on zdušno poticao (Bratovština kršć. nauka, Euharistijska društva, Marijine kongregacije, Treći red sv. Franje, Društva Srca Isusova, Apostolat molitve, Bratovština sv. Krunice i sl.)

Kod nas je modernije gibanje kat. svjetovnjaka zapravo počelo s časopisom »Hrvatska Straža« krčkog biskupa dr. Antuna Mahnića i kat. akademskim društvima »Hrvatska« (u Beču) i »Domagoj« (u Zagrebu). I već je g. 1906. bio na Trsatu prvi hrv. đački sastanak, zatim Hrv. – slovenski kat. sastanak 1907. u Zagrebu, pa Svedački sastanak 1909. u Splitu, pa Pouzdanički sastanak 1910. u Osijeku (gdje su prihvaćena Pravila H. K. Đačkog Saveza, koji je tada bio savez osoba, a ne društava, ali je član bilo kojeg kat. društva automatski bio i član Saveza), pa Pouzdanički đački sastanak 1911. (»Hrvatska«, »Domagoj«, »Preporod«, »Zbor Duhovne Mladeži Zagrebačke« itd.), pa Hrvatsko-slovenski đački sastanak u Ljubljani 1919., na kojemu je stvorena Jugoslavenska Katolička Đačka Liga (za Hrvate i Slovence!), iz koje su Slovenci izišli uskoro. Mislim da je te godine u Zagrebu za Domagojce osnovan »Seniorat«. Iz tih domagojsko-mahnićevskih krugova izlazili su pregaoci, koji su osnivali društva katoličkih opredjeljenja među đacima i seljačkom omladinom, a posebice »Orlove«. Tako je posve prirodno, što je Stepinac odlazeći 1919./20. u Zagreb na sveučilište postao Domagojac i kao Domagojac osnovao u Krašiću (uz tamburaše i drugo) orlovsko društvo, te da je na orlovskom gimnastičkom sletu 1922. u Brnu (ČSR) nosio u mimohodu hrvatsku zastavu. Tako sam i ja kao član đačkog društva Domagoj u Dubrovniku (kao gimnazijalac) prisustvovao g. 1923. Slovensko-hrvatskom orlovskom tečaju u Šent Vidu kraj Ljubljane, i u okolici Dubrovnika radio i na omladinskim i na orlovskim društvima (a u postojećim već seoskim omladinskim društvima uredio »orlovske« gimnastičke odsjeke). Uza sve osobne ambicije pojedinaca; politička opredjeljivanja prema ovoj ili onoj koncepciji pojedinih svjetovnjaka i svećenika; pokušaje pojedinaca iz crkvenih krugova (svećeničkih i redovničkih) da potporom laičkih grupacija afirmiraju vlastite pozicije u raznolikim problemima i »načelima« – još nije dolazilo do nekih sporova ni sukoba većeg opsega u Hrvatskom katoličkom pokretu. Tek smo g. 1925. mi srednjoškolci u Dubrovniku – zbog organizacijskih razloga i boljeg uspjeha u radu na terenu – pokrenuli diskusiju o odnosima postojeće J. K. Đ. Lige i orlovskih organizacija, koje smo stvarali. A ja kao urednik »Žara«, šapirografiranog lista »Jugoslavenske Katoličke Đačke Lige« (J. K. Đ.) za srednjoškolsko naše društvo u Dubrovniku (god. III. br. 2, 3, 4 – trobroj od 1. svibnja 1925.), u njemu objavio člančić o

Vjernici nepoznate župe na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom

toj diskusiji pod naslovom »Aut Liga aut HOS«. – »Orlovi« su iz Češke došli k nama preko Slovenije, i mislim, da je HOS (Hrvatski Orlovski Savez) od Crkve odobren tek prethodne g. 1924. A na tečaju od 1. do 8. kolovoza 1925. na otočiću Krapnju kraj Šibenika (koji se održao uoči orlovskog sleta u Šibeniku od 9. kolovoza 1925.) stvorili smo tzv. »Krapanjske rezolucije«, gdje se željelo srediti organizacione odnose između tradicionalnih domagojskih organizacija i novih orlovskih. Ja sam bio u odboru, koji je imao stilizirati te rezolucije, a u dijelu nam je pomogao savjet dr. Ivana Merza (za t. IV.), da bi Liga ostala kao »Koordinaciona centrala svih ogranaka H. K. Đ. Pokreta«. (Naime bilo je i prijedloga, da se likvidira Liga.) Na tom tečaju uz dr. Protulipca i dr. Merza na pr. bili su predavači seniori dr. Velimir Deželić sin, o. Bonifacije Perović i dr., a đaci su održali skupštinu i svoje okružje nazvali »Mahnićevo đačko orlovsko okružje«. Sve je to još bio katolički pokret. Istina, Katoličku Akciju idejno je inicirao Pio XI. dne 23. studenoga 1922. u »Ubi arcano Dei«, no nje kod nas još nema. Pokušao je nešto zagrebački nadbiskup dr. Bauer, kao predsjednik Biskupske konferencije, izdavši »Statut K. A.«, 14. listopada 1927., ali s tim nije bilo uspjeha. K tome je 6. siječnja 1929. ukinut i Domagoj i Orlovi. (Diktatom kralja Aleksandra, nakon ubojstva Stjepana Radića!)

Orlovi su se snašli tako, što su se »pretvorili« kao jedan dio »Pobožnog Udruženja Apostolata Molitve« pod imenom Križara (»Veliko Križarsko Bratstvo«), t.j. čisto crkveno nabožno društvo, zbog »zaštite« pred vlastima (mislim g. 1930?). Prava, »čista« K. A. u duhu papinskih intencija, počinje kod nas tek s dr. Stepincem 1934. Naravno i prije se u kat. organizacijama provodilo mnogo toga, što je čista K. A. u novoj formi tražila, a među svjetovnjacima bilo je ljudi Crkve, vjernih i požrtvovnih, u velikom broju, i svako je njihovo udruženje imalo svoga duhovnika (svećenika ili redovnika).

No K. A. dr. Stepinca morala je odstraniti mnoge stare zablude i navike, napose »iskorištavanje« Crkve ili katoličkih organizacija ili vjerskih osjećaja u političke svrhe ili u bilo što drugo, što nije bilo Kristovo. Isto tako dr. Stepinac nije odobravao nikakvo strančarstvo u K. A., i jednako je cijenio dobre čine i jedne i druge grupacije. Neki bi ga htjeli vidjeti danas kao bivšeg Orla ili Križara, – i on je to bio u određenom smislu. Ali se ja sjećam, da sam dva puta prisustvovao sjednici »Seniorata« u Zagrebu (u »prostorijama duhovnika« – kod dr. J. Šimraka, Trenkova 1.), na kojima je dr. Stepinac (tada je bio ceremonijar!) održao uvodni duhovni nagovor (što je bila redovita praksa u mnogim organizacijama kat. pokreta prije nego se prelazilo na »Dnevni red«). Za ilustraciju gledanja dr. Stepinca na razne tendencije u K. A. iznijet ću ovo: Dne 10. lipnja 1935. mene je imenovao predsjednikom Nadbiskupijskog domagojskog okružja kat. »muževa« (kao nadbiskup-koadjutor, a preko »Nadbiskupske centrale K. A.« za Zagrebačku dijecezu), a 5. ožujka 1936. dao mi je na brigu Okružje H. K. Muževa (u »čistoj« K. A.), u koje sam skupio 80 društava »Nadb. Domagojskog Okružja kat. Muževa« i oko 20 društava od Križarske strane (Dijecez. okružje muževa – tzv. »sa Sv. Duha« u Zagrebu). »Križarski starješine«, kojih je tada na selu bilo organiziranih u 6 organizacija, nisu htjeli stupiti u Okružje. Nakon mog referata dr. Stepinac je ostavio da bude kako sami ljudi žele. U to je doba bilo dosta organizacijskog previranja; s »muževima« i »ženama« bilo je smirenije i lakše, ali je za omladince bilo teže zbog njihove afirmacije u postojećoj tradiciji, pa je dr. Stepinac bio dao uputu, da se u Zagrebačkoj nadbiskupiji poslije 6. travnja 1936. ne osnivaju ni križarske ni domagojske omladinske organizacije, nego samo pod upravom njegove Centrale K. A. – kao novi oblik i stil u H. K. A. oslanjajući se na apostolat pojedinih staleža (radnici, seljaci, đaci i dr.). Već imamo encikliku »Quadragesimo anno« i iskustva nekih zapadnih zemalja, npr. kanonika Cardyna u Belgiji, a koncem svibnja 1936. bili smo na posebnom skupu delegata K. A. u Vatikanu (koji je vodio mons. J. Rizzardo), preč. Pavao Jesih i ja u ime Zagrebačke K. A., gdje su se čula nova iskustva u praktičnom radu raznih naroda. Pa je mjesto dr. I. Protulipca, koji je 31. siječnja 1936. bio imenovan predsjednikom K. A. za Zagrebačku dijecezu, dne 3. travnja 1936. sam dr. Stepinac »postao« predsjednik K. A. u nadi, da će tako lakše srediti i neku organizacijsku i personalnu problematiku. No nije se radilo samo o Zagrebačkoj dijecezi, ni o Zagrebu, jer su se i u nekim drugim dijecezama stvari ponekad drukčije razvijale i poprimale divergentne tendencije. Tako smo dočekali, da je tek 18. prosinca 1938. Biskupska konferencija (u Zagrebu) odobrila pravilo kat. muževa i kat. žena i stvorila njihove saveze za područje svih dijeceza.

Obnavljajući sjećanja o tom prošlom vremenu opažam, kako je bilo pojedinih svjetovnjaka s divergentnim tendencijama prema osnovnom službenom kursu K. A., a i onih koji su tek ponekad i tek u ponečemu »smetali«; no po težini i snazi utjeca-

ja sigurno je bio veći problem po nekima iz svećeničkih i redovničkih sredina. Nedvojbeno je međutim, da je dr. Stepinac uvijek bio blag i pravedan »sudac« – i nije bio ni Petrov ni Pavlov nego uvijek samo Kristov. A s obzirom na sveukupna zbivanja u nas za vrijeme njegova ovozemskog svećeničkog života, on je sigurno veliki sveti patnik i predestiniran mučenik za vjeru, Crkvu i Krista u eri okrutne i bezbožničke sile.

Na inicijativu dr. Jurja Šćetinca i zauzimanjem dr. Stepinca, ja sam sa službom prešao na »Banovinu Hrvatsku« (jer je za mnoge djelatnosti bio potreban »novi« kadar), pa više nisam bio u stanju intenzivno raditi u redovima K. A., a posebice za vrijeme rata. No da se vidi, kakve je perspektive imala K. A. dr. Stepinca, prilažem »Godišnjak HKA«, koji sam dao tiskati početkom 1938., a koji iznosi prikaz rada i stanja K. A. u g. 1937. (kad je u Zagrebačkoj dijecezi bilo ukupno 540 društava – muževa, žena i omladine).

Sveti Alojzije Stepinče, moli se za nas!

Zagreb, na Uskrs 1993.

Natječaj za pjesme o blaženom Alojziju

Na poziv za pisanje pjesama i recitala o bl. Alojziju Stepincu odazvalo se preko stotinu čitatelja Glasnika. Na uredništvo Postulature prispjelo je oko 270 radova. Svi su oni dani na uvid teološkim stručnjacima i književnim kritičarima. Njihovo je mišljenje da najveći dio prispjelih radova nije za objavljivanje u antologijskoj zbirci pjesama o bl. Alojziju Stepincu.

Pojedine pjesme i recitale povremeno ćemo i dalje objavljivati u Glasniku, zahvalni za suradnju svima koji su svojim radovima iskazali svoju pobožnost i ljubav prema bl. Alojziju Stepincu.

Lepoglavski župnik Mato Repić u Krašiću 1953.

Nekolicina svećenika, koji su uspjeli doći do našeg blaženika, Alojzija, koji je bio kao osuđenik u Krašiću, pripovijedali su mi, da je pitao za mene. Smatrao sam svojom dužnošću, da ga i ja posjetim. Dosta sam se bojao, kakve će posljedice biti od toga moga putovanja u Krašić, pred mjesnim vlastima. Ipak sam odlučio tamo poći.

Vozio sam se vlakom u Zagreb. U Bogosloviji sam posudio bicikl od jednog bogoslova. (Ako je taj bogoslov postao svećenik, bilo bi mi drago, da mi se kojom zgodom javi!). Drugi dan ujutro krenuo sam vlakom do Jastrebarskog. Bicikl se vozio u službenim kolima. Kad sam u Jastrebarskom sišao s vlaka i pošao po bicikl, iz susjednog vagona izašla su dva službenika Kaznenog zavoda u Lepoglavi: jedan je bio šef računovodstva i zvao se Bregović. Čak sam se na prolazu i pozdravio s njime. Odmah sam pomislio, da će me tužiti na upravu Kaznenog zavoda, da putujem u Krašić. Izgleda, da me nisu tužili. Nitko me nije zvao na odgovornost.

Biciklom sam se vozio u civilu prema Krašiću. Već sam u Zagrebu bio upozoren, da na samom ulazu u Krašić milicioner svakog stranog čovjeka legitimira. Mene nije zaustavio. Kad sam došao u župni stan, srdačno me primio župnik Josip Vraneković. Odmah je pošao u kat i najavio me je blaženiku. Malo sam pričekao, a onda me župnik odveo u sobu Blaženika. On me radosno primio i zanimao se za prilike u Lepoglavi. Tada mi je rekao, da bi crkvu trebalo što prije popraviti, jer se vide velike pukotine na crkvi sa strane Kaznione. On je to vidio, kad su ga vodili na kupanje u staru zgradu Kaznione.

U tom razgovoru blaženik mi je rekao: »Ništa se nemojte bojati! Vi ćete crkvu natrag dobiti. U knjizi Propovjednika piše: 'Sve ima svoje vrijeme; vrijeme rađanja i vrijeme umiranja; vrijeme rušenja i vrijeme građenja'.« (radi više većih pukotina naša župna crkva bila je komisijski zatvorena 1952. g., jer je opasna po život građana!) Ja sam tada mislio: netko će možda dobiti crkvu natrag za 1000 godina, kada nestane komunizma, ali se nikako nisam mogao nadati, da ću ja to doživjeti, da nakon 37 godina, baš ja opet u njoj služim sv. Misu na Bezgrešno Začeće 1989. g.

Tom zgodom blaženik mi je pripovijedao jedan događaj iz Kaznione:

»Bilo je to jedne nedjelje popodne. Stražar, koji je bio dežuran na našem odjelu, bio je pijan. Psovao je Boga Stepincu i derao se: idem da ga ubijem! Već je počeo stavljati ključ u bravu na mojim vratima. Ja sam se tada počeo spremati na smrt. Tada je odnekuda dojurio drugi stražar, svladao je toga pijanca i nekamo ga odveo.«

Toga istog dana, kad sam ja bio u Krašiću, bila su u posjetu blaženiku i dva svećenika iz Gradišća. Svi smo zajedno bili s našim blaženikom na objedu. Poslije objeda pošli smo na adoraciju. Pred crkvom je jedan svećenik, koji je bio urednik vjerskog lista u Gradišću, upitao: »Da li je istina, kako se vani priča, da zapravo Vi vodite Nadbiskupiju zagrebačku?« Nakon kratke stanke blaženik je odgovorio: »Ja ništa ne potpisujem!«

Kako su ta dva svećenika doputovala u Krašić svojim autom, iza adoracije su i mene i moj bicikl odvezli u Zagreb.

Našeg sam blaženika poznavao od mladosti. To je bio sveti čovjek. On je bio sav uronjen u Boga. On nije mogao izgovoriti par rečenica, a da se nije sjetio Boga i Božje providnosti. Svima, pogotovo nama svećenicima, bio je divan primjer strpljivosti i ustrajnosti u svetoj vjeri. Posebno bio je odlučan njegov stav prema Staleškom udruženju. Mi, svećenici, to smo dobro znali. Nismo se dali ni zavarati ni prestrašiti.

Ohrabren i utješen od našeg blaženika, s velikom sam se radošću vratio u Lepoglavu, jer sam imao osjećaj da sam razgovarao sa svecem!

Mato Repić

CRNA KNJIGA

Zbog zanimanja čitatelja za hrvatsku »Crnu knjigu«, koja je pod naslovom *Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj* zapisana u proljeće 1946., a Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca ju je po prvi put objavila u studenome 1999., donosimo u ovom dvobroju Glasnika I. poglavlje naslovljeno riječima: U Hrvatskoj nema osobne slobode, ni slobode od straha, ni slobode tiska, ni slobode govora ni zbora ni udruživanja.

Potpun *martirologij hrvatskog naroda iz ovog doba komunističke strahovlade* neće se nikad moći sastaviti. Pritom mislimo samo na fizičke muke, a komunistički je specijalitet zapravo duševno mučenje, *sistematsko stvaranje jezovitosti* zatvaranjem, logorovanjem i nestajanjem – po noći, što kao ogromna mreža nevidljive nemani pada na duše u očaju čekanja, tko je na redu.

Kad su u travnju prošle godine doprli k nama glasi, da se primiče partizanska vojska, mnoge su stotine tisuća naroda ostavile svoju kuću, zemlju i domovinu, ne bi li u paničnom bijegu prema sjevero-zapadu dohvatili anglosasku vojsku i spasili gole živote. Bili su vraćeni, dohvaćeni od partizana. Sad je otpočeo »*križni put*«.

Ne samo domobranci (a jedva da je bio koji ustaša), nego staro i mlado, seljak i inteligencija, ženske i djeca, *sve je moralo trčati natrag. Upravo trčati, jer su kolone pratili partizani na konjima trkom, i tko je od iznemoglosti pao, ubijen je.* Kroz taj »špalir« leševa po cestama nadolazile su daljnje kolone, da bude gušći špalir. *Kosturi, koji su po tri, pet i osam dana jeli travu i lišće, zavidjeli su mirnim životinjama, što pasu na poljima.* Prolazilo je roblje kroz sela. Pred jednom kućom stoji seljakinja, spazi u koloni svoga brata, i on je zamoli pehar vode, pa kad mu donese i on posegne da dohvati, ubijen je.

Ali nama nije do toga, da evociramo osjećaje nad pojedinim zločinačkim i zvjerskim scenama. Počevši od onih desetaka tisuća zarobljenih bjegunaca, koji su bili već na sjevernoj granici odmah postrijeljani, preko drugih desetaka tisuća, koji od početka do danas netragom nestaju, i dalje do mučenja po tamnicama i logorima, do bacanja živih ljudi u duboke gorske jame – sve bi to trebalo prikazati, da bude potpuna slika »triumfa pobjede i slobode« u patnjama hrvatskog naroda.

Ali ipak nešto letimično da navedemo.

Čim je partizanska vojska prešla iz Srbije u hrvatske krajeve u Srijemu i Slavoniji, iza kako je u Srbiji i Beogradu poubijala mase svijeta, radila je to isto, kud god je prolazila i kod Hrvata. U Vinkovcima npr. i po selima oko Vinkovaca pozatvarala *je i poubijala masu građanskog i seljačkog svijeta.* Tako je samo u jednom selu, u Gradištu kod Vinkovaca, ubila sedamdeset mladih ljudi, većinom domobrana. U gradu Sisku su po priznanju samih partizana odmah po dolasku na vlast ubili najmanje sedam stotina ljudi. Pokapali su ih noću po obližnjim šumama.

U Zagrebu su napunili zatvore i logore ljudima, a onda ih pomalo svake noći u okolici Zagreba po šumama mučili i ubijali. U Gornje Vrapče kraj Zagreba su tjedne i tjedne, od početka pa sve do nedavno, više puta svake noći, a redovito po nekoliko noći u tjednu, kamionima dovozili nepoznate ljude i tamo ih u šumi kod jedne pećine likvidirali. Više puta se čuo jauk tih jadnih žrtava. Među dovezenima iz Zagreba tamo je ubijeno i tridesetak domaćih ljudi. Slično je u početku bilo i u drugim selima oko Zagreba, ispod Zagrebačke gore, napose u Šestinama, Gračanima, Remetama, u Maksimirskoj šumi. Na stotine i tisuće su tu ubijeni bez suda i zakopani po šumama. Te su stvari poznate seljacima tih sela, koji su lešine morali zakapati.

Kroz tjedne i tjedne su neki logoraši iz logora Kerestinec svake noći pokapali u šumi u Rakovom potoku po trideset lešina, dovezenih po svoj prilici iz Zagreba. Iza nekoga vremena i tih je logoraša nestajalo netragom, valjda zato da se ne doznade za njihov posao.

U Samoboru, blizu Zagreba, bio je u početku logor, kamo su strpali dio onih, koje su na bijegu uhvatili. Tu su ih oko dvije hiljade ubili i kojekuda pokopali. Očito su ih i pred smrt mučili, jer se našlo i takvih zvjerstava: crijeva pokojnika su bila pomno izvađena i stavljena na truplo.

Zvjerstava je bilo posvuda kojekakvih. Npr. u Novom Marofu u Hrvatskom Zagorju su nekoliko osoba, čim su došli, uhvatili, zatvorili i u zatvoru ih *polili benzinom i zapalili.* To su učinili i *s ranjenicima* u Zagrebu u bolnici na Rebru. Iza kako su ih mučili (njih oko 150), odvezli su ih u barake u Maksimir, i barake zapalili.

Utemeljitelj hrvatskih karmelićanki mons. Alojzije Stepinac u vrtu Karmela (1944.), dok još nije bila uspostavljena klauzura ni izgrađen klauzirni zid. Prate ga majka Priorica i njezina zamjenica.

Na Kordunu (kota br. 13) su ubili preko pet tisuća zarobljenih hrvatskih domobrana najmlađih godišta, koje su kamionima dovezli preko Karlovca u Zagreb.

Kod Knina u Dalmaciji likvidirali su 369.diviziju (tzv. vražja divizija) – zapravo njemačka, a sastavljena u većini od Hrvata, koje su u nju Nijemci bili prisilno strpali. Tu je s Nijemcima stradalo oko šest tisuća Hrvata.

Slično je bilo i drugdje po hrvatskim krajevima. No najviše je bjegunaca stradalo još u samoj Sloveniji. Npr. kod Kočevja, gdje su ih u masama (računa se oko 20.000 – 22.000 ljudi: deset vlakova po 40 vagona!) digli minama u zrak i oko 1.500 časnika ustrijelili; pa u blizini Maribora, Celja itd.

To je tek nešto iz te *prave katastrofe hrvatskog naroda*. Hrvatski je narod kroz tri stotine godina, stojeći na braniku Europe, od Turaka bio tamanjen, ali jedva da bi se što u toj borbi s Turcima moglo usporediti s ovom našom narodnom nesrećom, što su nam je zadali *»osloboditelji«*, partizani.

To je bio strašan, grozan početak izaratne *kalvarije hrvatskog naroda*. Ali samo početak, jer se Kalvarija nastavila i traje još i danas, a što nas još čeka, ne znamo.

Napunili se zatvori po cijeloj zemlji, po gradovima i po selima. Puni su još i danas. Mjesece i mjesece se u njima sjedi bez preslušanja, u strahu i bijedi. S preslušavanjima dođu i mučenja i fizička i duševna. Koliki su nakon mjeseca zatvora pušteni bez ikakve presude, jer su bili nevini. Koliki su iz zatvora odvedeni, a ne zna se kuda. Nestalo ih je! Koliki, na smrt osuđeni, mjesecima čekaju u tzv. ćelijama smrti.

Logori su po cijeloj zemlji natrpani bijednicima, koji gladuju, muče se teškim poslovima, grubim postupkom itd. Osuđeni su na deset, petnaest, dvadeset i više godina prisilna rada, a više put za kakvu tricu. Jedan liječnik, koji inače surađuje s vlastima, posjetio je logor X. Zgrozio se nad jadnim stanjem logoraša i stavio primjedbu, da se to protivi međunarodnim konvencijama. U kratko su ga zavrnuli, da to nije ništa.

Najstrašniji su *tajni tzv. podzemni logori*. Biva to tako da ljudi netragom nestaju i nađu se u takvom logoru. Ili netko bude osuđen na smrt i javi se obitelji, da je strijeljan. Lažu. Odveden je u podzemni logor (ili kamo u drugu državu: Bugarsku, Rusiju). U svakom slučaju on je za svijet mrtav. Dobiva broj i samo kao takav postoji. Njegova sudbina: glad, teški rad i druge patnje. Obično teški rad u rudnicima. Doskora – kostur, sav obrašten, zapušten. Takvih logora imade nekoliko u Srbiji. Drže se dakako u tajnosti.

Što nije u zatvoru i logoru, to *čeka i strepi, kad će doći po njega*. Nekomu dođu i potpišu mu i sekvestriraju imovinu, a da ne kažu razloga. Dotičnik mjesece čeka u strahu, osobito po noći, kad će po nj doći, što će mu imputirati i kako će konačno proći.

Od prostih, najgorih *denuncijacija* nije nitko siguran. *Na najrafiranije načine se ljudima podmeću stupice i zamke. Špijunažom je preepletena kao đavolskom mrežom cijela zemlja.* Za taj se posao služe podlim, pokvarenim dušama, pa i mnogim bivšim ustašama. Služe se čak i djecom, koja špijuniraju vlastite roditelje. *Upravo to su najstrašnije duševne muke, vječiti strah, koji prodire u kosti, a živce drži neprestano u napetosti. Nitko se ne osjeća sigurnim, da mu se sutra neće dogoditi najgore.*

I sad se pitamo: Zar principi međunarodnih utanačenja i principi pravde, na koje se vlastodržci pozivaju u dnevnoj štampi i svjetskoj propagandi, kad se radi o ratnim zločinima, prestaju važiti za poslijeratne zločine? *Zar nije za ove nitko odgovoran? Zar će narodi imati povjerenje u moral pobjednika, ako se jedna država pod komunističkim režimom i sistemom hermetički zatvori, pretvori u tamnicu, logor, streljanu – i nitko se za to ne interesira?!* Da li je vlast, koja je sama zločinačka, moralno legitimirana progoniti ratne zločince? Vlast, u kojoj može jedan ministar izjaviti, da treba kuglu u glavu zatjerati svakome, tko nije zadovoljan sa sadašnjim stanjem, ili gdje predstavnik vlasti uoči izbora može zaprijetiti jednom čovjeku, da je glavom odgovoran, ako čitavo selo ne dođe na izbore, i ako on tu prijetnju ne zakopa sto metara u zemlju.

Nadbiskup Stepinac u pratnji don Giuseppea Masuccia nadzire izgradnju Karmela u Brezovici

Zar teror, i to nikad slućeni krvavi teror, ne znači mučenje naroda!? Kad nitko nije siguran za svoj život, kad mora stalno strepiti, da ga noć ne proguta, zar to nije nikakav »poslijeratni« zločin? Ili je teror samo ondje zločin, gdje ga takvim proglase komunisti, kad je to u njihovom osvajalačkom planu?

U prvomajskim boljševičkim parolama se govori o vječnom oslobođenju od ugnjetavanja njemačkih porobljivača. *A tko danas pita za porobljivače u Jugoslaviji?* Tisuće i tisuće činovnika, namještenika, radnika, bačeno je s obiteljima na ulicu, bez ikoje krivnje, samo zato da se isprazne mjesta za partiju i za došljake iz šume. Tipičan je slučaj jednog takvog, koji je došao u ministarstvo zbog namještenja, i kad mu činovnik ponudi mjesto podvornika ili pazikuće, on to otkloni. Na upit činovnika izjavi, da je nepismen, a na daljnji upit, kakvo mjesto želi, odgovori, da

mu je u šumi bilo obećano mjesto referenta u ministarstvu. Takvim »referentima« se daje kruh oduzet tisućama sposobnih radnika.

A sistematsko porobljivanje čitavih staleža obrtničkih i trgovačkih? A oduzimanje imovine pod izlikom ratnih dobitnika? A pljačkanje živeža kod seljaštva? Izgladnjivanje naroda, nije li mučenje?

Naravno, neupućeni će se začuditi, kako taj narod može šutjeti. Ali takav je doista neupućen. Jer ne zna, *da je jedino u šutnji spas života.* Samo jedan primjer:

Na sveučilištu u Zagrebu, na Filozofskom fakultetu, izbori su u stručne klubove. Bila je predana, uz teške smetnje i makinacije od strane partizana, i opozicijska lista kandidata. Na skupštinu su partizani, koji su bili u manjini, dovukli kojekakve svoje tipove, proveli brutalni inkvizicijski sud nad svim kandidatima i potpisnicima s liste opozicije, nakon čega su ih silom izbacili iz dvorane, a vani ih je dočekala njihova rulja i nemilo i do krvi izbatinala, a studentice su i ošišali. A to je – makar je prvorazredna sramota i skandal za kulturnu Europu – tek sitnica prema drugim represalijama ma i najmanjeg pokušaja ma kakvog oponiranja režimu. Tu posvemašnju nemogućnost otpora razumije tek onaj, koji živi u sistemu, gdje u svakoj kući ima po jedan član s nalogom organizacije, da nadzire i izvješćuje, što tko govori, tko dolazi u posjete, s kim se razgovara, tako da ljudi na rastanku dogovorno utanače temu razgovora za slučaj hapšenja. Ne znamo, da li je glavni sekretar organizacije Ujedinjenih naroda imao pred očima i ovu stvarnost u Jugoslaviji, kad je izjavio: »Slobodno izmjenjivanje misli i činjenica između naroda i država svijeta predstavlja za naš rad ono, što krv predstavlja za život. Ne smijemo zaboraviti, da još uvijek ima zemalja, kojima upravljaju stranke s fašističkim ili nacističkim idejama, koje su možda kamuflirane pod novim ruhom, ali im je sadržaj isti.«

Ista stvar, koja se pred godinu dana zvala fašizam, danas je dobila ovdje naziv istinske, narodne demokracije. Promijenili su se samo akteri. Metode su iste, danas znatno usavršene. Onda su nestajali ljudi kao i danas (danas u daleko većoj mjeri). Onda se pljačkalo narod, kao i danas. Onda je režim ugušio slobodnu štampu, kao i danas. Onda je režim proglasio sebe narodom, kao i danas. Onda se obmanjivalo svijet, kao i danas. Samo što je danas dotjerana organizacija propagande. Čehoslovački sindikati, Maurice Thorez[1] – svi oni jednako znadu kako je u Španjolskoj i kako je u Jul. Krajini. (Možda ne znaju, kako je slobodoljubivi režim poslao u Julijsku Krajinu tri tisuće »Svetog Pisma«, koje je komunistička štamparija morala zgotoviti radeći dan i noć – dok se izvan Krajine odstranjuju križevi i zlostavljaju svećenici. Kakvih li paradoksa!)

Kako je u Hrvatskoj, to se dakako ne može znati po tome, što se naziv »OZNE« izmijenio novim nazivom. Niti po informacijama nekoga, tko je u službi OZNE, ili je pušten iz njezinih pandža, da za nju agitira. Stranac neće ni kod širokih slojeva naroda dobiti potpun uvid u stvarnost, jer su kao zastrašene ovce pred vukovima. Zato ponavljamo: *Jedini je spas u apsolutno osiguranim slobodnim izborima.* Nakon njih će ovaj blijedi prikaz – namijenjen prvoj informaciji – dobiti svoju punu potvrdu najcrnje činjenične istine.

Da po slobodnim izborima dolaze narodu druge slobode, dok po nasilnički provedenim izborima ostaje vlast u nasilničkim rukama, tako je očito, da ne bi ni trebalo pozivati se na sporazum *Tito*[2] – *Šubašić*[3] od 1. studenoga 1944. U njemu je garantirano »sprovođenje demokratskih sloboda: osobna sloboda, sloboda od straha, sloboda vjeroispovijesti i savjesti, sloboda govora, štampe, zbora i udruživanja«. U dodatku od 7. prosinca – prva točka garantira »punu slobodu izbora«. Četvrta točka kaže da će »sudstvo u demokratskom duhu suditi po zakonu i savjesti«. Sve ove slobode pretpostavljaju slobodu izbora, koja ne samo što nije bila »puna«, nego je bila sasvim prazna, nikakova, u punoj mjeri nasilja. *Zato su i sve druge slobode ostale samo prazne riječi spomenutog sporazuma, dok je stvarnost njihova najsurovija negacija.*

I opet samo letimično, kako otprilike u praksi izgledaju te sve »slobode«.

U prvom redu sva štampa je komunistička. Opozicija nema tiska ni mogućnosti, da je izdaje. *Isto tako nema mogućnosti, da izađe ma kakva knjiga* osim komunističkih. Ministarstvo uporno odbija molbe za papir, koji je sav racioniran, tj. u rukama komunističke partije. Skoro sve *tiskare su konfiscirane,* a ono nekoliko malih, koje su još u privatnim rukama, tako su pod terorom, da se boje preuzeti ma kakav posao, koji nije »blagoslovljen« od partije. Radi letaka, umnoženih na stroju, pale su osude na logorski prisilni rad od 5–15 godina, a nekoliko i na smrt! Iz inozemstva nam tisak također ne smije dolaziti. *Knjige, koje su izašle za vrijeme rata, stavljene su cenzurom većinom na »indeks«! Nakladna poduzeća su »glajhšaltovana«.*[4] *Knjižare također većinom konfiscirane.*

Lijepa književnost, a i ostala umjetnost, ukoliko se pojavljuje, proizvodi samo nekoliko komunista i komunistoida, a svi drugi proizvodi su ugušeni i onemogućeni. Književnici

Nadbiskup Stepinac u jednoj obitelji nakon krštenja njihova djeteta

Vjernici nepoznate župe na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom 13. kolovoza 1939.

i umjetnici, koji nisu u službi režima, osuđeni su kao »kolaborcionisti«, neki na logor, neki na gubitak »nacionalne časti«, na gubitak službe, namještenja itd.

Radio stanice su potpuno u rukama komunista.

Kinematografi su konfiscirani i daju gotovo samo ruske komade.

Sva su kulturna društva, športska društva, humanitarna društva ili »glajhšaltovana« ili ukinuta. Ne može se ni pomisliti, da se osnuje koje društvo, koje ne bi bilo od partije »blagoslovljeno«. Držati kakav sastanak, skupštinu ili slično, gotova propast. Ako se slučajno na ulici nađu trojica ili četvorica u razgovoru, oni su već sumnjivi. Ljudi razgovaraju šapćući ili uopće šuteći prolaze jedan kraj drugoga.

To je evo nekoliko nabačenih, općenitih činjenica, koje karakteriziraju stvarnost s obzirom na slobode govora, pisanja, udruživanja.

Možda neki inozemci dolaze ovamo u očekivanju, da će prisustvovati uličnim scenama hajke na ljude, kao u velikim lovovima, pa kad to ne vide, drže da su ustanovili »provedene sve slobode«. *Ali oni ne vide one tisuće, koje nestaju, koje po noći šuma proguta, pa se tek u rijetkim idealnim slučajevima poruči rodbini, gdje će pronaći ubijenoga.* Dotični inozemci ne vide i ne znaju, kako se ženi, majci, djeci službeno saopći, da im je hranitelj ubijen, a on u podzemnoj tamnici biva mučen! Oni ne vide, kad ulicama prolaze, tko u kućama plače i gladuje i očajava.

Zašto nitko to ne ustanovi? Zar je tlačenje slobode tolerirano, sve dok nije ugrožen međunarodni mir i sigurnost? Kako to, da u Španjolskoj ne bi ni trebalo ustanoviti, da li postoji takva situacija, »jer je to poznato«, – dok u Jugoslaviji to ne treba ustanoviti, jer mora ostati nepoznato. Koji podržavaju situaciju u Jugoslaviji, bune se protiv »pristaša i obožavaoca politike nemiješanja«, kada se radi o Španjolskoj i dok se sami itekako miješaju u situaciju u Jugoslaviji, istodobno ne dopuštaju ni pomisliti kome drugome, da bi ipak trebalo zaviriti, kako je to uistinu u toj »sretnoj i slobodnoj Jugoslaviji«.

No hrvatski narod ima krvavih dokaza, i razloga, da bude »pristaša i obožavalac« politike miješanja.

Zar u Hrvatskoj nije ugrožen međunarodni mir, kad je nepodnošljiva situacija već tako daleko dovela, da se širom zemlje događaju međusobna ubijanja! Zar se samo u Španjolskoj »proganjaju rodoljubi«, i zar samo u Indoneziji »teče krv boraca za slobodu« i zar se samo u Grčkoj »nekažnjeno goni rodoljube« – kako je ustanovila međunarodna federacija demokratskih žena? Ako one nastoje spriječiti »strahote novoga rata«, zar ih ne bi mogli iznenaditi progoni i krv u Hrvatskoj?

U Hrvatskoj, ne samo da vlada ekonomski *sistem likvidacije privatnog sektora* – što bi preopširno bilo ovdje pobliže osvjetljivati, počevši od prisutnosti sovjetskih »rukovodilaca« do sveopće oskudice – tu vlada likvidiranje čitave generacije, osim potrebnog broja »majmuna« za prisilne radove i mitinge. U Hrvatskoj je *čovjek prestao biti čovjekom i postao puka stvar – postao objekt vlasništva vladajućeg kolektiva, i stoga je ostao potpuno lišen svih osobnih prava.* Dok je u kapitalizmu privatni vlasnik zasnivao svoju ekonomsku egzistenciju na radu drugih, po ekonomskom i socijalnom sistemu u Hrvatskoj zasniva se *vlasništvo nad ljudima – na nasilju.* Da ne bi privatno ekonomska egzistencija bila zaštitom protiv izrabljivanja i osnovicom osobne slobode, vlastodršci u punoj mjeri oduzimlju jedno i drugo. Obespravljena masa mora trpjeti sve, što dolazi od vladajuće grupe. Ta je masa »narod« kao objekt, a grupa je »narod« kao subjekt.

Pogledajmo još posve ukratko »*socijalni sistem*«, i bit će svakome još jasnije, da smo mi zaista narodni logor, utamničena zemlja, gdje nema ni govora o kakvoj slobodi.

Taj se sistem sastoji od sindikata i uličnih odbora. Sindikalna centrala ima brojčane podružnice. Članovi svake podružnice imaju danomice dolaziti u centralu na referat o situaciji u podružnici, i na primanje direktiva. *Na primjer: učitelji dobiju nalog, da ispitivanjem školske djece doznaju, kako se u njihovoj kući živi, što rade roditelji, o čemu govore, tko k njima dolazi.* Jedan se učitelj ustručavao vršiti taj posao špijunaže i odmah je bio otpušten.

U podružnicama moraju članovi održavati tjedne sastanke ili »usmene novine«. Osim toga su »zidne novine« *posebni ulični »tužilac«*: bdije nad svakom dušom. Svi se tužioci mjesečno sastaju kod javnog tužioca, koji podiže optužbe kao državni organ. Tu se, na primjer, učiteljica tuži, kako je teško raditi s djecom, jer vjera kvari mlade duše.

Podružnica ubire od članova najrazličitije novčane prinose. Slično je u uličnim odborima, koji preko *kućnih delegata vrše kontrolu nad svakim ljudskim bićem.* Opet prinosi, prisilni radovi, političke pouke, osobni izvještaji.

Stvara se rajonska *kartoteka s »karakteristikama«*. S negativnom karakteristikom nemoguće je dobiti namještenje. Odzimaju se živežne iskaznice. Dirigiraju se iz tih ustanova ulične manifestacije, oduzimlju se imovine i određuju novčane globe, itd. Dakle, potpuni *sistem »kolektivne mašine«* (u »ideološkoj« termonologiji).

U ratno se doba radilo o prolaznim zlima, o pojedinačnim i uglavnom poznatim slučajevima. Sada se radi o sistemu i nepoznatim sudbinama onih, koji nestaju. Prije je odlučivao ratni okupator, a sada sovjetski sistem. Ministarstvo traži hitnu pošiljku željeznog materijala iz industrije Jesenice, a sovjetski rukovodilac industrije to uskraćuje. Sistem je sve do ispisivanja po kuća-

ma s izbornim parolama i dosadašnjice brisanja (preličavanja). *Sistem dirigiranja politike, gospodarstva, sudstva, protuvjerske propagande, štampe. Dirigirane strave i bijede, a nadasve sistem obmanjivanja i zatiranja ljudskih života.* Koji političari nisu taj sistem predviđali prema sovjetskom uzoru, ostat će u historiji primjerom buržujske naivnosti.

I u Hrvatskoj je još pred godinu dana bio ipak neki mali postotak pučanstva za komunistički režim – danas su preostale rijetke iznimke. Ideologija parola je izgubila tlo. Opravdani je individualizam nerazoriv. On uključuje prava i slobode, koje i komunisti prepuštaju budućnosti (kao i fašizam), uništavajući ih u sadašnjosti. Ta budućnost stvarno znači: *zavladati nad čitavim svijetom, gdje će pojedinci biti samo dijelovi stroja.*

---

1 Thoréz Maurice, rođen je 28. travnja 1900, a umro 12. srpnja 1964. Od 1930 do smrti bijaše generalni sekretar Komunističke partije Francuske.

2 Josip BROZ (Tito), rođen je u Kumrovcu, 25. svibnja 1892., a umro u Ljubljani, 4. svibnja 1980.; vrlo mlad postao je član Komunističke partije; po Staljinovom određenju postao je i predsjednik Komunističke partije Jugoslavije. Po završetku 2. svjetskog rata provodio je, po Staljinovom uzoru, bezbožni sustav i diktatorsku vlast.

3 Ivan ŠUBAŠIĆ, odvjetnik i političar; rođen je u Vukovoj Gorici, 28. V. 1892., a umro u Zagrebu, 22. III. 1955. Dobrovoljac na solunskoj fronti. Diplomirao pravo u Zagrebu. Član vodstva HSS-a. 1944. godine bio je predsjednik Vlade Kraljevine Jugoslavije u Londonu. U prvim mjesecima nakon 2. svjetskog rata bio je ministar vanjskih poslova Jugoslavije, ali ga je Tito, uvevši totalitarni i komunistički sustav, uskoro odbacio.

4 Glajhšaltovati – upraviti sve u jednom smjeru, izjednačiti, izravnati.

Tko je Pavao Vuk-Pavlović?

Donosimo na ovome mjestu dopis i svjedočanstvo prof. dr. Ante Vukasovića o hrvatskom filozofu i pedagogu Pavlu Vuku-Pavloviću, čiji je on lik i djelovanje otkrio opisano u jednom dijelu »Crne knjige«.

Upravo sam pročitao Vašu »Crnu knjigu o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj«. Čestitam! To je trebalo objaviti. Budućim naraštajima moramo ostaviti svjedočanstvo o vremenu u kojemu smo živjeli.

Primijetio sam i jedan detalj uz kojega Vam želim priopćiti jedan podatak. Na str. XXXI. napisali ste: »Studenti idu pače tako daleko, da javno protestiraju protiv profesora, koji u svojim predavanjima zastupa filozofsko načelo apsolutne istine i objektivnog prava. Osim toga traže da sva pouka bude napredna, što u njihovom jeziku znači marksistička.«

Mislim da se to odnosi na hrvatskoga filozofa i pedagoga Pavla Vuk-Pavlovića, koji je djelovao s pozicija filozofijske, kulturne i vrijednosne pedagogije (Koprivnica, 2. II. 1894. – Zagreb, 13. XI. 1976.). Bio je docent na Filzofskom fakultetu u Zagrebu od 1929. do 1941. Te godine je suspendiran i umirovljen. Nakon rata reaktiviran, ali su studenti marksističke usmjerbe protestirali protiv njegovih predavanja. Zbog toga je nešto kasnije udaljen sa Sveučilišta. Od 1948. radi u Sveučilišnoj knjižnici kao viši bibliotekar. God. 1958. izabran je za izv. prof., a 1961. za redovnog prof. u Skoplju. Tamo je organizirao i vodio studij filozofije. God. 1969. odlikovali su ga Ordenom bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem. Umirovljen je 1972., vratio se u Zagreb, gdje je umro 1976.

Prof. dr. Ante Vukasović

IZ KNJIGE DOJMOVA

Zahvalni smo Bogu što smo danas mogli pohoditi Krašić, župnu crkvu i župni dvor, gdje je blaženi Alojzije umro, pomoliti se na njegovom grobu u Katedrali i posjetiti ovu lijepu zbirku! – 3. lipnja 2000. (Slijede potpisi župnika J. Bana te 30 vjeroučenika)

* * * * *

12. lipnja 2000.

Dobri Pastiru Alojzije, želim Ti reći veliko hvala što si mi pomogao da popravim ocjene. Molim Te, vodi me do cilja: da postanem svećenik.

Vladimir Perković, sjemeništarac

* * * * *

Bl. Alojzije Stepinče, zahvaljujem za svoju obitelj, stavljam ih pod Tvoje okrilje i zaštitu. Zahvalna obitelj Prološčić – 17. lipnja 2000.

* * * * *

19. lipnja 2000. godine Velikog Jubileja

Blaženi Alojzije!

Gledajući ovu spomen zbirku koju su ovdje, Tebi u čast, postavili vrijedni ljudi, ponovno mi se u mislima okretao film tvojega svetoga i mučeničkog života. Veselio sam se kada sam gledao slike i uspomene iz tvojega djetinjstva, a rastužio sam se što se nikada nisi mogao prošetati u kardinalskom odijelu po našoj Zagrebačkoj prvostolnici. No i to ruho i sve uspomene koje podsjećaju na tebe veliki su svjedok tvoga blaženog i svetog života. Zahvaljujem ti na svim uslišanim molitvama. Hvala ti što sam u tebi našao zaštitnika i zagovornika kod Boga na putu prema svećeničkom zvanju. Još jednom hvala Ti od srca.

Hrvoje Cirkvenec, Koprivnica

* * * * *

26. srpnja 2000. Sv. Ana

Sretni smo što imamo ovakav uzor, kao što je naš Kardinal Alojzije Stepinac. Hvala svima koji čuvaju uspomenu na njega, njegovu veliku vjeru i neizmjernu strpljivost. Dragi Kardinale, hvala ti i svetačka slava za Tvoju žrtvu, za jedinstvo Crkve Kristove i slobodu naše Hrvatske. Molimo te za zagovor i pomoć na našem zemaljskom putu.

Obitelj Bedrina iz Pule

Simpozij o kardinalu Stepincu

U ovom broju Glasnika donosimo nekoliko predavanja i pjesama izgovorenih na Simpoziju o blaženom Alojziju Stepincu održanom u hotelu Adriatic u Opatiji, 16. i 17. listopada 1999.

Dio procesije na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom 13. kolovoza 1939.

MOJA JE SAVJEST ČISTA!

čl. 1

Savjest mi je čista i mirna pred Bogom,
pred Svetom Stolicom i mojim narodom.

čl. 2

S Rimskom svetom Crkvom u jedinstvu živim.

Ako je to crimen, smatrajte me krivim.

čl. 3

Na Petrovoj stijeni ja s narodom svojim
uzdignuta čela pred poviješću stojim.

čl. 4

Crveni il' crni, meni je svejedno –
vuk u ovčjem runu razmišlja tek jedno.

čl. 5

Udarit Pastira, stado preplašiti.

Zlima, zao naum, neću priuštiti.

čl. 6

Pod cijenu života ostajem uz svoje.

Znam, toga se najviše mrzitelji boje.

čl. 7

Optužba se čita, riječi lažno zvuče.

Presuda je, ipak, donesena jučer.

čl. 8

Odgovaram šutnjom poput Učitelja.

Svjedocima, lažnim, zar da dam veselja?

čl. 9

Ništa olakotno ne želim primiti.

Iz ljubavi činih što morah činiti.

čl. 10

U ljubavi naspram roda hrvatskoga
ne dam se natkrilit ja ni od koga.

Joža Prudeus, Kneza Domagoja 14,
10 432 Bregana

BEDEM CRKVE U HRVATA – STEPINAC MU JE IME...

Godine Gospodnje – ljeta 1998.
goloruki hodočasnik Evanđelja, na
mučeničkom tlu zemlje Hrvata

3. listopada,
Ivan Pavao II. papa...

u Mariji Bistrici
proglasio je

Slugu Božjega,
biskupa mučenika

dr. ALOJZIJA STEPINCA
blaženikom...

Danas ovdje i sada u zemlji Hrvata,
on zvani Stepinac, bedem je Crkve!

Najsvjetliji lik!

Tumač najizvornije hrvatske tradicije!

Svojom prisutnošću, svojim radom,
svojom hrabrošću i strpljivošću,
svojom šutnjom,
prisilnim boravkom u Krašiću

i napokon, svojom smrću,
spremno je prinio sebe
kao najveću žrtvu – za
VJERU i DOM!

Za krst časni i slobodu zlatnu!

Za Crkvu i naciju, ovjenčan danas
blistavim znakom mučeništva,
zagrebački nadbiskup i
kardinal Svete Rimske Crkve –

samo tridesetosam godina poslije
prerane smrti, uzrokovane
dugotrajnim patnjama sužanjstva...

Ugledni sin ove
blagoslovljene zemlje
uzdignut na čast oltara, o

stotoj obljetnici svojega rođenja!

Sada se povjerava sjećanju svojih sunarodnjaka – n a m a – s blistavim znamenjem mučeništva.

U njegovu liku sažeta je cijela tragedija,
stoljeća dvadesetoga –

obilježena velikim zlima fašizma, nacizma
i komunizma...

U njegovu liku blista u punini katolički
odgovor:

vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav
prema svima potvrđena praštanjem...

Jedinstvo s Crkvom i
Petrovim nasljednikom...

U njegovu liku vidljiva je pobjeda
Kristova Evanđelja nad totalitarnim
ideologijama.

U njegovu liku predstavlja se
HRVATSKA, koja želi oprostiti i pomiriti
se...

Hrvatska koja želi pobjeđivati
– zlo dobrim!

Moguće je to, samo ako sve
izvire iz ljubavi!

Pripremila
S. Karmela Dominković
milosrdnih SS. Sv. Križa – Đakovo

STEPINAC I LAICI

U SVEZI PROMIŠLJANJA POLOŽAJA LAIKA U DANAŠNJOJ HRVATSKOJ

O životu, progonstvu, trpljenju i mučeništvu našeg Blaženika, kardinala Alojzija Stepinca nazočnima je, uglavnom, sve poznato.

Stepinčev sjajni primjer odanosti Svetoj Stolici, apsolutnog pouzdanja u Svevišnjeg, koji tako znakovito proizlazi iz njegova biskupskog gesla: »U Tebe se, Gospodine, uzdam«, te osobiti primjer ljubavi spram hrvatskog naroda, toliko su opisani i dokumentirani, da su ušli u područje neprijepornih istina u povijesti našeg naroda i Crkve u Hrvata.

Mene, kao vjernika-laika i kao Hrvaticu posebno impresionira činjenica, da je pastir velike i znamenite Zagrebačke nadbiskupije i predsjednik Biskupske konferencije zatočen i vrlo grubo odvojen od svog stada, vjernika, a da su s druge strane i ti vjernici proživljavali svu Golgotu komunističkog sustava, a opet ostali, uz sve osobne i obiteljske žrtve, vjerni Crkvi, ispunjavajući riječi Pape Pia XI: »Laici su Crkva.« Kardinal Stepinac, u svojoj »DUHOVNOJ OPORUCI«, iz svibnja 1957. godine piše, kao pravi pastir, svom stadu slijedeće riječi: »Ostanite dakle, dragi moji dijecezani, pod svaku cijenu, pa ako treba i uz cijenu života, vjerni Crkvi Kristovoj, koja ima na čelu Petra, Papu za poglavara. Vi znadete, da su očevi i djedovi naši prolili kroz stoljeća potoke i rijeke krvi, da si sačuvaju blago svete vjere katoličke i da ostanu vjerni Crkvi Kristovoj.«

Bl. Alojzije Stepinac nosi Presveti oltarski sakramenat na Euharistijskom kongresu u Jastrebarskom 13. kolovoza 1939.

Dakle, naš Blaženik vrlo pouzdano znade, da postoji u vjerničkom puku osobito jasno pamćenje, da je ovaj narod u svojoj povijesti bio uvijek spreman na žrtvu, a da bi ostao vjeran Petru i Crkvi.

Kardinal je svjestan, već na primjeru zlostavljanja i žrtvi njegove obitelji, na žrtvi članova hrvatskog episkopata, na tolikim žrtvama klerika i premnogim patnjama vjernika-laika, da je potrebno jasno osvježiti ono što je zapisano u memoriji naših sunarodnjaka-vjernika, da mi samo nastavljamo putovanje, idemo onim smjerom, koji će Kardinal pojasniti, u prosincu 1954. godine, u pismu vjerniku-laiku dr. Ivi Andresu, riječima: »Duša je po prirodi kršćanska, ne vrijedi li to još više za hrvatsku narodnu dušu. Čvrsto vjerujem da je Bog neće napustiti, i ostajemo nepopravljivi optimisti.«

U pismu provincijalu Družbe Isusove Kardinal iz Krašića, 3. siječnja 1955. godine, piše: »Naši se vjernici Bogu hvala dobro drže, te o komunizmu neće ni čuti i sva je propaganda njihova uzaludna. Po mom mišljenju nema više sile, koja bi bila u stanju rehabilitirati komunizam u hrvatskim narodnim masama, izuzev čuda Božjeg, koje dobri Bog sigurno neće učiniti.«

U pismu svojim svećenicima, kardinal Stepinac proročki, siječnja 1955. godine, ističe: »U svijetu se, tko pravo gleda, mogu već vidjeti, makar izdaleka, obrisi budućeg poretka u svijetu: on neće sigurno biti komunistički (makar momentalno komunizam preplavio čitav svijet), nego, kako svi znaci govore, kršćanski.«.

A u pismu jednom mostarskom svećeniku, iz kolovoza 1954. godine, pisanom u doba, kada je mostarski biskup dr. Petar Čule u tamnici, Kardinal jezgrovito uočava položaj vjerničkog puka riječima, koje sadrže živu pastirsku poruku: »Neka dakle Vaš puk nosi u srcu neograničeno pouzdanje u Boga. Neka ga ne pokoleba patnja njegova pastira u tamnici. Znam, da i Vaši vjernici prolaze teške dane.«.

Označavajući bezbožni komunizam sotonskom stvari, Stepinac će napisati, 1954. godine: »Ne tražim

Mons. Alojzije Stepinac s predstavnicima hrvatskih iseljenika iz Amerike, 9. srpnja 1937.

milosti od sotone niti idem izvan zemlje na njegovu želju, već ostajem sa svojim klerom i pukom u životu i smrti. Bog nas neće napustiti. Napustio bi nas, kada bi mi njega napustili iz straha ili koristi pred komunizmom. Bog naš ostaje!«

I nije prijeporno, da su neki od nas napustili Boga iz koristi pred komunizmom, vrlo malo ili nimalo iz straha pred komunizmom.

I nije sporno, da su oni, što su napustili Boga iz koristi pred komunizmom, danas zauzeli dominantne pozicije u hrvatskom društvu.

Komunizam je pao, ostvarile su se proročke riječi kardinala Stepinca. Bog, dakle, nije napustio hrvatsku narodnu dušu, no to nije ujedno dovelo i do bitnih promjena položaja laika, i duhovna obnova hrvatskog društva, u smislu promjene u sustavu vlasti, koji će potvrditi smisao riječi: »Duša je po prirodi kršćanska«, čini mi se, nije još niti otpočela.

Dakako, padom rigidnog komunističkog sustava otpali su elementi koji su taj sustav, po poimanju Stepinca i čitavog vjerničkog puka, činili sotonskim.

Sustav, koji je bio u stanju utamničiti i usmrtiti biskupe i svećenike, pogubiti tisuće i tisuće vjernika, na bestijalan način, kao što kardinal Stepinac, 1954. godine piše: »Ali ovo naše doba kao da je nadvisilo svu zloću svih vremena dosada«, nastavljajući pak 1957. godine: »Starodrevna je istina, da čovještvo bez božanstva dovodi do bestijalnosti«, mora, jednostavno nestati, da bi se stvorio prostor za novu evangelizaciju hrvatskog društva.

Kardinal Joseph Ratzinger, pročelnik Kongregracije za nauk vjere, istaknut će, da je u bivšim komunističkim društvima iz doba patnje ostala velika snaga vjere.

Možemo reći, kao vjernici-laici, parafrazirajući riječi kardinala Ratzingera, izrečene u svezi s Poljskom, da i kada Hrvatska nije postojala kao država, postojala je Hrvatska koju je činila Crkva. A kako su »Laici Crkva«, Hrvatska je uvijek postojala po toj izmučenoj, ali neuništivoj hrvatskoj narodnoj kršćanskoj duši.

Istina je, da vjernici, osim rijetkih izuzetaka, ne sudjeluju u političkoj vlasti, da ih praktično nema u sudbenoj ili upravnoj vlasti, da ne raspolažu nikakvim sredstvima, kojima bi ozbiljnije mogli sudjelovati u području gospodarstva, da ih nema u medijima (pa tako imamo sarkastičnih situacija, koje graniče sa cinizmom) da se o demokraciji, ulozi građana u politici, položaju Crkve i slično, vode razgovori, primjerice na nacionalnoj televiziji, u kojima sudjeluje novinar, dugogodišnji član partije, koji razglaba te teme s gostima, koji su svi odreda bili komunisti, s neskrivenom željom da nama vjernicima daju savjete.

I nije čudno, da se, barem kada se radi o Rijeci, na misnim slavljima Svetog Oca u Hrvatskoj nisu mogli vidjeti svi ti premnogi bivši članovi na svu sreću bivše partije, mada zauzimaju sve pozicije moći u hijerarhiji državne vlasti.

I u tom kontekstu točno je, da će bivši ljudi bivšeg, po Stepincu, sotonskog sustava nastojati, čega smo svjedoci, oslabiti položaj i utjecaj Crkve u društvu, odvajanjem crkvene hijerarhije od vjerničkog puka, podvajanjem hijerarhije napisima o navodno »lijevim« i »desnim« biskupima, o navodnom bogatstvu Crkve, kalkulirajući, i izvan granica građanskog ukusa, o imenovanjima na značajne pastirske dužnosti u Crkvi, pa i do određivanja, tko bi trebao, primjerice, slaviti misu zadušnicu, sve u namjeri eliminiranja te kršćanske hrvatske narodne duše i jedinstva vjernika-laika i svećenika, te naših časnih pastira-biskupa.

Alojzije Stepinac sa svećenicima i laicima u okolici grada Zagreba

IZ KNJIGE DOJMOVA

31. srpnja 2000.

Dragi Kardinale, zahvaljujem Ti na mojem životnom putu, sretna sam sada, jer si mi zatvorio životni put. Predao si me pokretu Kursiljista, da bi moj daljnji život bio predan Bogu. Hvala Ti na svim ljudima koje si mi predao na moj put. Molim Te za moju obitelj, užu i širu da budu u Bogu sretni i radosni. Hvala Ti na knjizi »Pisma iz sužanjstva«. Tvoja Marija-Ivanka Sesar.

* * * * *

7. kolovoza 2000.

Hvala Ti Kardinale na uslišanim molitvama i na »moćima« koje si mi poslao »čudesnim putem«. I dalje ti se preporučujem u mojoj potrebi. Hvala Gospodinu da nam je poslao takvu zaštitu i zagovor. Tvoja Diana-Viktoria.

* * * * *

Zagreb, 10. kolvoza 2000.

Ovom izložbom ponovno smo se podsjetile na važnost kardinala Stepinca za naš narod i našu povijest. Moli za naš narod i čuvaj ga i dalje. – Lana i Tihana

* * * * *

Zbog spomenutog, nužno je potrebno slijediti poruku Svetog Oca, izrečenu u Splitu, prošle godine, kojom Papa, koji je došao na Petrovu Stolicu iz komunističke, a tako duboko katoličke Poljske, jasno ukazuje, da je prioritetni zadatak omogućiti muževima i ženama žive vjere obnašanje javnih i državnih poslova.

Treba unijeti kršćansku dušu u sustav javne vlasti. Crkva mora, govorim sada u smislu hijerarhije, susresti se sa svojim vjernicima-laicima, te podrobno i temeljito razmisliti o modalitetima ispunjenja tog zadatka Svetog Oca (od pitanja medija, raznih udruga, školstva, zdravstva, pa sve do podrške i zaštite laika, spremnih na žrtvu javnog djelovanja u uvjetima premoćne dominacije u političkom životu ljudi bivšeg sustava).

Kardinal Ratzinger, promišljajući ulogu Crkve u suvremenom društvu, navodi slijedeće: »Crkva se, dakle, neće smjeti povući u neku posvemašnju oporbu, nego će morati točno vidjeti gdje mora pružiti otpor, a gdje treba pomoći, dati podršku, nositi dio tereta; gdje mora reći DA, a gdje NE da bi obranila vlastitu bit.«.

Kardinal Alojzije Stepinac je, uvijek, naglašavajući da je on nadbiskup, dakle pastir po Božjoj providnosti povjerenog mu vjerničkog puka, u najtežim trenucima, ne samo njegova života, već života hrvatskog naroda, jasno znao reći DA i jasno reći NE. Jedan njegov suvremenik, napisat će: »Stepinac je smješten čitavim svojim bićem u hrvatskoj povijesti, a ona usred njega. Nema tu više razlike između njega i Crkve. On je Crkva, i to Katolička Crkva usred stada koji se zove hrvatski narod.«

Crkvi je, u slozi i jedinstvu hijerarhije i vjerničkog puka, namijenjena uloga proročkog protivljenja, i ona mora imati hrabrosti za to.

Hrabrost za iznošenje istine velika je snaga Crkve. I tim putem valja poći!

Mirjana Banić

Bl. Alojzije Stepinac s djecom u jednoj župi Zagrebačke nadbiskupije

LISTI SUŽNJA

Nemoramo pozabit proglašenje blaženim našega Alojzija Stepinca. Ni dolazak pape Wojtyla va Hrvacku. Ni on tu puli nas skupil samo čuda vjernika, lego je pustil svin nan i celemu svetu zavet da se nadahnjujemo životun i poslanjin našega Blaženika.

Jedan od važnejeh izvori za boje upoznat našega Stepinca kako osobu, su njigovi tajni listi, keh je pisal kako sužanj va vremenu od 1951.–1960. leta. A ti listi, da bi ih celi svet mogal pročitat služil je i prekrasno uredil va liber pod naslovun: »Pisma iz sužanjstva« dr. Juraj Batelja.

Obraćuć stranice libra nać ćemo ne samo misli i poruke velega Hrvata, katoličkega mučenika XX. stoljeća, lego misli i poruke jenega vremena, kada se povijest ni smela pisat onakova kakova je bila. Bilo je to vreme komunizma i njihove vlade, ka je 1946. leta preko noći Stepinca pretvorila va »ratnega zločinca«.

Z libra moremo doznat i neke manje poznate stvari od života Stepinca, ale i njihovu stalnu, kontinuiranu borbu da na si modi očuva identitet hrvacke crekvi, proti ke su se komunisti služili svim mogućim oružjin. Stranice ovega libra svjedočanstvo su o patnji, izdržljivosti i nepogašenoj želji za dobro hrvackega čoveka. Dokumenti su to z prve ruki o patnji i ubijanju duši.

Leta i leta su lomili blaženog Alojzija Stepinca. Ni to bil samo režim policijskega aparata lego i nesnošljive muke i boli, ke su bile posljedica mučeničkaga života. 1959. leto je bilo jeno od najtežjeh let kada je Stepinac napisal svoj teštament i oproštaj od života. Od tega leta očuvano je 55 listi, va keh se Stepinac spoveda kako zaprt kardinal. Svoji listi pošijal je tajno, skrivajuć. Bili su to njihovi odgovori na poruke ljudi, prijateli, da se drži kurajo. Na se strani je tajna policija iskala listi. UDBA je fermavala prefin korijeri za Krašić a putnike je donaga sučevala. Stepinac je va svojeh listeh sakemu napisal neka list zgori kada ga pročita. Znal je on da ako list pride va ruki policije da će imet dispjačeri. I baš sporadi tega čuda je listi šlo zgubjeno. Ma listi ki su se očuvali ostat će svedoki velega i hrabrega Stepinca, ki je do zadnjega dneva imel namisle, odgovorit na saki list, iako mu to bol ni vaveki dopustila. Seh ti listi spomen su na čoveka ki se ni ni minuta zgubil, ki je imel Isusovo nadahnuće. Znal

je trpet, oprostit i borit se do kraja za ono ča je veroval. Svedoki su to o neizmjernom Stepinčevom intelektu i umu. Bil je teolog velikog znanja. Vrstan pisac.

Va njihoveh listeh nać ćemo čuda odlomci z Biblije i druge teološke literature. Napisano na nekoliko zajik. Služil se j' latinskim, talijanskim, nemačkin i francuskim.

Najzaslužniji pak da su se ti listi očuvali je krašićki župnik Josip Vraneković. Va teh devet let Stepinac je napisal preko 5000 listi. Danas ih je očuvano okole 700. Pisat je počel 1951 leta, kada su ga ne veli pritisak sveta premestili z teškega pržuna Lepoglavi, va kućni pritvor va župni dvor va Krašiću. Blizu rodnega sela Brezarića. Ni tu ni imel čuda mira. Smirun su bili za njin i pazili saki korak. Čuvalo ge j' deset stražari.

1953. leta papa je imenoval Stepinca kardinalun, a vatikanski izaslanik Oddi je moral napustit Beograd. Osnovano je »Ćirilometodsko društvo« ko je delalo proti katoličke crekvi. Va njega su namamili slabi judi, ki su za svoju poslušnost dobivali razne privilegije.

Stepinčevo čuvanje se j' poštrilo. Stražari su ga izazivali, dražili, vredjali. Zaplenili su sporadi poreza su kućnu imovinu župnika Vranekovića. Maltretiraju kardinalovu rodbinu. Stavili su se na Stepinčevu sestru Štefaniju, ka je saki mesec prihajala videt brata. Strašne muke pasal je njiji mlaji sin Josip i arival va psihijatrijsku bolnicu Vrapče. Štefaniju Štengl rojenu Stepinac ubija sudbina sina. Stepinac je duboko potresen. Osjeća se sve huje i huje. Bol je zela maha. Rastu crvena krvna zrnca. Muka z mihurun. Va listeh od 1955. leta vidi se da je bol se jača. Veli kašaj i bronhijalne smetnji. Leži nekoliko šetimani. Piše da Krašić zgjeda kako koncentracioni logor, a Vranekovićev dvor pravi pržun. Saki njegov govor z župnikun su naslišali. Stražar smirun za petami. Doktori dr. Bogičević i dr. Riesner, ken je Stepinac veroval, z velun mukun su dobivali specijalne dozvoli da ga moru prit vižitat.

Z listi od 1956. leta, keh je očuvano 71 vidi se da i daje piše prijateljima, Kuhariću, dr. Andresu, kiparu Meštroviću va Meriku, a svojmu kolegi iz Gregorijane pateru Sakaču piše list na talijanski. Smeje se, da va besedu »demokracija« bi rabilo stavit još slovo »n« pa da bi onputa to bila prava stvar.

Kipar Meštrović, te kardinal va Nevijorke Spellman i emigracija delaju pritisak na kongres, a ov na Tita. Da Stepinca moraju vižitat svecki dohtori. Pa va Krašić prihajaju dr. Lowrence i dr. Heilmayer, ki zajeno konstatiraju da takovu »policitemiju« još nisu videli. Tromboza desne nogi se je jača.

1957. leta Stepinac piše svoj duhovni teštament. Va prvoj točke piše:

»Ostajem do groba vjeran Katoličkoj crkvi.«

1958. leta bol je se jača. Hrvacki dohtori va župnem dvore va Krašiću improviziraju salu za operaciju. Operiraju mu nogu. Stepinac se ne da ća. Ni z Hrvacke ni z Krašića.

1959. leto najteže leto za Stepinca. Vanka više ne hodi. Sestre mu krf znimaju na pijavice. Vaje, vaje abadaju da pijavice kada pridu na njigvu kožu krepaju. Suminja se da mu neš va hranu stavjaju. Ta sumnja je ostala i pokle obdukcije. Stepinac se j' vas z obličil. Se više je sličil mrtvacu. Trpel je muki a milicijska stanica mu j' poslala poziv.

Va odgovore na poziv kardinal Stepinac je napisal:

»Ako organi Narodne vlasti misle da prepomalo umiran, neka narede moje fizičko likvidiranje, kako ča su pred 15 let naredile moje pravo likvidiranje.«

K temu je dodal: »Sveti Ciprijan je va takoven momente dal svojmu krvniku 25 cekini, ki mu je odcekal glavu«, i naprvo je napisal: »Ja ih niman, pa se moren samo molit za onega ki bi to skoril. Da mu Bog oprosti i da vječni život, a mane da na mire umren.«

Zadnji list kardinal Stepinac je napisal 26. jenara 1960. leta, a 10. febrara je finil svoj mučenički život z ovemi besedami:

»Oče, neka bude volja tvoja«.

Marija Aničić

Posvećeno najsvjetlijem liku hrvatskog naroda Alojziju, Viktoru Stepincu

U Voloskome,
27. rujna 1999. godine

PASTIRU DOBRI,
SLAVIMO TE!

Na Petrovoj stijeni stajao si
čvrst i postojan
gledao smrt u oči.

Na Petrovoj stijeni
šibali Te vjetrovi i oluje,
jer znao si,
bez Križa do cilja
ne može se doći.

Bolje časno umrijeti,
nego sramotno živjeti,
govorio si.

Noina lađa spasenja
bio si.

Velebni hram Krista Gospodina,
gradio si.

U svjetlosti vjere i žaru molitve,
živio si.

Duh Božji u pravednome srcu,
nosio si.

I za neprijatelje i progonitelje svoje,
molio si.

U apokalipsi vremena križ zemaljski,
križ sužanjstva,
križ mučenika,
trpio si.

Nošen k nebu uz molitvu,
što život znači,
protiv zla i laži,
za istinu,
za pravdu,
gorio si.

Pastir svoga stada, čiste duše,
luč života,
u vječnoj nadi,
bio si.

Apostol Bogorodičine slave,
zaštitnice Domovine naše,
Apostol ljubavi i mira,
strpljive i dobrostive,
u hodu prema vječnosti,
bio si.

Na Petrovoj stijeni u borbi između
Boga
i sotone
žrtvu si prinio
i ruke k nebu pružao,
a usne su šaptale:
»U Tebe se uzdam, Gospodine!«

Pobjeda je najveća svladati sebe sama,
znao si.

Što će ti svijet, ako izgubiš dušu?

Što će ti vjera bez djela?
govorio si.

U ognju ljubavi Božje,
u kaležu muke Isusove,
u žaru molitve,
živio si.

Živjeti ljubav,
biti malen, a biti velik,
biti sol zemlje,
biti vojnik Kristov,
znao si.

Najljepša knjiga zemlje je i nebo,
sve što po njoj hoda,
raste i živi,
a čovjek bio dobar ili zao,
o njem Bog će da sudi,
govorio si.

Ne živi se samo o kruhu,
već od Božjih riječi,
znao si.

U žaru molitve za mir i slogu,
za ljubav,
za Krista razapeta,
živio si.

Srcem punim ljubavi za vjeru,
za hrvatski narod,
za čovjeka,
za Boga, Križ
nosio si.

Oluje vremena prolaze,
a čovjek nade,
velik i svet,
čovjek molitve i vjere,
ostaje.

Na Petrovoj stijeni stoji,
na prijestolju Blaženika,
zvijezdama brodi,
za vječnost,
u vječnost,
Alojzije, Viktor Stepinac.

Pastiru dobri, slavimo Te.

Vladimira Ivica – Santini.

PISMA ČITATELJA

Cijenjeni vlč. Batelja!

Ovim mojim pismom Vama (event. za »Glasnik Postulature«) želim izvršiti svoje prije 2 godine zadano obećanje da ću, bude li mi uslišana molitva po zagovoru bl. kardinala Stepinca, na ovaj način objaviti, možda nekome na poticaj vjere i pouzdanja u Božju dobrotu koju nam iskazuje preko svojih prijatelja – blaženika i svetaca.

Kada mi je bilo 14 godina, periferijska ulica na Trešnjevci u Zagrebu, gdje smo mi tadą stanovali, bila je ozvučena velikim zvučnicima, koji su između ostaloga one tužne jeseni prenosili i proces suđenja našem Kardinalu Alojziju Stepincu. Tada sam vrlo malo znala o njemu, ali ono što sam čula preko razglasa plašilo me, jer je to bilo nabijeno tonom mržnje. Pitala sam roditelje tko je zapravo kardinal Stepinac i zašto mu sude (tek sam bila došla u Zagreb s područja koje je za vrijeme rata bilo pod okupacijom Mađara), jer nisam to mogla sama razumjeti. Oni su mi odgovorili: »Komunisti sude našem nedužnom i svetom nadbiskupu Stepincu«, i potom su mi još više toga lijepog o njemu ispričali. U školi sam čula sve obrnuto, ali nisam u to vjerovala.

Kada mi je bilo 27 godina stanovala sam u neposrednoj blizini zgb. katedrale, i kada su 10. II. 1960. g. zazvonila sva zvona znala sam što se tužno dogodilo. Tada sam već mnogo, mnogo toga divnog znala o osobi našeg velikog Nadpastira. Nikada ne ću zaboraviti ono silno mnoštvo vjernika, koje je i noću odavalo počast kardinalu na odru. Na pogrebnu sv. misu u Katedralu nisam mogla doći, jer se iz mog ureda moglo toga dopodneva izaći samo s dozvolom šefa. A već sam bila obilježena kao »klerikalka«.

Mjesec dana nakon njegova ukopa u Katedrali, upala sam u jednu veliku tjeskobu zbog nekog nemilog zbivanja u mojoj okolini. Otišla sam na kardinalov grob i žarko molila za mir i dobila sam ga! Od tada pa do danas sve što je teškog u životu snalazilo mene ili članove moje uže i šire obitelji (a bilo je toga mnogo), nosila bih s velikim pouzdanjem u kardinalove ruke, vjerujući u njegov zagovor kod Gospodina, jer Mu je sigurno bio mio radi svoje velike vjere, nepokolebljivog pouzdanja, strpljivosti u kušnjama i ustrajnosti u tome do kraja života. U komunističkom sistemu i ja sam dva puta ostala bez namještenja (iako mi nije otvoreno bilo rečeno zašto), ali znala sam, i kasnije doznala, da zato što sam bila usko povezana s Crkvom i njezinim predstavnicima. Zato sam mislila, moleći se kard. Stepincu, da me on vrlo dobro razumije.

Sada sam u mirovini, i moja »briga« su moja braća i sestre i njihova djeca, od koje je većina rasla u komunističkom ozračju, i posljedice su još vidljive. Druga generacija naše

Potvrda o uplati kojom je nadbiskup Stepinac postao utemeljitelj svetišta Majke Božje Lurdske u Zagrebu

MARIJO LURDSKA!
POD MOĆNO OKRILJE MILOG MATERINSTVA TVOJEG POSTAVLJAM SEBE I SVE DRAGE SVOJE

UTEMELJITELJI

Majci Božjoj na čast
Zagrebu na ponos
Hrvatskom narodu na spas
za spomen [illegible], da se što prije
izgradi [illegible] 10.000 dinara
Zagreb 17. X. 1939
A. Alojzije Stepinac
nadbiskup

obitelji iskrenije traga za Bogom, tako mi se čini. U tome im želim pomoći tako što, kada su u neprilikama života, preporučam ih zagovoru i zaštiti bl. Alojzija Stepinca. Oni to znadu. Znadu i za moje obećanje da ću Vama napisati što smo sve dobrota preko njega od Gospodina primili i oni (dvoje mojih nećaka) zamolili su me da to ja i u njihovo ime napišem, što rado činim.

Prije 2 godine jedan je moj nećak zadobio teško krvarenje u oku (a ni drugo nije bilo zdravo), a nalazio se tik pred završetkom teškog studija. Da bi ozdravio, smio je kroz 2 mj. samo šetati. To mu je bila sjajna prilika za razmišljanje, i Bog je polako ali sigurno djelovao u toj mladoj iskrenoj duši. Više nas molilo se kardinalu Stepincu za njegov vid, i hvala Bogu očni živac nije ostao oštećen. To nije bilo sve. Kada smo zajedno 10. II. prošle godine išli na Grob zahvaliti se, rekao mi je: »Idem se zahvaliti za zdravlje oka ali još više za to što sam iznutra 'progledao'.« Do tada mladić je bio dobar, prakticirao vjeru više iz obiteljske tradicije. Od toga vremena uložio je dosta truda za rast svoje vjere i gotovo se sasvim iznutra promijenio. Uspješno je završio studij elektrotehnike i nakon 6 mj. traženja zaposlenja, i opet uz zagovor bl. Alojzija Stepinca, dakle bez ikakve tzv. »veze«, dobio dobro i stalno zaposlenje. Jednako tako i njegova mlađa sestra, nakon duljeg čekanja na posao sa višom šk. spremom, ali u zvanju gdje ne primaju lako djevojke i žene (Radiologija), dobila je posao na radosno iznenađenje svih nas, točno na prvi blagdan (10. II. 1999.) blaženog Alojzija Stepinca.

Neki članovi naše velike uže i šire obitelji nisu još ni svjesni što su po molitvi i zagovoru kardinala A. S. dobili, a svi zajedno dobili smo mnogo. I za još velike milosti, osobito obraćenja, molimo s pouzdanjem da će se to dogoditi kad tad.

U znak moje (naše) velike zahvalnosti Bogu i zagovoru bl. Alojzija St. neka bude ovo moje (preopširno, koje po volji skratite) pismo, uz iskreno poštovanje Vas, vlč. Batelja, koji se toliko trudite oko njegove kanonizacije.

Margareta Bikar
Siget 15c, 10020 Zagreb

P.s.

Poznato mi je da je običaj poslati novčani prilog za velike troškove oko kanonizacije. Međutim, ja mislim da činim u duhu Blaženika ako određenu svotu dadem jednoj mladoj obitelji u nevolji.

Pojašnjenje

Fotografija bl. Alojzija Stepinca na stranici 54. /broj 2, godina 7. od 8. svibnja 2000./ predstavlja dolazak Bl. Alojzija na vjenčanje Helle Tišljarić s Lavom Znidarčićem u Zagrebu 19. rujna 1943. godine.

Na fotografiji su /s lijeva na desno/ o. Lovro HRŽIĆ, TOR, Provincijal oo. Trećoredaca, iza njega /vidi se samo dio glave!/ je o. Jozo DUJMOVIĆ, TOR, župnik župe sv. Franje Ksaverskog, ALOJZIJE STEPINAC, iza njega /vidi se samo dio glave!/ Dr. Franjo Šeper, rektor Bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, Dr. Stjepan Lacković, nadbiskupov tajnik, a iza njega Dr. Milan Beluhan, kanonik i župnik, generalni duhovnik križarske i križaričke organizacije.

Fotografija je snimljena na stepenicama koje vode u crkvu sv. Franje Ksaverskog.

Dr. Lav Znidarčić

Zahvaljujemo dr. Lavu Znidaršiću za prepoznavanje osoba na spomenutoj fotografiji.

SLAVLJE SREBRNE SV. MISE PRELATA DR. JURJA BATELJE

U godini velikog Jubileja, u radosnome vazmenom ozračju, u utorak 6. lipnja 2000. godine, u crkvi Presvetoga Srca Isusova, u Dječačkome sjemeništu na Šalati u Zagrebu, prelat dr. Juraj Batelja, rektor Dječačkog sjemeništa u Zagrebu i postulator Stepinčeve kauze slavio je dvadeset i petu godišnjicu svećeništva.

Liturgijskome slavlju, na kojemu se okupilo oko sedamdesetak svećenika, predsjedao je kard. Franjo Kuharić, a prigodnu homiliju održao je mons. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski. Još su mnogi, osobito iz daleka, obećali svoj dolazak, ali zbog pastoralne zauzetosti nisu mogli stići na ovo slavlje. Stoga su svoje čestitke izrekli pismenim putem. Tako je i mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, uputio slavljeniku svoju čestitku, a njegovu je riječ okupljenoj zajednici na euharistijskome sastanku priopćio msgr. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački. Pismene su čestitke poslali i kard. V. Puljić, nadb. vrhbosanski, mons. Ž. Puljić, biskup dubrovački, mons. A. Škvorčević, biskup požeški, mons. I. Milovan, biskup porečko-pulski te brojni štovatelji bl. Alojzija Stepinca.

Od biskupa su na slavlju, uz predsjedatelja i propovjednika, bili: mons. Ante

Svećenici, sjemeništarci i Božji narod sudjeluju u euharistijskom slavlju prigodom srebrne Mise dr. Jurja Batelje, postulatora, koju je predvodio kard. Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru

JUBILEJ U JUBILEJU

Mons. Ivan Prenđa: »Da ništa u svom životu nisi ostvario, ovo bi bilo dovoljno za jedan blagoslovljeni život (dovršetak beatifikacije bl. Alojzija Stepinca). Neka tvoja ljubav prema Crkvi i svećeništvu bude poticaj mladima koji su na putu prema svećeništvu.«

Jurić, nadbiskup splitsko-makarski, mons. dr. Marin Srakić, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, mons. Marijan Oblak, umirovljeni nadbiskup zadarski, mons. Ćiril Kos, umirovljeni biskup đakovački i srijemski i mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački. U slavlju su još sudjelovali i rektori naših velikih i malih sjemeništa (dr. Josip Oslić, rektor Bogoslovnoga sjemeništa u Zagrebu, mons. Josip Bernatović, rektor Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu i mons. Pavao Banić, rektor Dječačkog sjemeništa u Splitu), kolege ređenici iz 1975. godine, a danas srebrnomisnici (preč. Antun Hoblaj, župnik u Prelogu i vlč. Stjepan Jakov, župnik u Slavetiću), nekadašnji slavljenikovi đaci iz Zadra, a danas đakoni i prezbiteri, te mnoštvo vjernika – klerika i laika, rodbine i prijatelja, suradnika i znanaca.

U liturgijsko slavlje uključila se i cijela sjemenišna zajednica, koju je za tu priliku posebno animirao vlč. Stjepan Najman, duhovnik u Dječačkom sjemeništu. Osobito su dojmljivi bili pozdravi sjemeništaraca rektoru na početku slavlja i procesija s darovima, koja je kroz liturgijsku simboliku pokušala dočarati najvažnije etape iz slavljenikova života. Proslava vjere bila je obogaćena bogatim glazbenim izričajima, većinom iz pera don Šime Marovića, u izvedbi zbora Dječačkog sjemeništa pod ravnanjem Josipa Pustičkog, uz orguljsku pratnju prof. Gorane Vidnjević i nastupe solista Simfonijskoga puhačkog orkestra Hrvatske vojske. Bogatome liturgijskome izrijeku pridonijela je i dobro uvježbana asistencija sastavljena od sjemeništaraca, i četvorica đakona, iz četiriju hrvatskih biskupija – zagrebačke, zadarske, đakovačke i srijemske te banjalučke. Svojim pjevom sve je zadivio Dario Tičić, đakon Zadarske nadbiskupije, navijestivši Evanđelje na autohtonome zadarskom napjevu za Veliki četvrtak. Naviještenu riječ, u homiliji, jezgrovito je protumačio nadbiskup Ivan Prenđa uzimajući za tematsku okosnicu riječi psalma: »Blaženi koji prebivaju u domu tvome, Gospodine.«

Srebrnomisničko slavlje nastavilo se svečanim banketom u blagovaonici Dječačkoga sjemeništa. Za vrijeme ručka svirao je tamburaški orkestar Dječačkoga sjemeništa, kojega je izvrsno uvježbao Josip Pustički. Nakon ručka odigrana je egzibicijska nogometna utakmica dviju najboljih sjemenišnih momčadi, reprezentacije trećega i prvoga razreda, koja je završila nadmoćnom pobjedom prvoga razreda.

Ovo srebrnomisničko slavlje u punoj je mjeri ispunilo svrhu radi kojega je i ostvareno. Željelo se, naime, sjemeništarcima, to jest mladićima koji su na putu priprave za ministerijalno svećeništvo predočiti ostvaren lik jednoga svećenika, njegove radosti i nade, žalosti i tjeskobe, njegovu životnu zadaću koja nosi težinu proročkoga poslanja: hod križnim putem u snazi i nadi onoga, koji je već uskrsnuvši pobijedio, starozavjetni pravednikov vapaj i već dogođeni novozavjetni silazak Duha. Stoga opravdano i ovaj svećenik može s psalmistom klicati: »Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova.« (Ps 118, 29)

Hrvoje Škrlec

Iz čestitke koju je mons. Batelji, postulatoru, uputio Dr. Peter Grünwald, liječnik, koji je bio prisutan kod obdukcije blaženog Alojzija Stepinca, koji je na želju predstavnika nadbiskupije pokušao spasiti Kardinalovo srce, i svjedok u postupku beatifikacije, donosimo ovo svjedočanstvo: »Vrlo sam sretan, oduševljen i nekako ponosan, da se datum Vašeg jubileja poklopio s datumom moga 81. rođendana. (...) Neću nikada zaboraviti Vaš posjet kod mene (u Essenu), kad ste me na vrlo ugodan način oslobodili mojih 30. godišnjih strahovanja, psihičkih kriza pri skrivanju moje velike tajne i uporne šutnje u osamljenosti i bespomoćnosti nakon smrti našeg voljenog Kardinala.«

ALOJZIJU STEPINCU

Alojzije Stepinac je:
Svijetlo ovoga vijeka
Živa nada,
Ljubav za čovjeka...

Njegova su:
Htijenja, Strpljenja, Muke, Tuge
Patnje, Trpljenja...

I... na koncu
Vjerovanje...
U
Slavu Radovanja!

Zdravo Sjeme
Za zemlju sušne godine...
Bile!
Umjesto kiše...suze...
Što? Tekle??
Nee! Lile!!!
I bi kad korov caruje... i neka...
Zauvijek nije!
Suha zemlja sve popije!

A...
ZDRAVO SJEME
nikne kroz vrijeme!
Alojzije, Kad se obratim Njemu
u nevolji nekoj, kad me pritisnu moje
tuge srećom tu si
i shvatim
nema druge,
nego
krenuti dalje
kamo me šalje!
Pa opet, srećom, tu su

i Tvoje volje
pa bude lakše i bolje
i hvala Bogu opet
mogu!

Vlasta Juretić

Časopis **Blaženi Alojzije Stepinac** (Skraćeni ključni naslov: *Blaž. Alojzije Stepinac*) glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 7 (2.000) Broj 3–4

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca Voćarska 106, pp. 110 10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb,

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, **telefon: 46 80 426; faks: 46 80 722;** »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **48 11 781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: prof. dr. Ante STAMAĆ

Grafički uredio: Mario Rogić, LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

HORVAT Zvonimir - Daruvar; Nadja-Danica SCHULZ r. KARANOVIĆ; vlč. Ivan JANEŠ - Austrija; kard. Franjo KUHARIĆ - Zagreb; Manda KULUNDŽIĆ - Zagreb

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: **Postulatura kard. Stepinca**

devizni račun: 012101-01-2421741339
kunski račun: 012101-12-2320444313

KAZALO

Na slici lijevo: *Dr. Juraj Batelja, postulator, pozdravlja i zahvaljuje svima koji su se uključili u djelo promicanja postupka za beatifikaciju kardinala Stepinca i u proslavu njegove srebrne Mise*

Na zadnjoj stranici : *Bl. Alojzije propovijeda vojnicima prigodom dijeljenja sv. Potvrde u topničkoj vojarni u Zagrebu, 21. svibnja 1944.*

